

LAPORAN **KETUA AUDIT NEGARA** **PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI DAN** **PRESTASI KEWANGAN AGENSI**

NEGERI TERENGGANU **TAHUN 2015**

JABATAN AUDIT NEGARA MALAYSIA

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI
DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI

NEGERI TERENGGANU
TAHUN 2015

JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA

KANDUNGAN

KANDUNGAN

PERKARA	MUKA SURAT
KATA PENDAHULUAN	vii
INTISARI LAPORAN	xi
BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI TERENGGANU BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015	
Pendahuluan	3
Objektif Dan Metodologi Pengauditan	4
Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015	4
BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI	
Latar Belakang	9
Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri	9
Kumpulan Wang Disatukan	9
Wang Awam	11
Akaun Hasil Disatukan	12
Akaun Pinjaman Disatukan	21
Akaun Amanah Disatukan	22
Penyata Prestasi Kewangan	33
Penyata Akaun Memorandum	34
Rumusan Dan Syor Audit	43
BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI	
Pencapaian Pelaksanaan Projek Pembangunan	47
Rumusan	49
BAHAGIAN IV - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI	
Pendahuluan	53
Pengauditan Penyata Kewangan	53
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan	53
Pengesahan Penyata Kewangan	54

PERKARA**MUKA SURAT**

Pembentangan Penyata Kewangan	54
Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri	55
Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan	63
Syor Audit	70

**BAHAGIAN V - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA
WANG AWAM NEGERI**

Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri; Dan Aktiviti Jabatan/Agensi Dan Pengurusan Syarikat Kerajaan	73
Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri	73

PENUTUP	77
----------------	-----------

LAMPIRAN

I Sijil Ketua Audit Negara	81
II Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri Dan Bendahari Negeri	82
III Penyata Kedudukan Kewangan	83
IV Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai	84
V Penyata Prestasi Kewangan	86
VI Penyata Akaun Memorandum	87
VII Nota Kepada Penyata Kewangan	88

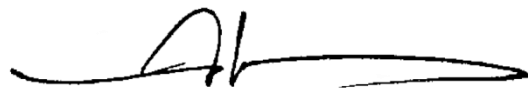

KATA PENDAHULUAN

KATA PENDAHULUAN

1. Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri Tahun 2015 ini mengandungi laporan mengenai Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri, Penyerahan, Pembentangan dan Prestasi Penyata Kewangan Agensi Negeri serta Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara dan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri. Laporan mengenai Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi yang biasanya dilaporkan dalam Laporan ini telah pun dilaporkan di dalam Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Aktiviti/Kewangan Jabatan/Agensi Dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2015 Siri 1.
2. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Kewangan dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Terengganu. Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong akan menitahkan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen, manakala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Terengganu menitahkan untuk dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Terengganu.
3. Laporan mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2015; disediakan hasil daripada pengauditan yang dijalankan di Pejabat Perbendaharaan Negeri dan beberapa Pusat Tanggungjawab Negeri sepanjang tahun 2015. Bagi tujuan pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2015, pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen yang berkaitan dengan pembayaran dan terimaan telah dijalankan di Pejabat Perbendaharaan Negeri dan Pusat Tanggungjawab yang dipilih.
4. Pengauditan dijalankan adalah bertujuan untuk memberi pendapat sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pengauditan adalah dibuat dengan berpanduan kepada Akta Audit 1957 dan piawaian pengauditan yang diluluskan serta *International Standard of Supreme Audit Institution (ISSAI) 1000*.

5. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai di Jabatan/Agensi Negeri Terengganu yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

(TAN SRI HAJI AMBRIN BIN BUANG)

Ketua Audit Negara

Malaysia

Putrajaya

29 Jun 2016

INTISARI LAPORAN

INTISARI LAPORAN

BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI TERENGGANU BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015

1. Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu menunjukkan gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2015. Semua butiran dalam Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan telah disertakan dengan dokumen sokongan yang mencukupi.

BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

2. Secara keseluruhannya, kedudukan kewangan Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah memuaskan walaupun berlaku penurunan yang ketara dalam baki Kumpulan Wang Disatukan. Baki Kumpulan Wang Disatukan pada 31 Disember 2015 adalah berjumlah RM237.86 juta iaitu menurun sejumlah RM400.38 juta (62.7%) berbanding baki sejumlah RM638.24 juta pada tahun 2014. Akaun Hasil Disatukan menunjukkan Kerajaan Negeri mencatatkan defisit sejumlah RM136.68 juta. Defisit ini menjadikan baki terkumpul Akaun Hasil Disatukan telah menurun kepada surplus RM166.85 juta berbanding surplus RM303.53 juta pada tahun 2014. Manakala, baki Pinjaman Boleh Dituntut telah menurun sejumlah RM51.88 juta atau 16.6%. Prestasi baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan menurun sedikit sejumlah RM3.05 juta (0.3%) menjadi RM930.05 juta berbanding RM933.10 juta pada tahun 2014. Bagaimanapun, baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam meningkat sejumlah RM42.10 juta.

BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

3. Pada keseluruhannya, pencapaian pelaksanaan projek bagi tempoh tahun 2011 hingga 2015 adalah baik di mana sebanyak 5,305 projek atau 96.9% daripada 5,476 projek yang dirancang telah dapat disiapkan. Bagi tempoh yang sama, pencapaian perbelanjaan pembangunan pula adalah 81.5% atau RM5.07 bilion daripada sejumlah RM6.23 bilion peruntukan yang diluluskan.

BAHAGIAN IV - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

4. Secara keseluruhannya, kedudukan penyerahan penyata kewangan bagi Badan Berkanun Negeri (BBN), Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Terengganu (MAIDAM) dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) tahun 2015 adalah memuaskan. Sehingga 31 Mei 2016,

sebanyak 5 daripada 8 BBN dan kesemua 7 PBT serta MAIDAM telah mengemukakan penyata kewangan tahun 2015 untuk pengauditan. Bagi penyata kewangan Tahun 2014, 15 Agensi telah diberikan Sijil Tanpa Teguran manakala satu Agensi telah diberikan Sijil Berteguran kerana terdapat penyata kewangan subsidiari yang tertakluk kepada pendapat penafian dalam tahun kewangan semasa. Penyata kewangan tahun 2014 bagi 14 Agensi Negeri telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri kecuali penyata kewangan MAIDAM. Manakala penyata kewangan bagi satu lagi Agensi iaitu Majlis Sukan Negeri Terengganu tidak perlu dibentangkan selaras dengan undang-undang penubuhannya. Analisis kewangan menunjukkan, 6 daripada 8 BBN dan 5 daripada 7 PBT telah mencatatkan lebih pendapatan berbanding perbelanjaan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015. Manakala analisis Lembaran Imbangan menunjukkan 7 BBN dan 6 PBT berada dalam kedudukan kewangan yang stabil di mana jumlah aset semasa melebihi liabiliti semasa pada tahun 2015. Bagaimanapun, tunggakan cukai taksiran bagi kesemua PBT telah meningkat.

BAHAGIAN V - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

5. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Tahun 2014 Siri 1 dan Siri 2 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 8 September 2015 manakala Siri 3 pula dibentangkan pada 8 Mac 2016. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Terengganu bagi tahun 2014 telah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri Terengganu pada 8 Mac 2016. Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri telah mengadakan mesyuarat sebanyak 4 kali pada tahun 2015 untuk membincangkan isu-isu yang berbangkit dalam Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2013.

BAHAGIAN I

**PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI TERENGGANU
BAGI TAHUN BERAKHIR
31 DISEMBER 2015**

BAHAGIAN I

PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI TERENGGANU BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015

1. PENDAHULUAN

1.1. Seksyen 16(1), Akta Tatacara Kewangan 1957, menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan Negeri menyediakan penyata kewangan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara dalam tempoh 7 bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan untuk diaudit seperti diperuntukkan di bawah Seksyen 9, Akta Audit 1957.

1.2. Selaras dengan peruntukan undang-undang tersebut, Pegawai Kewangan Negeri telah mengemukakan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 kepada Jabatan Audit Negara pada **4 Februari 2016**. Penyata ini melaporkan semua urusan niaga kewangan asas tunai bagi tahun 2015 yang berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam. Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan.

1.3. Laporan Bendahari menerangkan kedudukan kewangan Kerajaan Negeri yang memberi ringkasan urusan niaga kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015.

1.4. Penyata Kedudukan Kewangan menunjukkan jumlah wang tunai dan pelaburan yang dipegang bagi ketiga-tiga Akaun Kumpulan Wang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Amanah Disatukan dan Akaun Pinjaman Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubah suai yang digunakan oleh Kerajaan Negeri, hanya pelaburan yang dipegang bagi maksud amanah tertentu dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Manakala pelaburan lain dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.5. Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai menunjukkan aliran masuk dan aliran keluar tunai dan kesetaraan tunai pada tahun 2015. Penerimaan adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, penerimaan modal dan penerimaan lain seperti amanah dan deposit. Pembayaran pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal serta bayaran balik pinjaman.

1.6. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebihan atau kekurangan hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana dalam Pinjaman, Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan serta Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah.

1.7. Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan kedudukan aset dan tanggungan Kerajaan Negeri. Aset Kerajaan Negeri merangkumi Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan. Manakala tanggungan Kerajaan Negeri pula adalah Hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan. Hutang Kerajaan Negeri adalah bagi maksud Rancangan Bekalan Air, Perumahan Awam Kos Rendah, Ladang Awam, Projek Pembangunan Dalam Negeri dan Pelbagai Projek.

1.8. Nota Kepada Penyata Kewangan pula memberi penerangan dan maklumat terperinci mengenai jumlah yang ditunjukkan dalam Penyata Kewangan dan juga maklumat tambahan seperti peristiwa yang berlaku selepas tarikh penyata kedudukan kewangan dan angka perbandingan.

2. OBJEKTIF DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

2.1. Pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata ini menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

2.2. Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2015. Teguran Audit mengenainya telah dibangkitkan dengan pihak Perbendaharaan Negeri Terengganu dan Jabatan Negeri melalui surat Pemerhatian Audit sebaik sahaja pengauditan selesai dijalankan.

2.3. Selain itu, *Exit Conference* yang dipengerusikan oleh YBhg. Ketua Audit Negara telah diadakan bersama Setiausaha Kerajaan Negeri, Pegawai Kewangan Negeri, Penasihat Undang-Undang Negeri dan Ketua-ketua Jabatan dan Agensi Kerajaan Negeri pada 19 Mei 2016.

3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI TERENGGANU BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015

3.1. Pengauditan penyata kewangan telah dilaksanakan mengikut Akta Audit 1957 dan berasaskan piawaian pengauditan yang diluluskan serta *International Standards of Supreme Audit Institutions* (ISSAI) 1000. Akta dan piawaian tersebut menghendaki pengauditan dirancang dan dilaksanakan bagi mendapat kepastian yang munasabah sama ada penyata kewangan adalah bebas daripada kesilapan dan ketinggalan yang ketara. Pengauditan itu termasuk memeriksa rekod secara semak uji, menyemak bukti yang menyokong angka dan memastikan penzahiran yang mencukupi dalam penyampaian penyata kewangan.

3.2. Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu pada tahun 2015 adalah selaras dengan Piawaian Perakaunan Kerajaan 2. **Pada pendapat Audit, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu pada keseluruhannya menunjukkan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri**

Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 dan rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Sijil Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disertakan bersama dengan Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri Dan Bendahari Negeri, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan adalah seperti di **Lampiran I** hingga **Lampiran VII**.

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

4. LATAR BELAKANG

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2015, juga membuat analisis mengikut prinsip asas perakaunan tunai ubah suai terhadap data kewangan bagi menentukan tahap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri. Hasil analisis yang dijalankan adalah berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan; Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai; Penyata Prestasi Kewangan; Penyata Akaun Memorandum; Nota Kepada Penyata Kewangan serta maklumat kewangan yang berkaitan.

4.1. KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri ini menunjukkan pegangan Wang Awam di bawah Kumpulan Wang Disatukan. Wang Awam terdiri daripada Wang Tunai dan Pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan melalui Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.

4.2. KUMPULAN WANG DISATUKAN

4.2.1. Kumpulan Wang Disatukan terdiri daripada 3 akaun iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan. Mengikut Penyata Kedudukan Kewangan, baki Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2015 adalah berjumlah RM237.86 juta. Jumlah ini adalah dalam bentuk wang tunai dan pelaburan. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.1**.

Jadual 4.1
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	303.53	166.85	-136.68	-45.0
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0	0.0
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	334.71	71.01	-263.70	-78.8
	<i>i. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan:</i>				
	- Kumpulan Wang Pembangunan	-574.16	-696.94	-122.78	-21.4
	- Kumpulan Wang Bekalan Air	81.14	76.32	-4.82	-5.9
	- Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	515.97	396.38	-119.59	-23.2
	<i>ii. Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	69.60	69.66	0.06	0.1
	<i>iii. Akaun Wang Deposit</i>	242.16	225.59	-16.57	-6.8
	Jumlah	638.24	237.86	-400.38	-62.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.2.2. Analisis Audit menunjukkan Kumpulan Wang Disatukan menurun dengan ketara iaitu sejumlah RM400.38 juta (62.7%) kepada RM237.86 juta berbanding RM638.24 juta pada tahun 2014. Penurunan ini adalah disebabkan oleh antaranya penurunan Akaun Amanah Disatukan sejumlah RM263.70 juta (78.8%) iaitu daripada RM334.71 juta pada tahun 2014 kepada RM71.01 juta pada tahun 2015.

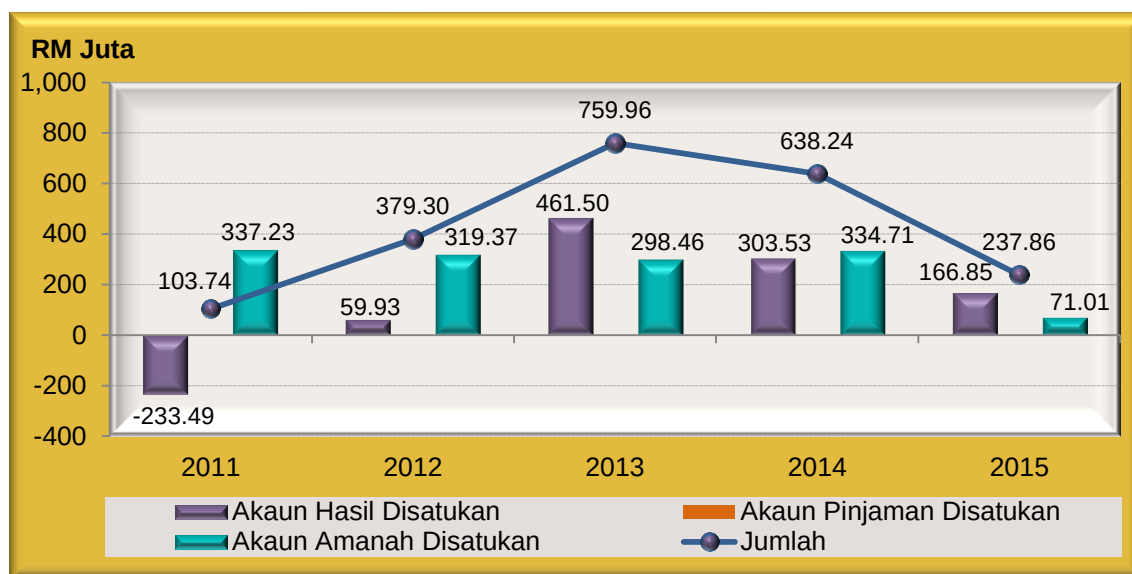
4.2.3. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.2** dan **Carta 4.1**.

Jadual 4.2
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Akaun Hasil Disatukan	-233.49	59.93	461.50	303.53	166.85
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	337.23	319.37	298.46	334.71	71.01
	<i>i. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan:</i>					
	- Kumpulan Wang Pembangunan	-658.29	-758.10	-630.63	-574.16	-696.94
	- Kumpulan Wang Bekalan Air	115.07	100.73	93.06	81.14	76.32
	- Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	225.21	259.25	211.15	515.97	396.38
	<i>ii. Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	335.43	340.04	320.24	69.60	69.66
	<i>iii. Akaun Wang Deposit</i>	319.81	377.45	304.64	242.16	225.59
Jumlah		103.74	379.30	759.96	638.24	237.86

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.1
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.3. WANG AWAM

4.3.1. Pelaburan

4.3.1.1. Mengikut Seksyen 8(3)(b), Akta Tatacara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan melabur dalam deposit di institusi kewangan yang diluluskan dan pelaburan lain yang dibenarkan sekiranya mempunyai lebih wang. Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah dan Pelaburan Am. Pelaburan Kumpulan Wang Amanah adalah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah selaras dengan Arahan Amanah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957 serta peraturan yang berkuat kuasa. Manakala, Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebih Kumpulan Wang Disatukan.

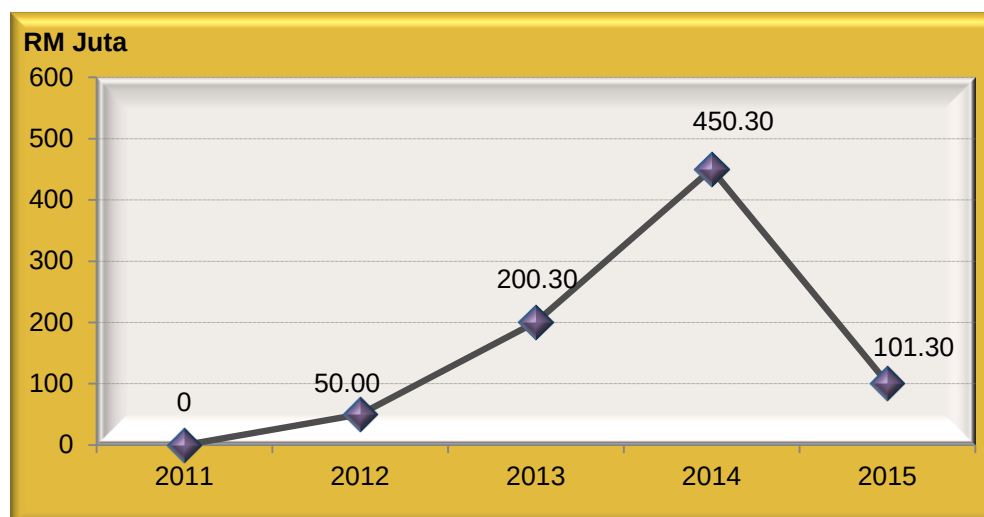
4.3.1.2. Pada tahun 2015 Kerajaan Negeri telah membuat pelaburan dalam bentuk simpanan tetap berjumlah RM101.30 juta yang terdiri daripada Pelaburan Am berjumlah RM101.0 juta dan Pelaburan Kumpulan Wang Amanah berjumlah RM0.30 juta. Pelaburan Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah menurun sejumlah RM349.0 juta (77.5%) berbanding pelaburan berjumlah RM450.30 juta pada tahun 2014 disebabkan simpanan tetap dicairkan bagi menampung perbelanjaan Kerajaan Negeri ekoran daripada penurunan terimaan hasil (Dana Khas) daripada Kerajaan Persekutuan. Jumlah dividen yang diperolehi dalam tahun 2015 adalah berjumlah RM17.02 juta berbanding RM19.56 juta pada tahun 2014. Trend pelaburan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.3** dan **Carta 4.2**.

Jadual 4.3
Trend Pelaburan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Butiran	Tahun				
	2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Pelaburan Am	0.00	50.00	200.00	450.00	101.00
Pelaburan Kumpulan Wang Amanah	0.00	0.00	0.30	0.30	0.30
Jumlah	0.00	50.00	200.30	450.30	101.30

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.2
Trend Pelaburan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4. AKAUN HASIL DISATUKAN

4.4.1. Akaun Hasil Disatukan merupakan penyata yang menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi satu tahun kewangan. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98, Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a), Akta Tatacara Kewangan 1957.

4.4.2. Kerajaan Negeri mengakhiri tahun kewangan 2015 dengan defisit semasa berjumlah RM136.68 juta berbanding defisit berjumlah RM157.97 juta pada tahun 2014 iaitu meningkat sejumlah RM21.29 juta atau 13.5%. Defisit ini berpunca daripada perbelanjaan mengurus yang berjumlah RM2.35 bilion melebihi hasil Kerajaan Negeri yang berjumlah RM2.21 bilion. Dengan defisit semasa dalam Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2015 menjadikan baki surplus terkumpul Akaun Hasil Disatukan menurun kepada RM166.85 juta berbanding RM303.53 juta pada tahun 2014. Kedudukan Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.4**.

Jadual 4.4
Kedudukan Akaun Hasil Disatukan Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	461.50	303.53	-157.97	-34.2
Hasil	2,585.25	2,214.83	-370.42	-14.3
Perbelanjaan Mengurus	2,743.22	2,351.51	-391.71	-14.3
Surplus/Defisit Bagi Tahun	-157.97	-136.68	21.29	13.5
Baki Pada 31 Disember	303.53	166.85	-136.68	-45.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

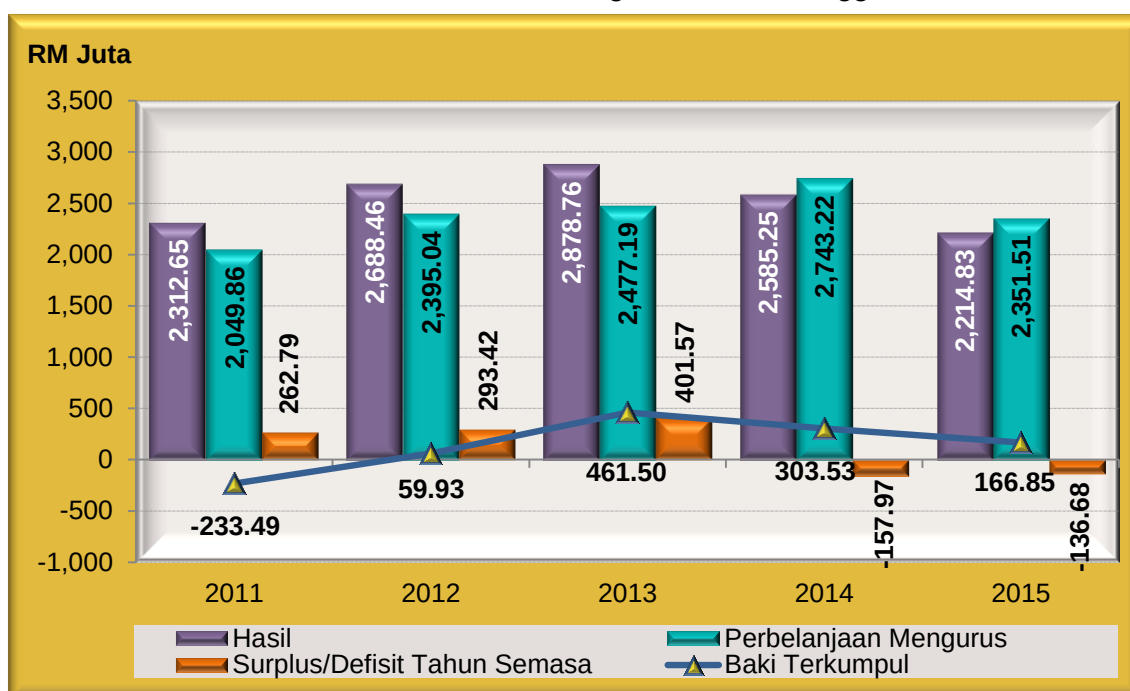
4.4.3. Trend Akaun Hasil Disatukan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.5** dan **Carta 4.3**.

Jadual 4.5
Trend Akaun Hasil Disatukan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Butiran	Tahun				
	2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	-496.28	-233.49	59.93	461.50	303.53
Hasil	2,312.65	2,688.46	2,878.76	2,585.25	2,214.83
Perbelanjaan Mengurus	2,049.86	2,395.04	2,477.19	2,743.22	2,351.51
Surplus/Defisit	262.79	293.42	401.57	-157.97	-136.68
Baki Pada 31 Disember	-233.49	59.93	461.50	303.53	166.85

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.3
Trend Akaun Hasil Disatukan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.4. Analisis Audit terhadap pencapaian penerimaan hasil berbanding perbelanjaan mengurus bagi tahun 2011 hingga 2015 mendapati Akaun Hasil Disatukan telah mengalami peningkatan pada tahun 2012 dan 2013. Pada tahun 2014 Akaun Hasil Disatukan mencatatkan penurunan iaitu defisit berjumlah RM157.97 juta. Manakala pada tahun 2015, Kerajaan Negeri berjaya mengurangkan defisit semasa sejumlah RM21.29 juta daripada RM157.97 juta pada tahun 2014 kepada RM136.68 juta pada tahun 2015.

4.4.5. Hasil

Hasil Kerajaan Negeri dikategorikan kepada 3 jenis iaitu Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Pada keseluruhannya, hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah menurun berbanding tahun 2014.

4.4.5.1. Kutipan Hasil Sebenar Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Pada tahun 2015, kutipan hasil sebenar Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM2.21 bilion iaitu RM185.17 juta atau 7.7% lebih rendah berbanding anggaran yang berjumlah RM2.40 bilion. Kutipan hasil sebenar pada tahun 2015 berbanding anggaran yang diluluskan adalah seperti di **Jadual 4.6**.

Jadual 4.6
Kutipan Hasil Sebenar Pada Tahun 2015 Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Bil.	Butiran Hasil	Anggaran Diluluskan (RM Juta)	Hasil Sebenar (RM Juta)	Varian	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	51.43	51.65	0.22	0.4
2.	Hasil Bukan Cukai	215.80	210.53	-5.27	-2.4
3.	Terimaan Bukan Hasil	2,132.77	1,952.65	-180.12	-8.4
Jumlah		2,400.00	2,214.83	-185.17	-7.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.5.2. Kutipan Hasil Tahun 2015 Berbanding 2014

- a. Pada tahun 2015, hasil Kerajaan Negeri menurun sejumlah RM370.42 juta (14.3%) menjadi RM2.21 bilion berbanding RM2.58 bilion pada tahun 2014. Kutipan hasil pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.7**.

Jadual 4.7
Kutipan Hasil Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Butiran Hasil	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	51.93	51.65	-0.28	-0.5
2.	Hasil Bukan Cukai	174.39	210.53	36.14	20.7
3.	Terimaan Bukan Hasil	2,358.93	1,952.65	-406.28	-17.2
Jumlah		2,585.25	2,214.83	-370.42	-14.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Analisis Audit menunjukkan penurunan Terimaan Bukan Hasil menyumbang kepada penurunan hasil secara keseluruhan walaupun Hasil Bukan Cukai mengalami peningkatan. Butiran Terimaan Bukan Hasil yang menyumbang kepada penurunan hasil pada tahun 2015 adalah Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas) berjumlah RM1.55 bilion iaitu menurun sejumlah RM670.0 juta berbanding RM2.22 bilion pada tahun 2014.

4.4.5.3. Prestasi Kutipan Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

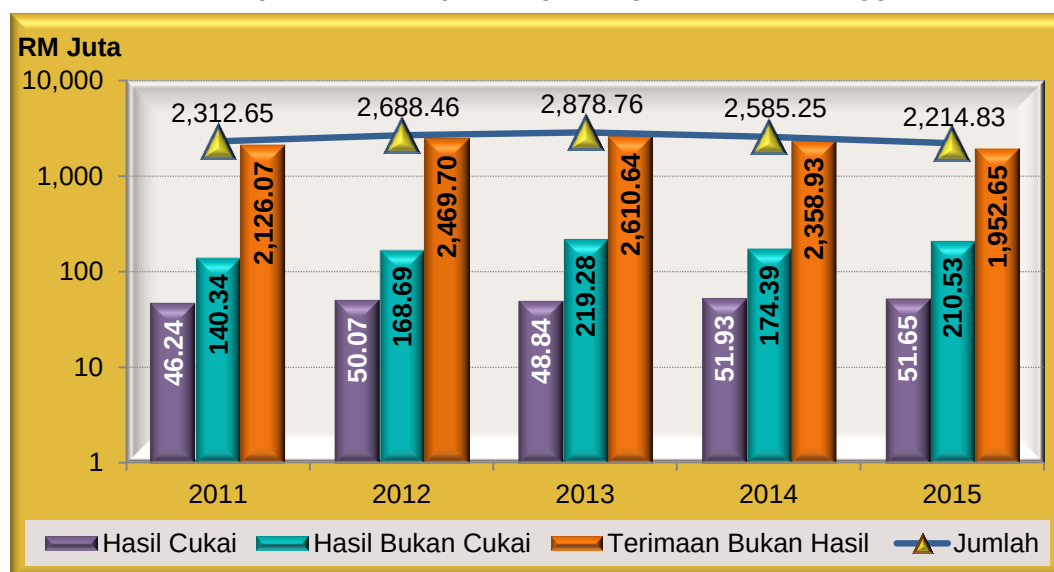
- a. Prestasi kutipan hasil Kerajaan Negeri bagi tempoh 5 tahun iaitu dari tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.8** dan **Carta 4.4**. Kutipan hasil pada tahun 2015 adalah yang terendah bagi tempoh tersebut.

Jadual 4.8
Prestasi Kutipan Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran Hasil	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Hasil Cukai	46.24	50.07	48.84	51.93	51.65
2.	Hasil Bukan Cukai	140.34	168.69	219.28	174.39	210.53
3.	Terimaan Bukan Hasil	2,126.07	2,469.70	2,610.64	2,358.93	1,952.65
Jumlah		2,312.65	2,688.46	2,878.76	2,585.25	2,214.83

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.4
Trend Kutipan Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Berdasarkan **Jadual 4.8** dan **Carta 4.4** di atas, trend kutipan hasil Kerajaan Negeri mencatatkan peningkatan yang konsisten pada tahun 2012 dan 2013. Bagaimanapun, hasil Kerajaan Negeri mencatatkan penurunan pada tahun 2014 dan 2015. Peningkatan dan penurunan ini adalah selari dengan Terimaan Bukan Hasil yang turut mencatatkan peningkatan pada tahun 2012 dan 2013 dan menurun pada tahun 2014 dan 2015. Penurunan Terimaan Bukan Hasil yang ketara adalah Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas). Pada tahun 2015, Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas) berkurang sejumlah RM670.0 juta kepada RM1.55 bilion berbanding RM2.22 bilion pada tahun 2014.

4.4.5.4. Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri

Penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri terdiri daripada Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas), Tunggakan Dana Khas Kerajaan Persekutuan, Premium Tanah Biasa – Borang 5a, Terimaan Daripada Agensi Kerajaan Yang Lain dan Pemberian 50% Perbelanjaan Mengurus Jabatan Di Bawah Senarai Bersama. Kelima-lima hasil ini menyumbang sejumlah RM1.95 bilion atau 88.2% daripada keseluruhan hasil dalam tahun 2015 berbanding kutipan RM2.35 bilion atau 90.7% dalam tahun 2014 seperti di

Jadual 4.9. Terimaan Dana Khas yang berjumlah RM1.55 bilion pula telah menyumbang 70.0% daripada keseluruhan hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2015. Trend kutipan bagi tempoh 5 tahun dari tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.10** dan Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas) merupakan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri bagi tempoh tersebut.

Jadual 4.9
Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2014 Dan 2015

Bil.	Butiran Hasil	2014		2015	
		Jumlah Hasil (RM Juta)	Peratus Berbanding Jumlah Hasil Keseluruhan (%)	Jumlah Hasil (RM Juta)	Peratus Berbanding Jumlah Hasil Keseluruhan (%)
1.	Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas)	2,220.00	85.9	1,550.00	70.0
2.	Tunggakan Dana Khas Kerajaan Persekutuan	0.00	0.0	220.00	9.9
3.	Premium Tanah Biasa - Borang 5a	58.04	2.2	71.84	3.2
4.	Terimaan Daripada Agensi Kerajaan Yang Lain	20.67	0.8	60.93	2.8
5.	Pemberian 50% Perbelanjaan Mengurus Jabatan Di Bawah Senarai Bersama	47.29	1.8	50.59	2.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Jadual 4.10
Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran Hasil	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas)	1,950.00	2,350.00	2,340.00	2,220.00	1,550.00
2.	Tunggakan Dana Khas Kerajaan Persekutuan	0.00	0.00	0.00	0.00	220.00
3.	Premium Tanah Biasa - Borang 5a	44.82	38.27	98.31	58.04	71.84
4.	Terimaan Daripada Agensi Kerajaan Yang Lain	26.87	9.47	127.41	20.67	60.93
5.	Pemberian 50% Perbelanjaan Mengurus Jabatan Di Bawah Senarai Bersama	37.84	39.26	41.57	47.29	50.59

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.5.5. Peningkatan dan penurunan hasil yang ketara pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.11**.

Jadual 4.11
Peningkatan Dan Penurunan Hasil Yang Ketara Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Peningkatan Dan Penurunan Hasil Yang Ketara Pada Tahun 2015 Berbanding 2014						
Bil.	Butiran Hasil	Tahun		Perubahan		Punca
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
Peningkatan						
1.	Terimaan Daripada Agensi Kerajaan Yang Lain	20.67	60.93	40.26	194.8	Sumbangan kewangan dan keuntungan perkongsian antara Kerajaan Negeri dengan FELCRA Berhad.
2.	Premium Tanah Biasa – Borang 5a	58.04	71.84	13.80	23.8	Peningkatan kelulusan permohonan tanah daripada Pihak Berkuasa Negeri dan bayaran premium tahun 2014 dijelaskan pada tahun 2015.
3.	Perolehan Dari Pelaburan Dalam Negeri Yang Lain	0.22	9.83	9.61	4,368.2	Kerajaan Negeri menerima dividen sejumlah RM9.83 juta daripada Terengganu Incorporated Sdn. Bhd bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2014.
4.	Pinjaman Daripada Hasil Yang Dijeniskan	1.60	8.92	7.32	457.5	Bayaran balik faedah pinjaman daripada Yayasan Islam Terengganu dan Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu sejumlah RM8.92 juta.
Penurunan						
5.	Terimaan Daripada Kerajaan Persekutuan (Dana Khas)	2,220.00	1,550.00	-670.00	-30.2	Terimaan Dana Khas daripada Kerajaan Persekutuan yang lebih rendah berbanding tahun 2014 berikutan penurunan harga minyak dunia.
6.	Pemberian Pertumbuhan Hasil	16.34	6.83	-9.51	-58.2	Sebahagian besar hasil yang diterima pada tahun 2015 dimasukkan ke dalam Kumpulan Wang Pembangunan.
7.	Keuntungan Akaun Pelaburan Al-Mudharabah	25.02	20.51	-4.51	-18.0	Simpanan tetap yang lebih rendah berbanding tahun 2014 dan penurunan kadar faedah.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.6. Perbelanjaan Mengurus

4.4.6.1. Perbelanjaan mengurus terdiri daripada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dan Bekalan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan. Perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dibuat mengikut undang-undang Persekutuan selaras dengan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan seperti bayaran pencen, ganjaran, pampasan dan perbelanjaan hutang negeri. Manakala Perbelanjaan Bekalan adalah berdasarkan kelulusan Dewan Undangan Negeri selaras dengan Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan seperti bayaran emolumen dan bayaran bagi perolehan barangan atau perkhidmatan termasuk bayaran pindahan ke Kumpulan Wang tertentu. Maksud Bekalan juga termasuk wang yang diperuntukkan kepada Badan-badan

Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan melalui pemberian atau pinjaman yang dianggap sebagai perbelanjaan.

4.4.6.2. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah berjumlah RM2.35 bilion iaitu 74.1% berbanding anggaran yang diluluskan yang berjumlah RM3.17 bilion. Perbelanjaan sebenar berbanding anggaran yang diluluskan adalah seperti di **Jadual 4.12**.

Jadual 4.12
Perbelanjaan Sebenar Pada Tahun 2015 Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Bil.	Butiran Perbelanjaan	Anggaran Diluluskan (RM Juta)	Perbelanjaan Sebenar (RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	282.19	255.17	90.4
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	229.91	210.97	91.8
3.	Aset	38.36	30.70	80.0
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	2,520.67	1,753.17	69.6
5.	Perbelanjaan Lain	102.16	101.50	99.4
Jumlah		3,173.29	2,351.51	74.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.6.3. Secara keseluruhannya perbelanjaan mengurus pada tahun 2015 menurun sejumlah RM391.71 juta (14.3%) kepada RM2.35 bilion berbanding RM2.74 bilion pada tahun 2014. Perbelanjaan mengurus pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.13**.

Jadual 4.13
Perbelanjaan Mengurus Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Butiran Perbelanjaan	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	243.10	255.17	12.07	5.0
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	192.35	210.97	18.62	9.7
3.	Aset	30.11	30.70	0.59	2.0
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	2,275.52	1,753.17	-522.35	-23.0
5.	Perbelanjaan Lain	2.14	101.50	99.36	4,643.0
Jumlah		2,743.22	2,351.51	-391.71	-14.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.6.4. Analisis Audit menunjukkan penurunan perbelanjaan mengurus adalah disebabkan oleh penurunan perbelanjaan di bawah kategori Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap yang menurun sejumlah RM522.35 juta pada tahun 2015 berbanding tahun 2014. Pada tahun 2015, Pindahan Lebihan Hasil ke Kumpulan Wang Pembangunan menurun sejumlah RM370.42 juta kepada RM738.92 juta berbanding RM1.11 bilion pada tahun 2014. Penurunan Pindahan Lebihan Hasil ke Kumpulan Wang Pembangunan menyumbang kepada penurunan perbelanjaan bagi maksud ini. Perbelanjaan bagi Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap merupakan perbelanjaan tertinggi pada tahun 2015 iaitu berjumlah RM1.75 bilion atau 74.6% daripada keseluruhan perbelanjaan mengurus.

4.4.6.5. Peningkatan dan penurunan perbelanjaan yang ketara pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.14**.

Jadual 4.14
Peningkatan Dan Penurunan Perbelanjaan Yang Ketara Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Peningkatan Dan Penurunan Perbelanjaan Yang Ketara Pada Tahun 2013 Berbanding 2014						
Bil.	Butiran Perbelanjaan	Tahun		Perubahan		Punca
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
Peningkatan						
1.	Pulang Balik Dan Hapus Kira	2.09	101.36	99.27	4,749.8	Pulang Balik Hasil sejumlah RM100.0 juta yang diterima daripada Kementerian Kewangan bagi hapus kira pinjaman Perwaja Terengganu Sdn. Bhd pada tahun 2013 dikontra dengan Tunggakan Dana Khas Kerajaan Persekutuan.
2.	Perkhidmatan Iktisas Dan Perkhidmatan Lain Yang Dibeli Dan Hospitaliti	83.05	96.71	13.66	16.4	Peningkatan bayaran pengurusan kepada Agensi Transformasi Rakyat Terengganu (ATRA) dan bayaran emolumen, bayaran bantuan khas kewangan kepada kakitangan sementara/ kontrak dan <i>ad-hoc</i> .
Penurunan						
3.	Pemberian Dalam Negeri	2,170.48	1,668.79	-501.69	-23.1	Pejabat Perbendaharaan Negeri mengawal dan menghadkan perbelanjaan jabatan selaras dengan penstrukturan semula bajet negeri Terengganu tahun 2015.
4.	Biasiswa, Dermasiswa Dan Bantuan Pelajaran	5.67	3.43	-2.24	-39.5	Pada tahun 2014, terdapat peruntukan kepada TESDEC Sdn. Bhd bagi Program <i>Diploma Of Engineering Technology In Welding</i> sejumlah RM2.0 juta.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

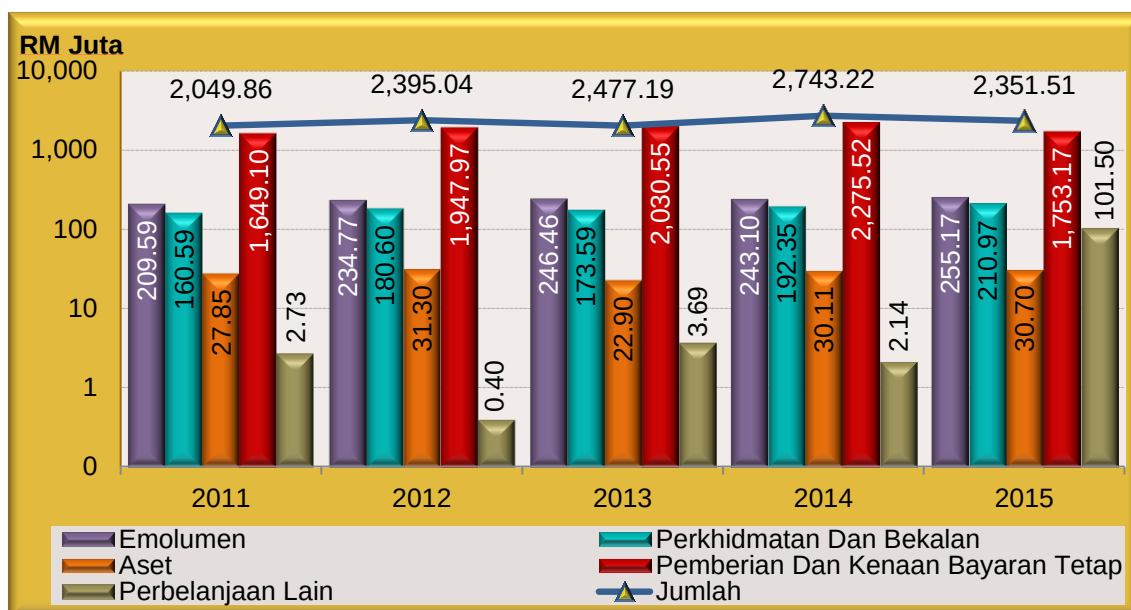
4.4.6.6. Kedudukan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.15** dan **Carta 4.5**.

Jadual 4.15
Kedudukan Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran Perbelanjaan	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Emolumen	209.59	234.77	246.46	243.10	255.17
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	160.59	180.60	173.59	192.35	210.97
3.	Aset	27.85	31.30	22.90	30.11	30.70
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	1,649.10	1,947.97	2,030.55	2,275.52	1,753.17
5.	Perbelanjaan Lain	2.73	0.40	3.69	2.14	101.50
Jumlah		2,049.86	2,395.04	2,477.19	2,743.22	2,351.51

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.5
Kedudukan Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.6.7. Analisis Audit mendapati perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri menunjukkan trend peningkatan dari tahun 2012 hingga 2014. Bagaimanapun, perbelanjaan mengurus menunjukkan penurunan pada tahun 2015. Trend peningkatan dan penurunan ini dipengaruhi oleh trend perbelanjaan bagi maksud Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap. Perbelanjaan di bawah Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap antaranya adalah seperti Caruman Kepada Yayasan Terengganu sejumlah RM116.23 juta, Bantuan Perayaan Aidilfitri Dan Dana Bakti Remaja sejumlah RM100.33 juta dan Caruman Kepada Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri sejumlah RM100.0 juta.

4.4.6.8. Bayaran Di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)

Arahan Perbendaharaan 58(a) [AP58(a)] memperuntukkan bahawa bayaran terhadap bekalan/perkhidmatan yang telah diterima pada tahun sebelumnya boleh dibuat pada tahun semasa dengan syarat Kementerian/Jabatan mempunyai baki peruntukan yang mencukupi pada tahun di mana bekalan/perkhidmatan tersebut diterima dan tiada sebarang keraguan tentang sebab berlaku kelewatan pembayaran tersebut. Semakan Audit terhadap bayaran di bawah AP58(a) mendapati bayaran berjumlah RM0.32 juta telah dibuat pada tahun 2015 iaitu menurun sejumlah RM0.41 juta (56.2%) berbanding RM0.73 juta pada tahun 2014. Bayaran Di bawah AP 58(a) pada tahun 2015 adalah yang terendah dalam tempoh 5 tahun. Jumlah bayaran mengikut Jabatan/Pejabat yang membuat pembayaran di bawah AP58(a) pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.16**. Pembayaran di bawah AP58(a) bagi Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri adalah yang tertinggi iaitu sejumlah RM0.25 juta atau 78.1% daripada keseluruhan jumlah bayaran AP58(a) pada tahun 2015. Kelewatan menerima bil dan tuntutan dari pembekal merupakan punca utama pembayaran di bawah AP58(a).

Jadual 4.16
Senarai Jabatan/Pejabat Yang Membuat Pembayaran Di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Jabatan/Pejabat	2014		2015		Perubahan	
		Bil. Baucar Bayaran	Jumlah	Bil. Baucar Bayaran	Jumlah		
			(RM Juta)		(RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	30	0.19	61	0.25	0.06	31.6
2.	Pejabat Dewan Undangan Negeri	20	0.03	25	0.05	0.02	66.7
3.	Jabatan Hal Ehwal Agama Negeri	16	0.03	8	0.01	-0.02	-66.7
4.	3 Jabatan/Pejabat Lain	205	0.48	15	0.01	-0.47	-97.9
Jumlah		271	0.73	109	0.32	-0.41	-56.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

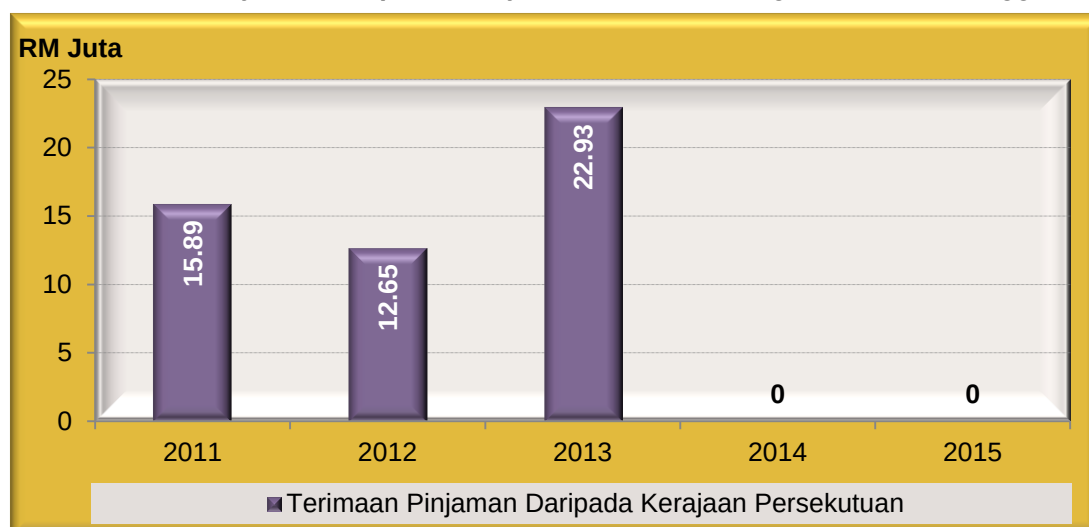
4.5. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

4.5.1. Akaun Pinjaman Disatukan ditubuhkan mengikut Seksyen 7(b), Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini digunakan untuk mengakaunkan semua pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan dan pindahan penerimaan pinjaman ke Akaun Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air atau kumpulan wang lain yang berkaitan.

4.5.2. Pada tahun 2015, Kerajaan Negeri tidak menerima sebarang pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan. Ini menjadikan Akaun Pinjaman Disatukan berbaki kosong iaitu sama seperti baki pada tahun 2014 dan tahun sebelumnya. Pinjaman terakhir yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan adalah pada tahun 2013 berjumlah RM22.93 juta bagi membiayai projek bekalan air.

4.5.3. Trend terimaan pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Carta 4.6**.

Carta 4.6
Trend Terimaan Pinjaman Daripada Kerajaan Persekutuan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6. AKAUN AMANAH DISATUKAN

4.6.1. Akaun Amanah Disatukan adalah sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan di bawah Seksyen 7(c), Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Wang Deposit. Semua penerimaan dan pembayaran wang amanah diakaunkan mengikut kehendak Arahan Amanah di bawah Seksyen 9 dan Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957. Pada akhir tahun 2015, baki Akaun Amanah Disatukan adalah berjumlah RM71.01 juta iaitu menurun dengan ketaranya sejumlah RM263.70 juta (78.8%) berbanding RM334.71 juta pada tahun 2014. Kedudukan Akaun Amanah Disatukan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.17**.

Jadual 4.17
Kedudukan Akaun Amanah Disatukan Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:				
i) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	22.95	-224.24	-247.19	-1,077.1
• <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	-574.16	-696.94	-122.78	-21.4
• <i>Kumpulan Wang Bekalan Air</i>	81.14	76.32	-4.82	-5.9
• <i>Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	515.97	396.38	-119.59	-23.2
ii) Kumpulan Wang Amanah Awam	69.60	69.66	0.06	0.1
iii) Akaun Wang Deposit	242.16	225.59	-16.57	-6.8
Baki Pada 31 Disember	334.71	71.01	-263.70	-78.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.2. Analisis Audit menunjukkan penurunan baki Akaun Amanah Disatukan pada tahun 2015 dipengaruhi oleh penurunan Kumpulan Wang Amanah Kerajaan yang menurun sejumlah RM247.19 juta pada tahun 2015. Penurunan ini adalah disebabkan oleh penurunan Kumpulan Wang Pembangunan dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan yang menurun masing-masing sejumlah RM122.78 juta dan RM119.59 juta berbanding 2014. Manakala Akaun Wang Deposit menurun sejumlah RM16.57 juta pada tahun 2015 menjadi RM225.59 juta berbanding RM242.16 juta pada tahun 2014.

4.6.3. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ditubuhkan mengikut Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 bagi mengakaunkan terimaan daripada peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu. Kumpulan Wang Amanah ini adalah kumpulan wang pusingan yang mana pembayaran daripada kumpulan wang ini tidak boleh melebihi had peruntukan yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri. Kumpulan Wang Amanah ini disenaraikan dalam Akta Tatacara Kewangan 1957 (Jadual Kedua dan Jadual Ketiga) yang terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

4.6.3.1. Kumpulan Wang Pembangunan

- a. Kumpulan Wang Pembangunan ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 (Akta 70) dan diperakunkan dalam Penyata Kumpulan Wang Pembangunan. Sumber kewangan Kumpulan Wang ini diperoleh melalui caruman daripada Akaun Hasil Disatukan, Terimaan Pemberian Dan Pinjaman Daripada Kerajaan Persekutuan dan Terimaan Bayaran Balik Pinjaman Daripada Agensi Kerajaan Negeri. Wang dalam Kumpulan Wang ini hanya boleh dibelanjakan untuk maksud yang ditentukan dalam Akta tersebut. Kedudukan baki Kumpulan Wang Pembangunan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.18**.

Jadual 4.18
Kedudukan Baki Kumpulan Wang Pembangunan
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-630.63	-574.16	56.47	9.0
Penerimaan	1,127.87	782.29	-345.58	-30.6
Pembayaran	1,071.40	905.07	-166.33	-15.5
Surplus/Defisit Semasa	56.47	-122.78	-179.25	-317.4
Baki Pada 31 Disember	-574.16	-696.94	-122.78	-21.4

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Pada tahun 2015, Kumpulan Wang Pembangunan telah mencatatkan defisit berjumlah RM122.78 juta berbanding surplus RM56.47 juta pada tahun 2014. Defisit ini adalah disebabkan oleh pembayaran berjumlah RM905.07 juta melebihi penerimaan berjumlah RM782.29 juta. Ini menjadikan baki defisit terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2015 meningkat sejumlah RM122.78 juta (21.4%) menjadi RM696.94 juta berbanding RM574.16 juta pada tahun 2014.
- c. Pada tahun 2015, Kerajaan Negeri telah membelanjakan sejumlah RM905.07 juta bagi membiayai pelbagai projek pembangunan berbanding RM1.07 bilion pada tahun 2014. Kedudukan perbelanjaan pembangunan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.19**.

Jadual 4.19
Kedudukan Perbelanjaan Pembangunan Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Jabatan/Pejabat	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	995.21	842.27	-152.94	-15.4
2.	Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri	23.79	19.84	-3.95	-16.6
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	16.78	10.01	-6.77	-40.3
4.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu	5.92	7.93	2.01	34.0
5.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	11.32	7.13	-4.19	-37.0
6.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	1.14	2.18	1.04	91.2
7.	Pejabat Daerah Besut	2.00	2.00	0.00	0.0

Bil.	Jabatan/Pejabat	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
8.	Pejabat Daerah Dungun	2.00	2.00	0.00	0.0
9.	Pejabat Daerah Marang	1.97	2.00	0.03	1.5
10.	Pejabat Daerah Hulu Terengganu	1.79	2.00	0.21	11.7
11.	Pejabat Daerah Setiu	2.00	1.98	-0.02	-1.0
12.	Pejabat Daerah Kemaman	2.00	1.87	-0.13	-6.5
13.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	1.71	1.37	-0.34	-19.9
14.	Jabatan Perhutanan Negeri	1.42	1.33	-0.09	-6.3
15.	Jabatan Pertanian Negeri	2.35	1.16	-1.19	-50.6
Jumlah		1,071.40	905.07	-166.33	-15.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- d. Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri mencatatkan perbelanjaan tertinggi iaitu sejumlah RM842.27 juta pada tahun 2015 iaitu 93.1% daripada keseluruhan perbelanjaan pembangunan pada tahun 2015. Perbelanjaan sejumlah RM842.27 juta ini antaranya adalah bagi membiayai perbelanjaan pembangunan Pembinaan Jambatan Di Atas Sungai Terengganu Ke Pulau Sekati, Manir Terengganu sejumlah RM59.80 juta, Pembinaan Istana Baru Di Bukit Chendering sejumlah RM58.58 juta, Bangunan Pusat Pentadbiran MBKT sejumlah RM28.94 juta, Program Pembasmian Kemiskinan, Pembangunan Kampung Dan Masyarakat sejumlah RM27.94 juta dan Projek Jalan-Jalan Baru Di Negeri Terengganu sejumlah RM24.46 juta.
- e. Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri mencatatkan perbelanjaan pembangunan kedua tertinggi iaitu sejumlah RM19.84 juta manakala Jabatan Kerja Raya Negeri mencatatkan perbelanjaan ketiga tertinggi iaitu sejumlah RM10.01 juta pada tahun 2015. Perbelanjaan ini antaranya adalah bagi Pembaikan Istana-Istana Negeri Terengganu sejumlah RM2.68 juta dan Menaik Aras Jalan/Membaiki Jalan Di Negeri Terengganu sejumlah RM2.50 juta.

4.6.3.2. Kumpulan Wang Bekalan Air

- a. Kumpulan Wang Bekalan Air ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Bekalan Air (Tatacara Kewangan Dan Perakaunan) 1980. Sumber kewangan Kumpulan Wang ini diperoleh melalui caruman daripada Kerajaan Negeri dan pindahan daripada Akaun Pinjaman Disatukan. Baki Kumpulan Wang Bekalan Air pada akhir tahun 2015 adalah berjumlah RM76.32 juta berbanding RM81.14 juta pada tahun 2014 iaitu menurun sejumlah RM4.82 juta. Penurunan sebanyak 5.9% ini adalah disebabkan pembayaran sejumlah RM4.82 juta dan tiada penerimaan pada tahun 2015. Kerajaan Negeri tidak menerima sebarang pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi projek bekalan air pada tahun 2015. Kedudukan Kumpulan Wang Bekalan Air pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.20**.

Jadual 4.20
Kedudukan Kumpulan Wang Bekalan Air Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	93.06	81.14	-11.92	-12.8
Penerimaan	0.00	0.00	0.00	0.0
Pembayaran	11.92	4.82	-7.10	-59.6
Surplus/Defisit Semasa	-11.92	-4.82	7.10	59.6
Baki Pada 31 Disember	81.14	76.32	-4.82	-5.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Antara projek yang dibuat pembayaran pada tahun 2015 adalah Projek Penukaran Paip-paip Lama Seluruh Negeri berjumlah RM1.45 juta, Pemasangan Paip Air Baru/Retikulasi berjumlah RM0.95 juta dan Program Mengurangkan Kadar Kehilangan Air Tidak Terhasil (NRW) Terengganu berjumlah RM0.49 juta.

4.6.3.3. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

- a. Kedudukan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.21**.

Jadual 4.21
Kedudukan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Penyelesaian	4.03	12.98	8.95	222.1
2.	Akaun Perniagaan	0.10	0.11	0.01	10.0
3.	Akaun Pinjaman	55.40	56.63	1.23	2.2
4.	Kumpulan Wang Luar Jangka	5.00	5.00	0.00	0.0
5.	Pelbagai Kumpulan Wang Amanah	451.44	321.66	-129.78	-28.7
	Baki Pada 31 Disember	515.97	396.38	-119.59	-23.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Analisis Audit menunjukkan baki Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada akhir tahun 2015 adalah berjumlah RM396.38 juta iaitu menurun sejumlah RM119.59 juta (23.2%) berbanding RM515.97 juta pada tahun 2014. Ini disebabkan oleh baki Akaun Pelbagai Kumpulan Wang Amanah telah menurun sejumlah RM129.78 juta (28.7%) menjadi RM321.66 juta berbanding RM451.44 juta pada tahun 2014. Penurunan ini adalah disebabkan oleh penurunan Akaun Kena Bayar sejumlah RM111.84 juta menjadi RM50.62 juta pada tahun 2015 berbanding RM162.46 juta pada tahun 2014.

c. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri

- i. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri diwujudkan bertujuan untuk mengakaunkan pemberian daripada Kerajaan Persekutuan berdasarkan peruntukan Perkara 109(1)(b) Perlembagaan Persekutuan bagi membiayai penyelenggaraan jalan negeri yang dilaksanakan oleh Jabatan Kerja Raya dan Pihak Berkuasa Tempatan. Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri telah ditubuhkan di bawah Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957.
- ii. Pada tahun 2015, baki Kumpulan Wang ini menunjukkan penurunan sejumlah RM17.94 juta (7.5%) menjadi RM221.04 juta berbanding RM238.98 juta pada tahun 2014. Penurunan ini disebabkan oleh perbelanjaan berjumlah RM170.53 juta adalah lebih tinggi berbanding terimaan yang berjumlah RM152.59 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.22**.

Jadual 4.22
Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	243.16	238.98	-4.18	-1.7
Terimaan	146.56	152.59	6.03	4.1
Perbelanjaan	150.74	170.53	19.79	13.1
Baki Pada 31 Disember	238.98	221.04	-17.94	-7.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

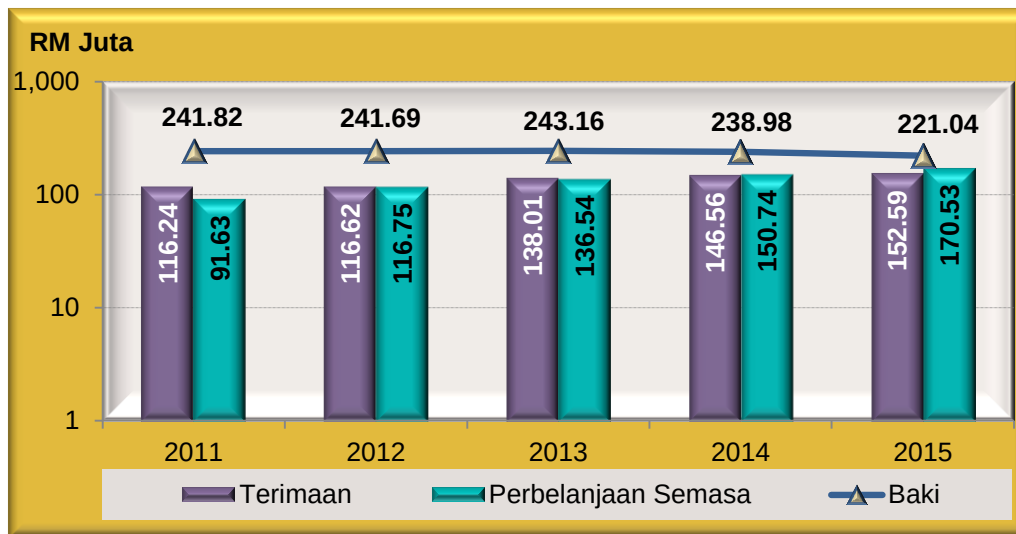
- iii. Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.23** dan **Carta 4.7**.

Jadual 4.23
Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri
Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Tahun	Baki Pada 1 Januari (RM Juta)	Terimaan (RM Juta)	Perbelanjaan Semasa (RM Juta)	Baki Pada 31 Disember (RM Juta)	Perbelanjaan Berbanding Terimaan (%)
2011	217.21	116.24	91.63	241.82	78.8
2012	241.82	116.62	116.75	241.69	100.1
2013	241.69	138.01	136.54	243.16	98.9
2014	243.16	146.56	150.74	238.98	102.8
2015	238.98	152.59	170.53	221.04	111.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.7
Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri
Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- iv. Pada tahun 2015, sejumlah RM170.53 juta atau 111.8% telah dibelanjakan daripada jumlah terimaan RM152.59 juta bagi membiayai kerja-kerja penyelenggaraan jalan negeri yang dilaksanakan oleh agensi pelaksana. Berdasarkan *Malaysian Road Record Information System* (MARRIS), panjang jalan negeri sehingga 31 Disember 2015 adalah 9,288.18 km.

d. Akaun Kena Bayar

- i. Akaun ini diwujudkan bagi menyelesaikan tanggungan Kerajaan Negeri terhadap pelbagai bekalan dan perkhidmatan yang tidak sempat dibayar pada akhir tahun semasa dan dibayar pada awal tahun berikutnya. Perbendaharaan Negeri telah mengeluarkan Pekeliling Perbendaharaan Negeri Terengganu Bil. 3 Tahun 2015 yang membenarkan bayaran bagi perbelanjaan tahun 2015 di bawah Akaun Kena Bayar (AKB) dibuat sehingga 10 Januari 2016 dan menetapkan semua pesanan kerajaan dan inden kerja perlu dihentikan mulai 17 Disember 2015.
- ii. Pada akhir tahun 2015, perbelanjaan AKB adalah berjumlah RM50.61 juta berbanding RM162.46 juta pada tahun 2014 iaitu menurun sejumlah RM111.85 juta. Perbelanjaan AKB pada 2015 adalah yang terendah dalam tempoh 5 tahun. Analisis Audit mendapati 7 Jabatan/Pejabat merekodkan peningkatan dalam perbelanjaan AKB manakala 27 Jabatan/Pejabat pula merekodkan penurunan. Kedudukan AKB mengikut Jabatan/Pejabat pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.24**.

Jadual 4.24
Kedudukan Akaun Kena Bayar Mengikut Jabatan
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Jabatan/Pejabat	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	51.69	30.97	-20.72	-40.1
2.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu	5.78	2.72	-3.06	-52.9
3.	Pejabat Daerah Dungun	3.26	2.55	-0.71	-21.8
4.	Jabatan Kerja Raya Negeri	59.90	2.27	-57.63	-96.2
5.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	3.19	1.73	-1.46	-45.8
6.	Pejabat Daerah Kemaman	6.60	1.59	-5.01	-75.9
7.	Jabatan Hal Ehwal Agama Negeri	1.59	1.33	-0.26	-16.4
8.	Pejabat Daerah Hulu Terengganu	6.07	1.06	-5.01	-82.5
9.	Jabatan/Pejabat Lain (26 Jabatan)	24.38	6.39	-17.99	-73.8
Jumlah		162.46	50.61	-111.85	-68.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- iii. Berdasarkan **Jadual 4.24** di atas, Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri mencatatkan perbelanjaan AKB tertinggi iaitu sejumlah RM30.97 juta diikuti oleh Pejabat Daerah Kuala Terengganu (RM2.72 juta), Pejabat Daerah Dungun (RM2.55 juta) dan Jabatan Kerja Raya Negeri (RM2.27 juta). Jabatan Kerja Raya Negeri mencatatkan peratusan penurunan paling tinggi iaitu sebanyak 96.2% atau RM57.63 juta kepada RM2.27 juta berbanding RM59.90 juta pada tahun 2014. Manakala Pejabat Daerah Hulu Terengganu dan Pejabat Daerah Kemaman mencatatkan peratusan penurunan masing-masing sebanyak 82.5% dan 75.9% pada tahun 2015.
- iv. Antara punca perbelanjaan dibuat di bawah AKB adalah disebabkan tuntutan/bil daripada pegawai dan pembekal diterima selepas tarikh penutupan akaun yang ditetapkan oleh Pejabat Perbendaharaan Negeri iaitu pada 23 Disember 2015. Analisis Audit mendapati bayaran utama AKB pada tahun 2015 adalah bagi perbelanjaan mengurus iaitu berjumlah RM29.79 juta atau 58.9% daripada perbelanjaan keseluruhan AKB.

4.6.4. Kumpulan Wang Amanah Awam

4.6.4.1. Kumpulan Wang ini ditubuhkan di bawah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957 untuk mengakaunkan wang yang diperuntukkan daripada Kerajaan, sumbangan daripada orang awam dan organisasi kepada Kerajaan Negeri bagi tujuan tertentu. Pengurusan Kumpulan Wang ini perlu dibuat mengikut Arahan Amanah yang diluluskan oleh Perbendaharaan Negeri. Baki Kumpulan Wang ini pada akhir tahun 2015 adalah berjumlah RM69.66 juta berbanding RM69.60 juta pada tahun 2014 iaitu meningkat sejumlah RM0.06 juta (0.1%). Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Awam pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.25**.

Jadual 4.25
Kedudukan Kumpulan Wang Amanah Awam
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	320.24	69.60	-250.64	-78.3
Penerimaan	419.78	56.38	-363.40	-86.6
Pembayaran	670.42	56.32	-614.10	-91.6
Baki Pada 31 Disember	69.60	69.66	0.06	0.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.4.2. Analisis Audit mendapati akaun amanah yang menunjukkan peningkatan ketara antaranya adalah Akaun Amanah Tabung Darul Iman 1 yang meningkat sejumlah RM1.75 juta dan Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya (RM1.67 juta). Manakala Akaun Amanah yang menunjukkan penurunan ketara antaranya adalah Akaun Amanah Dana Khas yang menurun sejumlah RM3.73 juta dan Kumpulan Wang Pembangunan Hutan defisit RM1.06 juta.

4.6.4.3. Pada tahun 2015, tiada akaun amanah baru yang ditubuhkan dan juga tiada akaun amanah awam yang ditutup. Bagaimanapun, sehingga akhir tahun 2015 didapati 2 akaun amanah awam tidak bergerak melebihi 5 tahun tetapi masih belum ditutup. Akaun Amanah yang tidak bergerak melebihi 5 tahun adalah seperti di **Jadual 4.26**.

Jadual 4.26
Akaun Amanah Yang Tidak Bergerak Melebihi 5 Tahun

Bil.	Nama Akaun Amanah	Tidak Bergerak Semenjak Tahun	Baki Pada 31 Disember 2015 (RM Juta)
1.	Akaun Amanah Tabung TATI	2008	0.15
2.	Amanah Tukun Tiruan	2011	0.30
Jumlah			0.45

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.4.4. Kumpulan Wang Pembangunan Hutan

- a. Kumpulan Wang ini diwujudkan mengikut seksyen 56, Akta Perhutanan Negara 1984 (Akta 313). Tujuan penubuhannya adalah untuk melaksanakan pelbagai projek seperti menyedia, melaksana dan mengkaji semula rancangan pengurusan hutan negeri. Punca kewangan bagi Kumpulan Wang ini terdiri daripada pindahan daripada Akaun Hasil Disatukan dan kutipan ses kayu balak.
- b. Pada tahun 2015, Kumpulan Wang ini mencatatkan defisit sejumlah RM1.06 juta disebabkan perbelanjaan yang berjumlah RM4.27 juta melebihi penerimaan yang berjumlah RM3.21 juta. Defisit ini menjadikan baki terkumpul Kumpulan Wang ini menurun menjadi RM2.98 juta berbanding RM4.04 juta pada tahun 2014. Baki

Kumpulan Wang Pembangunan Hutan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.27**.

Jadual 4.27
Baki Kumpulan Wang Pembangunan Hutan Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Perkara	Tahun				
	2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	5.16	5.31	6.56	5.65	4.04
Penerimaan	3.43	6.20	4.87	5.44	3.21
Pembayaran	3.28	4.95	5.78	7.05	4.27
Surplus/Defisit	0.15	1.25	-0.91	-1.61	-1.06
Baki Pada 31 Disember	5.31	6.56	5.65	4.04	2.98

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- c. Analisis Audit mendapati kutipan ses kayu balak pada tahun 2015 telah menurun sejumlah RM2.23 juta (41.0%) kepada RM3.21 juta berbanding RM5.44 juta pada tahun 2014. Penurunan ini disebabkan oleh penurunan pengeluaran kayu balak sebanyak 220,099 meter padu daripada 516,285 meter padu pada tahun 2014 kepada 296,186 meter padu pada tahun 2015. Manakala perbelanjaan Kumpulan Wang pula mencatatkan penurunan sejumlah RM2.78 juta (39.4%) menjadi RM4.27 juta pada tahun 2015 berbanding RM7.05 juta pada tahun 2014.

4.6.4.5. Amanah Dana Khas

- a. Akaun Amanah Dana Khas ditubuhkan di bawah seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957. Tujuan penubuhan akaun ini adalah untuk memperakaunkan wang yang diterima bagi melaksanakan program yang dibiayai di bawah Dana Khas. Penerimaan akaun amanah ini adalah terdiri daripada wang yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan dan sumbangan orang awam, pihak berkuasa berkanun atau mana-mana entiti yang tidak dibiayai sepenuhnya oleh Kerajaan Malaysia dan Negeri Terengganu.
- b. Pada tahun 2015, akaun ini berbaki RM35.64 juta iaitu menurun sejumlah RM3.73 juta (9.5%) berbanding RM39.37 juta pada tahun 2014. Penerimaan pada tahun 2015 berjumlah RM2.97 juta adalah merupakan tambahan peruntukan kepada Jabatan Kerja Raya Negeri Terengganu sejumlah RM1.74 juta dan pelarasan amanah sejumlah RM1.23 juta. Kedudukan Akaun Amanah Dana Khas bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.28**.

Jadual 4.28
Kedudukan Akaun Amanah Dana Khas Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Perkara	Tahun				
	2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	109.51	70.95	57.87	47.69	39.37
Penerimaan	0.04	4.65	4.19	4.47	2.97
Pembayaran	38.60	17.73	14.37	12.79	6.70
Defisit	-38.56	-13.08	-10.18	-8.32	-3.73
Baki Pada 31 Disember	70.95	57.87	47.69	39.37	35.64

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- c. Analisis Audit menunjukkan Akaun Amanah ini mencatatkan defisit sejumlah RM3.73 juta pada tahun 2015 berbanding defisit sejumlah RM8.32 juta pada tahun 2014. Pada tahun 2015 penerimaan sejumlah RM2.97 juta adalah lebih rendah berbanding perbelanjaan sejumlah RM6.70 juta. Ini menjadikan baki terkumpul Akaun Amanah Dana Khas pada akhir tahun 2015 berjumlah RM35.64 juta berbanding RM39.37 juta pada tahun 2014. Pada tahun 2015, sejumlah RM1.93 juta telah dibelanjakan bagi membiayai projek ekonomi berkelompok di bawah Yayasan Pembangunan Keluarga dan pemberian peruntukan tambahan bagi Projek Desa Taqwa dan Tadika Yayasan. Selain itu, sejumlah RM4.77 juta telah dibelanjakan oleh 10 Pusat Tanggungjawab antaranya bagi tujuan program kecemerlangan pendidikan, kesihatan, pembangunan usahawan, pelancongan serta projek pembinaan dan penyelenggaraan.

4.6.5. Akaun Wang Deposit

4.6.5.1. Deposit merupakan wang yang diterima oleh sesebuah Jabatan bagi maksud tertentu dan perlu dikembalikan setelah selesai maksudnya. Pada akhir tahun 2015, Kerajaan Negeri mempunyai 2 jenis deposit iaitu Deposit Am dan Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan yang diselenggarakan oleh 25 Jabatan/Pejabat melalui 66 akaun deposit yang berjumlah RM225.59 juta. Baki akaun deposit pada tahun 2015 telah menurun sejumlah RM16.57 juta (6.8%) berbanding tahun 2014 yang berjumlah RM242.16 juta. Pada tahun 2015, sebanyak 12 Jabatan/Pejabat mempunyai deposit melebihi RM1.0 juta. Manakala 13 Jabatan/Pejabat lain mempunyai deposit di antara RM120 hingga RM591,111 yang mana jumlah keseluruhan bagi 13 Jabatan/Pejabat tersebut berjumlah RM3.67 juta. Kedudukan Deposit pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.29**.

Jadual 4.29
Kedudukan Deposit Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Jabatan/Pejabat	Bil. Akaun Deposit	Tahun		Perubahan	
			2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri	1	52.29	52.66	0.37	0.7
2.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	5	44.95	44.14	-0.81	-1.8
3.	Pejabat Tanah Kuala Terengganu	4	64.74	41.41	-23.33	-36.0
4.	Jabatan Kerja Raya Negeri	2	25.95	26.44	0.49	1.9
5.	Jabatan Perhutanan Negeri	2	16.12	18.95	2.83	17.6

Bil.	Jabatan/Pejabat	Bil. Akaun Deposit	Tahun		Perubahan	
			2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
6.	Pejabat Tanah Kemaman	4	9.60	12.95	3.35	34.9
7.	Pejabat Tanah Marang	4	6.21	6.09	-0.12	-1.9
8.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	2	5.32	5.54	0.22	4.1
9.	Pejabat Tanah Dungun	4	4.98	4.91	-0.07	-1.4
10.	Pejabat Tanah Hulu Terengganu	4	3.46	4.04	0.58	16.8
11.	Pejabat Tanah Setiu	3	2.97	3.58	0.61	20.5
12.	Jabatan Bekalan Air	2	1.90	1.21	-0.69	-36.3
13.	Jabatan/ Pejabat Lain (13 Jabatan)	29	3.67	3.67	0.00	0.0
Jumlah		66	242.16	225.59	-16.57	-6.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.5.2. Analisis Audit mendapati baki Akaun Deposit bagi 12 Jabatan/Pejabat telah mencatatkan peningkatan manakala 11 Jabatan/Pejabat telah mencatatkan penurunan dan 2 Jabatan/Pejabat tidak mencatatkan perubahan berbanding tahun 2014. Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri mempunyai deposit paling tinggi iaitu berjumlah RM52.66 juta pada akhir tahun 2015 diikuti dengan Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri sejumlah RM44.14 juta dan Pejabat Tanah Kuala Terengganu sejumlah RM41.41 juta. Antara deposit tertinggi yang diterima oleh Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri adalah dari Felda Berhad sejumlah RM51.14 juta bagi deposit permohonan tanah Kerajaan serta Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu dan Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri masing-masing sejumlah RM0.25 juta dan RM0.10 juta bagi deposit pajakan lombong bijih besi.

4.6.5.3. Pejabat Tanah Kuala Terengganu mencatatkan penurunan ketara sejumlah RM23.33 juta menjadi RM41.41 juta berbanding RM64.74 juta pada tahun 2014. Penurunan ini adalah disebabkan oleh bayaran balik deposit telah dibuat kepada pendeposit serta pewartaan deposit yang telah dikreditkan ke akaun hasil pada tahun 2015. Sebanyak 3 Pejabat/Jabatan telah membuat pewartaan deposit pada tahun 2015 sejumlah RM2.88 juta iaitu Pejabat Tanah Kuala Terengganu, Pejabat Tanah Hulu Terengganu dan Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri Terengganu.

4.6.5.4. Mengikut Arahan Perbendaharaan 162, deposit yang tidak dituntut selepas tempoh 12 bulan dari tarikh deposit boleh dikembalikan kepada pendeposit, hendaklah diwartakan. Sekiranya deposit berkenaan masih tidak dituntut selepas 3 bulan, ia hendaklah dikreditkan ke Akaun Hasil Disatukan. Analisis Audit mendapati sebanyak 60 akaun deposit sejak tahun 1967 hingga 2013 berjumlah RM177.80 juta yang melibatkan 7,696 pendeposit masih tidak dituntut seperti di **Jadual 4.30**. Deposit yang boleh dikembalikan tetapi masih tidak dituntut hendaklah diambil tindakan pewartaan.

Jadual 4.30
Deposit Tidak Dituntut Bagi Tahun 1967 Hingga 2013

Bil.	Jabatan/Pejabat	Bil. Akaun Deposit	Bil. Pendeposit	Tempoh Deposit Diterima	Jumlah Deposit (RM Juta)
1.	Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri	1	131	1999-2013	51.97
2.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	4	660	1983-2013	36.75
3.	Pejabat Tanah Kuala Terengganu	4	320	1997-2013	35.59
4.	Jabatan Kerja Raya Negeri	2	2,771	1967-2013	14.70
5.	Jabatan Perhutanan Negeri	2	1,076	1990-2013	9.55
6.	Pejabat Tanah Kemaman	4	500	1975-2013	7.20
7.	Pejabat Tanah Marang	4	206	1991-2013	5.89
8.	Pejabat Tanah Dungun	4	385	1990-2013	4.39
9.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	2	117	1985-2013	3.24
10.	Pejabat Tanah Setiu	3	152	1992-2013	2.86
11.	Pejabat Tanah Hulu Terengganu	4	462	1984-2013	2.57
12.	Jabatan Bekalan Air	2	63	1999-2013	0.86
13.	Pejabat Tanah Besut	3	71	1988-2013	0.49
14.	Pejabat Daerah Kemaman	3	154	1973-2013	0.38
15.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	2	16	1992-2013	0.35
16.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu	1	85	1993-2013	0.29
17.	Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	1	263	1992-2013	0.28
18.	Pejabat Daerah Marang	2	31	2009-2013	0.11
19.	Pejabat Daerah Dungun	2	151	1998-2013	0.09
20.	Pejabat Daerah Setiu	2	11	2007-2013	0.08
21.	Pejabat Daerah Besut	2	16	2006-2012	0.05
22.	Pejabat Daerah Hulu Terengganu	2	21	2007-2013	0.05
23.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	1	23	1976-2009	0.05
24.	Jabatan Hal Ehwal Agama Negeri	2	10	2007-2012	0.01
25.	Jabatan Pertanian Negeri	1	1	2013	0.00012
Jumlah		60	7,696		177.80

Sumber: Jabatan Audit Negara

4.7. PENYATA PRESTASI KEWANGAN

4.7.1. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebih atau kurang hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Hasil terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Manakala perbelanjaan mengurus terdiri daripada emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaan bayaran tetap serta perbelanjaan lain. Kedudukan Penyata Prestasi Kewangan pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.31**.

Jadual 4.31
Kedudukan Penyata Prestasi Kewangan Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Hasil	2,585.25	2,214.83	-370.42	-14.3
(-) Belanja Mengurus	1,585.70	1,606.71	21.01	1.3
(-) Belanja Pembangunan	1,071.40	905.07	-166.33	-15.5
Kurangan Keseluruhan	-71.85	-296.95	-225.10	-313.3
Pinjaman	-48.92	-6.64	42.28	86.4
Terimaan Balik Pinjaman Dan Pelbagai Terimaan	18.54	43.38	24.84	134.0
Perubahan Tunai, Pelaburan Dan Amanah	102.23	260.21	157.98	154.5
Jumlah Pembiayaan	71.85	296.95	225.10	313.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.7.2. Pada tahun 2015, Kerajaan Negeri mencatatkan kurangan keseluruhan berjumlah RM296.95 juta berbanding kurangan keseluruhan berjumlah RM71.85 juta pada tahun 2014. Kurangan ini adalah disebabkan oleh penurunan hasil sejumlah RM370.42 juta.

4.8. PENYATA AKAUN MEMORANDUM

Penyata Akaun Memorandum adalah penyata yang menunjukkan aset dan tanggungan Kerajaan Negeri yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Penyata ini terdiri daripada Memorandum Aset dan Memorandum Liabiliti. Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan Kerajaan Negeri iaitu pinjaman boleh dituntut dan pelaburan yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus atau pembangunan. Manakala Memorandum Liabiliti pula menunjukkan liabiliti Kerajaan Negeri iaitu hutang awam.

4.8.1. Pinjaman Boleh Dituntut

4.8.1.1. Pinjaman Boleh Dituntut adalah merupakan pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi Negeri (Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan) dengan menggunakan sumber Kerajaan Negeri atau pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan. Pada akhir tahun 2015, baki Pinjaman Boleh Dituntut (pokok dan tunggakan faedah) adalah berjumlah RM260.78 juta berbanding RM312.66 juta pada tahun 2014 iaitu menurun sejumlah RM51.88 juta. Kedudukan Baki Pinjaman Boleh Dituntut pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.32**.

Jadual 4.32
Kedudukan Baki Pinjaman Boleh Dituntut
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Agensi	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Badan Berkanun Negeri	312.32	260.78	-51.54	-16.5
Pihak Berkuasa Tempatan	0.34	0.00	-0.34	-100.0
Jumlah	312.66	260.78	-51.88	-16.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.1.2. Analisis Audit menunjukkan penurunan baki Pinjaman Boleh Dituntut sejumlah RM51.88 juta adalah disebabkan bayaran balik pinjaman yang dibuat oleh Agensi Negeri berjumlah RM52.29 juta dan pertambahan faedah tahun 2015 sejumlah RM0.41 juta. Bayaran balik pinjaman pada tahun 2015 adalah termasuk hapus kira pinjaman bagi 18 projek di bawah PMINT sejumlah RM4.25 juta iaitu bagi Projek Rumah Awam Kos Rendah (RAKR), Projek Pembangunan Paya Bunga dan Projek Tabung Pusingan Pemborong Bumiputera. Selain itu, tiada pinjaman baru dikeluarkan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi Negeri pada tahun 2015. Perubahan baki pinjaman pada tahun 2015 adalah seperti di **Jadual 4.33**.

Jadual 4.33
Perubahan Baki Pinjaman Pada Tahun 2015

Perbadanan Baki Pinjaman Pada Tahun 2015								
Bil.	Agensi	Baki Pinjaman Pada 1 Jan. 2015		Faedah Tahun 2015 (RM Juta) (c)	Bayaran Balik Dalam Tahun		Baki Pinjaman Pada 31 Dis. 2015	
		Pokok (RM Juta) (a)	Faedah (RM Juta) (b)		Pokok (RM Juta) (d)	Faedah (RM Juta) (e)	Pokok (RM Juta) (a-d)	Faedah (RM Juta) (b+c-e)
Badan Berkanun Negeri								
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	199.30	65.32	0.41	3.89*	0.36*	195.41	65.37
2.	Yayasan Islam Terengganu	39.14	8.56	0.00	39.14	8.56	0.00	0.00
Jumlah		238.44	73.88	0.41	43.03	8.92	195.41	65.37
Pihak Berkuasa Tempatan								
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	0.34	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00	0.00
Jumlah		0.34	0.00	0.00	0.34	0.00	0.00	0.00
Jumlah Keseluruhan		238.78	73.88	0.41	43.37	8.92	195.41	65.37

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Nota: *Hapus Kira Pinjaman PMINT sejumlah RM4.25 juta

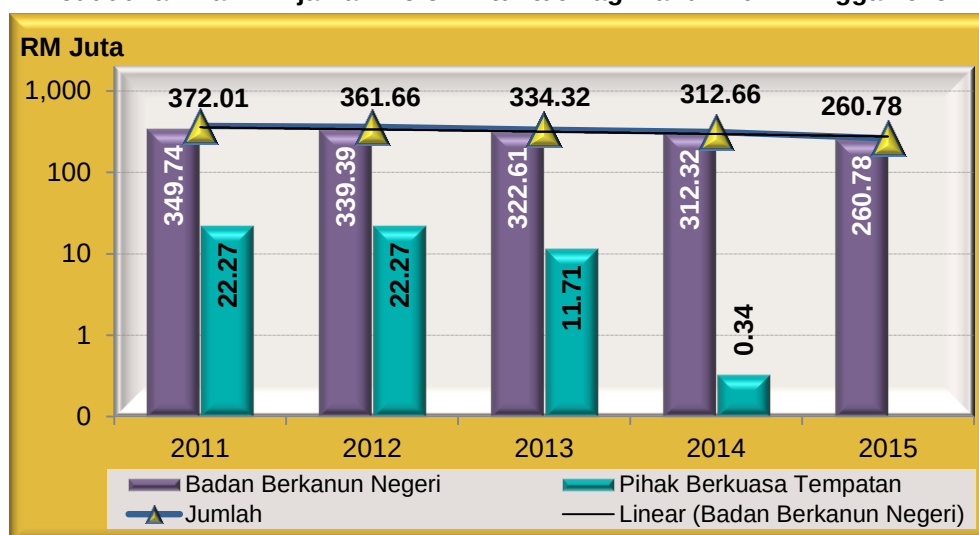
4.8.1.3. Pada tahun 2015, kesemua Agensi Negeri yang mempunyai pinjaman dengan Kerajaan Negeri telah membuat bayaran balik pokok dan faedah masing-masing sejumlah RM39.48 juta dan RM8.56 juta. Kedudukan Baki Pinjaman Boleh Dituntut (pokok dan tunggakan faedah) bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.34** dan **Carta 4.8**.

Jadual 4.34
Kedudukan Baki Pinjaman Boleh Dituntut Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Agensi	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Badan Berkanun Negeri						
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	282.23	276.88	272.41	264.62	260.78
2.	Yayasan Islam Terengganu	57.51	57.51	47.70	47.70	0.00
3.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	10.00	5.00	2.50	0.00	0.00
Jumlah		349.74	339.39	322.61	312.32	260.78
Pihak Berkuasa Tempatan						
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	22.27	22.27	11.71	0.34	0.00
Jumlah		22.27	22.27	11.71	0.34	0.00
Jumlah Keseluruhan		372.01	361.66	334.32	312.66	260.78

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.8
Kedudukan Baki Pinjaman Boleh Dituntut Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.1.4. Analisis Audit mendapati baki Pinjaman Boleh Dituntut menunjukkan trend menurun bermula dari tahun 2012 hingga 2015. Baki pinjaman oleh Badan Berkanun Negeri pada tahun 2011 berjumlah RM349.74 juta menurun kepada RM339.39 juta pada tahun 2012 dan terus menurun sehingga tahun 2015 menjadi RM260.78 juta. Manakala baki pinjaman oleh Pihak Berkuasa Tempatan menunjukkan penurunan dari RM22.27 juta pada tahun 2011 kepada RM0.34 juta pada tahun 2014 dan diselesaikan sepenuhnya pada tahun 2015. Baki tahun 2015 adalah yang terendah dalam tempoh 5 tahun.

4.8.1.5. Sebanyak 27 pinjaman berjumlah RM52.29 juta telah diselesaikan oleh 3 agensi iaitu Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT), Yayasan Islam Terengganu (YIT) dan Majlis Bandaraya Kuala Terengganu (MBKT) pada tahun 2015.

4.8.1.6. Pada tahun 2015, bayaran balik pinjaman yang sepatutnya diterima oleh Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM308.82 juta (anuiti tahun semasa sejumlah RM1.48 juta dan tunggakan bayaran balik awal tahun 2015 sejumlah RM307.34 juta). Bagaimanapun, bayaran balik pinjaman termasuk pokok dan faedah yang diterima oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah berjumlah RM48.04 juta (tidak termasuk hapus kira pinjaman di bawah PMINT sejumlah RM4.25 juta) iaitu hanya 15.6% daripada bayaran balik yang sepatutnya diterima. Bayaran balik sejumlah RM48.04 juta tersebut diselesaikan secara palarasan.

4.8.1.7. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut

Pada akhir tahun 2015, Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut adalah berjumlah RM256.53 juta iaitu menurun sejumlah RM50.81 juta atau 16.5% berbanding RM307.34 juta pada tahun 2014. Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.35**.

Jadual 4.35
Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Agensi	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)		
Badan Berkanun Negeri	307.00	256.53	-50.47	-16.4
Pihak Berkuasa Tempatan	0.34	0.00	-0.34	-100.0
Jumlah	307.34	256.53	-50.81	-16.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

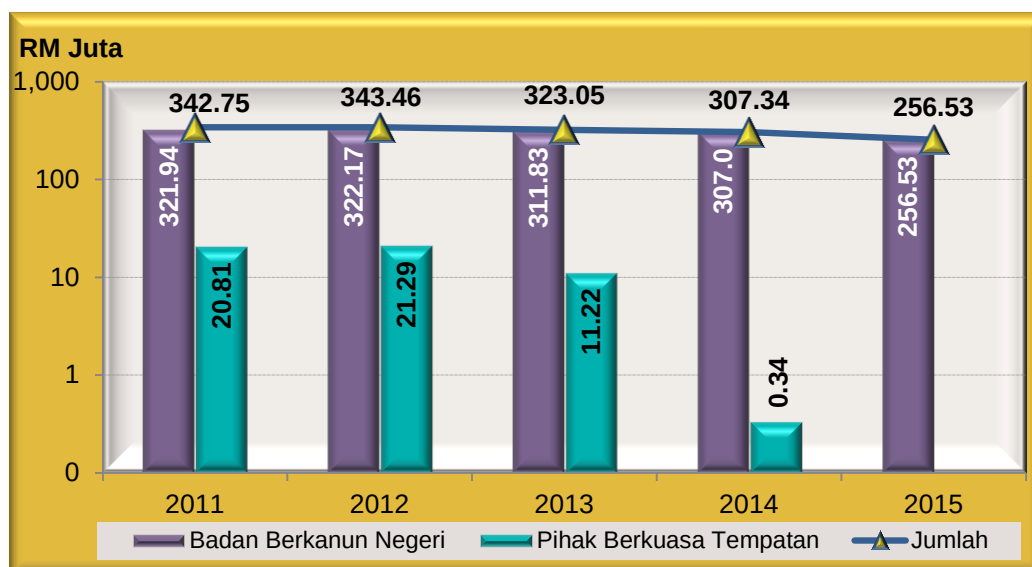
4.8.1.8. Kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman boleh dituntut (pokok dan faedah) bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.36** dan **Carta 4.9**.

Jadual 4.36
Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Kedudukan Pungguhan Bayaran Bank Pinjaman Boleh Dituntut Bagi Tahun 2011 Hingga 2015						
Bil.	Agensi	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Badan Berkanun Negeri						
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	261.93	264.66	264.13	259.30	256.53
2.	Yayasan Islam Terengganu	57.51	57.51	47.70	47.70	0.00
3.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	2.50	0.00	0.00	0.00	0.00
Jumlah		321.94	322.17	311.83	307.00	256.53
Pihak Berkuasa Tempatan						
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	20.81	21.29	11.22	0.34	0.00
Jumlah		20.81	21.29	11.22	0.34	0.00
Jumlah Keseluruhan		342.75	343.46	323.05	307.34	256.53

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.9
Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut
Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.1.9. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya baki tunggakan bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut bagi tahun 2011 hingga 2015 menunjukkan trend naik turun. Baki tunggakan bayaran balik pinjaman tahun 2012 menunjukkan peningkatan berbanding tahun 2011. Bagaimanapun, baki tunggakan bayaran balik pinjaman menurun pada tahun 2013 dan terus menurun sehingga tahun 2015. Kedudukan tunggakan pada tahun 2015 adalah yang terendah dalam tempoh 5 tahun. Keadaan ini disebabkan oleh usaha Agensi Negeri menjelaskan bayaran balik.

4.8.1.10. Semakan Audit bagaimanapun mendapati tunggakan bayaran balik pinjaman bagi Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT) pada akhir tahun 2015 adalah berbeza antara rekod Kerajaan Negeri dan surat pengesahan oleh PMINT. Tunggakan bayaran balik PMINT mengikut rekod Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM256.53 juta iaitu berbeza sejumlah RM188.56 juta berbanding RM67.97 juta mengikut surat pengesahan oleh PMINT. Perbezaan tersebut adalah disebabkan 13 pinjaman berjumlah RM188.56 juta yang terlibat dengan pengambil alihan *Attributable Liabilities* oleh Terengganu Incorporated Sdn. Bhd (TISB) yang tidak diambil kira sebagai baki tunggakan oleh PMINT.

4.8.1.11. Mengikut perjanjian pinjaman antara Kerajaan Negeri dan Agensi, bayaran balik pinjaman hendaklah dibayar mengikut jadual bayaran balik dan diselesaikan dalam tempoh yang ditetapkan. Semakan Audit mendapati sebanyak 27 pinjaman yang sepatutnya telah selesai masih mempunyai baki belum selesai berjumlah RM240.26 juta (pokok dan faedah). Pinjaman ini adalah pinjaman yang diberi kepada PMINT yang mana sepatutnya diselesaikan seawal tahun 1983 dan selewatnya pada tahun 2012. Selain itu, sebanyak 25 pinjaman kepada PMINT berjumlah RM104.04 juta (pokok) yang dikeluarkan antara tahun 1977 hingga 1993 belum pernah dibuat bayaran balik. Faedah tertunggak

bagi 25 pinjaman ini adalah berjumlah RM30.64 juta menjadikan baki pinjaman yang perlu dijelaskan berjumlah RM134.68 juta.

4.8.2. Pelaburan

4.8.2.1. Pelaburan yang telah dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan tidak dilaporkan di Penyata Kedudukan Kewangan tetapi ditunjukkan dalam Penyata Akaun Memorandum. Pada akhir tahun 2015, Pelaburan Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM130.57 juta iaitu sama seperti tahun 2014. Pelaburan ini merupakan pelaburan saham tak tersiar harga dalam Terengganu Incorporated Sdn. Bhd. (TISB) berjumlah RM130.07 juta dan MBI Capital Sdn. Bhd. berjumlah RM0.50 juta.

4.8.2.2. Kedudukan pelaburan Kerajaan Negeri bagi tahun 2014 dan 2015 adalah seperti di **Jadual 4.37**.

Jadual 4.37
Kedudukan Pelaburan Bagi Tahun 2014 Hingga 2015

Butiran	Tahun	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Terengganu Incorporated Sdn. Bhd.	130.07	130.07
MBI Capital Sdn. Bhd.	0.50	0.50
Jumlah	130.57	130.57

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.2.3. Pada tahun 2015, Kerajaan Negeri telah menerima dividen daripada TISB sejumlah RM9.83 juta berbanding tiada dividen diterima pada tahun 2014.

4.8.3. Hutang Awam

4.8.3.1. Kerajaan Negeri dari semasa ke semasa ada menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek pembangunannya. Kedudukan Hutang Awam (pokok dan tunggakan faedah) pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.38**.

Jadual 4.38
Kedudukan Hutang Awam Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Butiran Pinjaman	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Bekalan Air	742.77	744.17	1.40	0.2
2.	Perumahan Awam Kos Rendah	95.25	91.13	-4.12	-4.3
3.	Pembangunan Kawasan Perindustrian	37.62	37.84	0.22	0.6
4.	Ladang Awam	51.58	51.58	0.00	0.0
5.	Pelaburan	5.32	4.26	-1.06	-19.9
6.	Pembangunan Hutan	0.56	1.07	0.51	91.1
	Jumlah	933.10	930.05	-3.05	-0.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.3.2. Analisis Audit menunjukkan pada tahun 2015, baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan menurun sejumlah RM3.05 juta (0.3%) menjadi RM930.05 juta berbanding RM933.10 juta pada tahun 2014. Penurunan ini adalah disebabkan oleh bayaran balik hutang oleh Kerajaan Negeri iaitu sejumlah RM9.33 juta (pokok dan faedah). Bayaran balik pinjaman kepada Kerajaan Persekutuan sejumlah RM9.33 juta adalah bagi menjelaskan pinjaman bagi Perumahan Awam Kos Rendah, Pelaburan dan Pembangunan Hutan. Baki hutang awam pada tahun 2015 adalah yang terendah dalam tempoh 5 tahun.

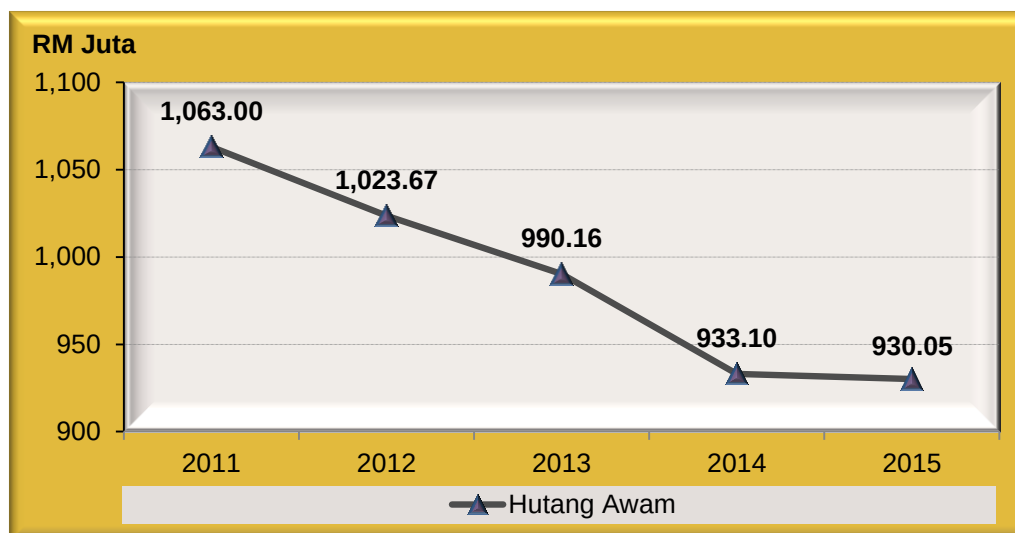
4.8.3.3. Kedudukan Hutang Awam (pokok dan tunggakan faedah) bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.39** dan **Carta 4.10**.

Jadual 4.39
Kedudukan Hutang Awam Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran Pinjaman	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Bekalan Air	708.39	722.19	743.18	742.77	744.17
2.	Perumahan Awam Kos Rendah	150.95	126.78	105.05	95.25	91.13
3.	Pembangunan Kawasan Perindustrian	78.30	58.20	37.36	37.62	37.84
4.	Ladang Awam	92.11	85.96	77.36	51.58	51.58
5.	Pelaburan	32.40	28.93	26.38	5.32	4.26
6.	Pembangunan Hutan	0.85	1.61	0.83	0.56	1.07
Jumlah		1,063.00	1,023.67	990.16	933.10	930.05

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.10
Kedudukan Hutang Awam Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.3.4. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya baki Hutang Awam bagi tahun 2011 hingga 2015 menunjukkan trend menurun. Baki Hutang Awam menurun daripada RM1.06 bilion pada tahun 2011 kepada RM930.05 juta pada tahun 2015. Penurunan ini disebabkan Kerajaan Negeri telah membuat bayaran balik sejumlah RM251.86 juta

(pokok dan faedah) sepanjang tempoh 2011 hingga 2015 berbanding RM51.47 juta pinjaman yang diterima sepanjang tempoh tersebut.

4.8.3.5. Pada tahun 2015, pinjaman di bawah tujuan pinjaman pembangunan hutan berjumlah RM0.29 juta telah diselesaikan sepenuhnya oleh Kerajaan Negeri. Pinjaman tersebut adalah pinjaman bagi membiayai Ladang Hutan Kompensatori II Hutan Simpan Mercang Jerangau Dan Paka (Kod 99707).

4.8.3.6. Kedudukan tunggakan bayaran balik Hutang Awam bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.40**.

Jadual 4.40
Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Hutang Awam Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Bil.	Butiran Pinjaman	Tahun				
		2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
1.	Bekalan Air	238.41	273.20	303.48	339.45	376.63
2.	Perumahan Awam Kos Rendah	34.57	17.13	2.45	0.02	3.47
3.	Pembangunan Kawasan Perindustrian	69.46	50.48	30.81	32.28	33.75
4.	Ladang Awam	85.96	85.96	77.36	51.58	51.58
5.	Pelaburan	23.88	21.48	20.00	0.00	0.00
6.	Pembangunan Hutan	0.29	1.51	0.05	0.00	0.00
Jumlah		452.57	449.76	434.15	423.33	465.43

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.3.7. Analisis Audit menunjukkan baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam menunjukkan trend turun naik. Baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam menurun daripada RM452.57 juta pada tahun 2011 kepada RM423.33 juta pada tahun 2014. Bagaimanapun, baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam meningkat kepada RM465.43 juta pada tahun 2015. Baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam pada tahun 2015 adalah yang paling tinggi dalam tempoh 5 tahun. Baki tunggakan hutang awam telah meningkat sejumlah RM42.10 juta (9.9%) kepada RM465.43 juta pada tahun 2015 berbanding RM423.33 juta pada tahun 2014. Manakala, tunggakan bayaran balik bagi pinjaman bekalan air meningkat setiap tahun dari tahun 2011 hingga tahun 2015.

4.8.3.8. Pada tahun 2015, bayaran balik yang sepatutnya dibuat bagi pinjaman bekalan air adalah berjumlah RM376.63 juta (anuiti tahun semasa sejumlah RM37.18 juta dan tunggakan bayaran balik awal tahun 2015 sejumlah RM339.45 juta). Bagaimanapun, Kerajaan Negeri tidak membuat bayaran balik pinjaman bekalan air pada tahun 2015. Ini menyebabkan tunggakan bayaran balik bagi pinjaman bekalan air meningkat setiap tahun.

4.8.3.9. Mengikut perjanjian pinjaman antara Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan, bayaran balik pinjaman hendaklah dibayar mengikut jadual bayaran balik dan diselesaikan dalam tempoh yang ditetapkan. Semakan Audit mendapati 4 pinjaman di bawah tujuan pinjaman Ladang Awam, Bekalan Air dan Pembangunan Kawasan

Perindustrian yang sepatutnya telah selesai seawal tahun 2007 dan selewatnya pada tahun 2012 masih mempunyai baki belum selesai berjumlah RM106.91 juta terdiri daripada baki pokok sejumlah RM91.37 juta dan tunggakan faedah sejumlah RM15.54 juta. Selain itu, sebanyak 34 pinjaman berjumlah RM268.43 juta (pokok) yang dikeluarkan antara tahun 1995 hingga 2012 belum pernah dibuat bayaran balik oleh Kerajaan Negeri. Manakala faedah tertunggak bagi 34 pinjaman ini adalah berjumlah RM9.10 juta menjadikan baki pinjaman yang perlu dijelaskan oleh Kerajaan Negeri berjumlah RM277.53 juta.

4.9. Akaun Belum Terima

4.9.1. Akaun Belum Terima (ABT) adalah sejumlah wang sepatutnya diterima oleh Kerajaan Negeri pada suatu masa tetapi masih belum diterima. Akaun Belum Terima terdiri daripada tunggakan faedah bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut, hasil cukai dan lain-lain hasil. Kedudukan ABT pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.41**.

Jadual 4.41
Kedudukan Akaun Belum Terima
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)		
Faedah Pinjaman	74.63	65.37	-9.26	-12.4
Cukai Tanah	11.17	15.04	3.87	34.6
Lain-lain Hasil	0.43	0.45	0.02	4.7
Jumlah	86.23	80.86	-5.37	-6.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.2. Analisis Audit mendapati pada akhir tahun 2015, jumlah ABT Kerajaan Negeri menurun sejumlah RM5.37 juta (6.2%) menjadi RM80.86 juta berbanding RM86.23 juta pada tahun 2014. Penurunan ini dipengaruhi oleh penurunan faedah pinjaman.

4.9.3. Kedudukan ABT bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 4.42**.

Jadual 4.42
Kedudukan Akaun Belum Terima Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Butiran	Tahun				
	2011 (RM Juta)	2012 (RM Juta)	2013 (RM Juta)	2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)
Faedah Pinjaman	78.91	79.74	75.62	74.63	65.37
Cukai Tanah	10.13	9.63	11.31	11.17	15.04
Lain-lain Hasil	0.27	0.36	1.97	0.43	0.45
Jumlah	89.31	89.73	88.90	86.23	80.86

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.4. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, jumlah ABT menunjukkan trend naik turun dari tahun 2011 hingga 2015. Faedah Pinjaman Boleh Dituntut merupakan 80.8% daripada jumlah keseluruhan ABT pada tahun 2015. Manakala Cukai Tanah mencatatkan peningkatan sejumlah RM3.87 juta (34.6%) daripada RM11.17 juta pada tahun 2014 kepada

RM15.04 juta pada tahun 2015. Kedudukan tunggakan Cukai Tanah mengikut Pejabat Tanah pada tahun 2015 berbanding 2014 adalah seperti di **Jadual 4.43**.

Jadual 4.43
Kedudukan Tunggakan Cukai Tanah Mengikut Pejabat Tanah
Pada Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Pejabat	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Tanah Kuala Terengganu	2.45	3.07	0.62	25.3
2.	Pejabat Tanah Hulu Terengganu	2.18	2.39	0.21	9.6
3.	Pejabat Tanah Kemaman	1.76	4.13	2.37	134.7
4.	Pejabat Tanah Besut	1.73	1.85	0.12	6.9
5.	Pejabat Tanah Marang	1.20	1.28	0.08	6.7
6.	Pejabat Tanah Setiu	1.05	1.11	0.06	5.7
7.	Pejabat Tanah Dungun	0.80	1.21	0.41	51.3
Jumlah		11.17	15.04	3.87	34.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.5. Analisis Audit mendapati kesemua Pejabat Tanah mencatatkan peningkatan tunggakan cukai tanah pada tahun 2015. Pejabat Tanah Kemaman mencatatkan peningkatan tunggakan cukai tanah tertinggi iaitu sejumlah RM2.37 juta (134.7%) menjadi RM4.13 juta berbanding RM1.76 juta pada tahun 2014.

4.9.6. Selain itu sejumlah RM5.0 juta hasil air yang sepatutnya diterima daripada Syarikat Air Terengganu (SATU) pada tahun 2014 masih tertunggak tetapi tidak dilaporkan dalam ABT. Tunggakan hasil ini tidak termasuk jumlah tunggakan hasil air sebenar yang masih tidak dapat dipastikan oleh Pejabat Perbendaharaan Negeri. Bagaimanapun, bagi tahun 2015, tidak berlaku tunggakan hasil air oleh SATU kepada Kerajaan Negeri.

4.10. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

4.10.1. Secara keseluruhannya, kedudukan kewangan Kerajaan Negeri pada tahun 2015 adalah memuaskan walaupun terdapat penurunan yang ketara dalam baki Kumpulan Wang Disatukan. Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 mencatatkan baki Kumpulan Wang Disatukan berjumlah RM237.86 juta iaitu menurun sejumlah RM400.38 juta (62.7%) berbanding baki sejumlah RM638.24 juta pada tahun 2014. Akaun Hasil Disatukan menunjukkan Kerajaan Negeri mencatatkan defisit sejumlah RM136.68 juta berbanding defisit RM157.97 juta pada tahun 2014. Defisit ini menjadikan baki terkumpul Akaun Hasil Disatukan telah menurun kepada surplus RM166.85 juta berbanding surplus RM303.53 juta pada tahun 2014. Manakala, baki Pinjaman Boleh Dituntut telah menurun sejumlah RM51.88 juta atau 16.6%. Prestasi pembayaran balik Hutang Awam pada tahun 2015 pula menurun sejumlah RM3.05 juta. Bagaimanapun, baki tunggakan bayaran balik Hutang Awam meningkat sejumlah RM42.10 juta. Kumpulan Wang Pembangunan pula mencatatkan defisit berjumlah RM122.78 juta pada tahun 2015 berbanding surplus RM56.47 juta pada tahun 2014.

4.10.2. Kerajaan Negeri hendaklah terus merancang perbelanjaan dengan lebih cekap dan berhemat selaras dengan dasar Kerajaan Negeri tanpa menjejaskan mutu perkhidmatan dan pembangunan ekonomi negeri. Selain itu, tindakan berterusan perlu diambil untuk meningkatkan hasil Kerajaan Negeri serta mengutip tunggakan hasil dan tunggakan bayaran balik pinjaman daripada Agensi Negeri yang berkenaan. Seterusnya hutang kepada Kerajaan Persekutuan hendaklah dibayar mengikut jadual dan tunggakan bayaran balik perlu diselesaikan.

BAHAGIAN III

RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN III

RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

5. PENCAPAIAN PELAKSANAAN PROJEK PEMBANGUNAN

Rancangan Pembangunan Negeri Terengganu untuk tempoh 5 tahun bermula pada tahun 2011 hingga 2015. Rancangan ini adalah berdasarkan Hala Tuju Pembangunan Negeri Terengganu yang menjelaskan strategi, program dan projek yang akan diperkenal dan dilaksanakan untuk mencapai objektif pembangunan Negeri Terengganu. Ia adalah signifikan ke arah menggerakkan Negeri Terengganu mencapai status negeri maju menjelang tahun 2020.

5.1. Pencapaian Pelaksanaan Projek Pembangunan Tahun 2011 Hingga 2015

5.1.1. Bagi menjayakan Rancangan Pembangunan Negeri Terengganu, siling peruntukan yang telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM6.23 bilion dan telah diagihkan kepada 16 Jabatan/Pejabat. Jabatan/Pejabat yang menerima peruntukan tertinggi adalah Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri berjumlah RM5.35 bilion atau 85.9%. Pencapaian perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah seperti di **Jadual 5.1**.

Jadual 5.1
Pencapaian Perbelanjaan Pembangunan
Bagi Tahun 2011 Hingga 2015

Tahun	Peruntukan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Pencapaian (%)
2011	1,280.24	1,100.49	86.0
2012	1,222.63	1,036.00	84.7
2013	1,239.23	945.62	76.3
2014	1,247.63	1,082.57	86.8
2015	1,236.12	909.14	73.5
Jumlah	6,225.85	5,073.82	81.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

5.1.2. Analisis Audit mendapati pencapaian perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2011 hingga 2015 adalah antara 73.5% hingga 86.8%. Pada keseluruhannya, sejumlah RM5.07 bilion atau 81.5% daripada RM6.23 bilion peruntukan telah dibelanjakan dalam tempoh tersebut. Peruntukan tersebut telah disalurkan kepada 16 Jabatan/Pejabat untuk projek pembangunan di Negeri Terengganu. Sebanyak 10 Jabatan/Pejabat telah membelanjakan antara 90.7% hingga 98.8% daripada peruntukan yang diluluskan. Sementara itu, sebanyak 6 Jabatan/Pejabat lagi membelanjakan antara 32.5% hingga 87.5% daripada peruntukan yang diluluskan. Butiran lanjut adalah seperti di **Jadual 5.2**.

Jadual 5.2
Peruntukan Dan Perbelanjaan Pembangunan Bagi Tempoh 2011 Hingga 2015

Bil.	Jabatan/Pejabat	Peruntukan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Pencapaian Perbelanjaan (%)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	5,353.44	4,512.12	84.3
2.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	50.00	16.24	32.5
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	93.47	81.56	87.3
4.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	81.15	73.73	90.9
5.	Pejabat Daerah Besut	10.00	9.88	98.8
6.	Pejabat Daerah Dungun	10.00	9.62	96.2
7.	Pejabat Daerah Hulu Terengganu	10.00	9.66	96.6
8.	Pejabat Daerah Kemaman	10.00	9.83	98.3
9.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu	33.74	31.62	93.7
10.	Pejabat Daerah Marang	10.00	9.78	97.8
11.	Pejabat Daerah Setiu	10.00	9.89	98.9
12.	Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri	228.00	173.21	76.0
13.	Jabatan Perhutanan Negeri	9.35	8.18	87.5
14.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	11.77	10.68	90.7
15.	Jabatan Pertanian Negeri	11.15	10.69	95.9
16.	Jabatan Bekalan Air	293.78	97.13	33.1
Jumlah		6,225.85	5,073.82	81.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Jabatan Negeri

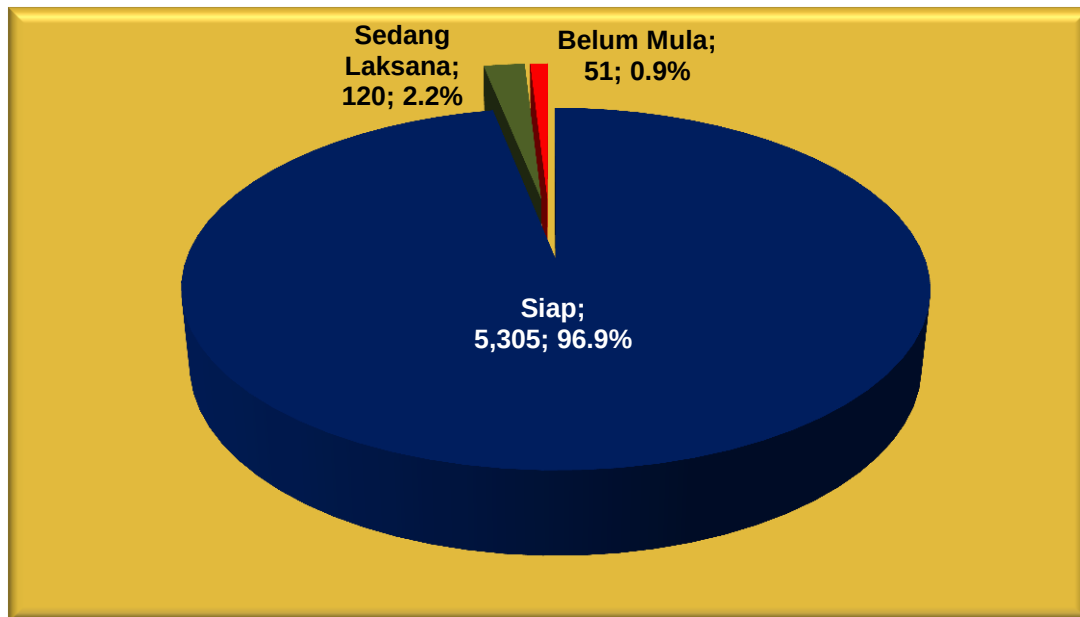
5.1.3. Secara keseluruhannya, pencapaian pelaksanaan projek bagi tempoh 2011 hingga 2015 adalah baik di mana sebanyak 5,305 projek atau 96.9% telah berjaya siap dilaksanakan berbanding sebanyak 5,476 projek yang dirancang seperti di **Jadual 5.3** dan **Carta 5.1**. Sebanyak 120 projek sedang dilaksanakan manakala 51 projek belum mula. Antara contoh projek yang belum dimulakan seperti di **Jadual 5.4**.

Jadual 5.3
Status Pencapaian Projek Bagi Tempoh 2011 Hingga 2015

Bil.	Jabatan/Pejabat	Rancang (Bil.)	Siap (Bil.)	Sedang Dilaksanakan (Bil.)	Belum Mula (Bil.)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan Negeri	2,930	2,784	100	46
2.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	34	32	1	1
3.	Jabatan Kerja Raya Negeri	178	173	3	2
4.	Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	460	456	3	1
5.	Pejabat Daerah Besut	183	183	0	0
6.	Pejabat Daerah Dungun	114	114	0	0
7.	Pejabat Daerah Hulu Terengganu	184	184	0	0
8.	Pejabat Daerah Kemaman	113	112	1	0
9.	Pejabat Daerah Kuala Terengganu	719	717	2	0
10.	Pejabat Daerah Marang	140	140	0	0
11.	Pejabat Daerah Setiu	148	148	0	0
12.	Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri	5	4	1	0
13.	Jabatan Perhutanan Negeri	54	53	0	1
14.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	44	44	0	0
15.	Jabatan Pertanian Negeri	43	43	0	0
16.	Jabatan Bekalan Air	127	118	9	0
Jumlah		5,476	5,305	120	51

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Jabatan Negeri

Carta 5.1
Status Pencapaian Projek Bagi Tempoh 2011 Hingga 2015

Sumber: Jabatan Negeri

Jadual 5.4
Senarai 5 Projek Terbesar Yang Belum Dimulakan

Bil.	Nama Projek	Kos Projek (RM Juta)	Sebab Belum Mula
1.	Cadangan Pusat Jualan Lemang Dekat Masjid Bukit Anak Dara, Kijal, Kemaman	2.70	Dalam proses mengiklan tender.
2.	Pembinaan Perkedaian Tiga Tingkat Di Bandar Permaisuri	4.50	Kekangan bajet disebabkan langkah penjimatan.
3.	Kompleks Majlis Perbandaran Dungun	75.74	Keputusan Majlis Jawatankuasa Perancang Ekonomi Negeri (MJPEN) untuk menangguhkan projek.
4.	Pusat Pentadbiran Baru Kuala Berang	21.27	Keputusan Majlis Jawatankuasa Perancang Ekonomi Negeri (MJPEN) untuk menangguhkan projek.
5.	Rumah Mampu Milik Seri Bandi, Kemaman	45.00	Kekangan bajet disebabkan langkah penjimatan.

Sumber: Jabatan Negeri

5.2. RUMUSAN

Pada keseluruhannya, pencapaian pelaksanaan projek bagi tempoh tahun 2011 hingga 2015 adalah baik di mana sebanyak 5,305 projek atau 96.9% daripada 5,476 projek yang dirancang telah dapat disiapkan. Bagi tempoh yang sama, pencapaian perbelanjaan pembangunan pula adalah 81.5% atau RM5.07 bilion daripada sejumlah RM6.23 bilion peruntukan yang diluluskan.

BAHAGIAN IV

PENYERAHAN, PENGESAHAN,
PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN
DAN PRESTASI KEWANGAN
AGENSI NEGERI

BAHAGIAN IV

PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

6. PENDAHULUAN

Mengikut Akta Audit 1957, Ketua Audit Negara mempunyai kuasa untuk menjalankan pengauditan terhadap Penyata Kewangan Agensi Negeri iaitu Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan. Pengauditan yang dijalankan adalah untuk memberikan pendapat terhadap Penyata Kewangan Agensi Negeri sama ada penyata kewangan tersebut menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

6.1. PENGAUDITAN PENYATA KEWANGAN

Negeri Terengganu mempunyai 16 Agensi yang perlu menyediakan dan menyerahkan penyata kewangan untuk diaudit yang terdiri daripada 8 Badan Berkanun Negeri (BBN), satu Majlis Agama Islam dan 7 Pihak Berkuasa Tempatan (PBT). Penyata Kewangan Majlis Agama Islam dan Adat Melayu Terengganu (MAIDAM) diaudit oleh Ketua Audit Negara. Manakala Penyata Kewangan bagi 8 BBN dan 7 PBT diaudit oleh Firma Audit Swasta selaras dengan Seksyen 7(3) Akta Audit 1957 yang memberi kuasa kepada Ketua Audit Negara melantik mana-mana orang yang difikirkan kompeten untuk menjalankan pengauditan bagi pihaknya. Pengauditan yang dijalankan oleh Firma Audit Swasta diselia dan dipantau oleh pegawai Jabatan Audit Negara dari semasa ke semasa bagi memastikan isu dan permasalahan pengauditan yang dihadapi dapat diselesaikan dengan lebih awal dan berkesan. Selain itu, kertas kerja yang disediakan oleh Firma Audit Swasta juga disemak oleh pegawai Jabatan Audit Negara.

6.2. KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN

6.2.1. Mesyuarat Jawatankuasa Perhubungan Antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Bil. 1 Tahun 2009 pada 20 April 2009 bersetuju supaya tarikh penyerahan penyata kewangan bagi BBN, Majlis Agama Islam dan PBT dikemukakan sebelum/pada 30 April setiap tahun. Semua Kerajaan Negeri telah mengeluarkan surat secara pentadbiran mengarahkan semua Agensi Kerajaan Negeri mengemukakan penyata kewangan sebelum 30 April setiap tahun selaras dengan keputusan Mesyuarat Jawatankuasa tersebut.

6.2.2. Setakat 31 Mei 2016, sebanyak 13 Agensi Negeri kecuali Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu (LTAWNT), Yayasan Pembangunan Keluarga (YPK) dan Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT) telah mengemukakan penyata kewangan tahun 2015 untuk diaudit. Daripada 13 agensi terlibat, 9 agensi

mengemukakan penyata kewangan dalam tempoh ditetapkan iaitu sebelum atau pada 30 April 2016 manakala 4 agensi mengemukakan selepas tempoh ditetapkan iaitu Yayasan Terengganu, Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Terengganu, Majlis Daerah Setiu dan Majlis Daerah Hulu Terengganu. Kedudukan penyerahan penyata kewangan tahun 2015 sehingga 31 Mei 2016 adalah seperti di **Jadual 6.1**.

Jadual 6.1
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan
Tahun 2015 Sehingga 31 Mei 2016

Bil.	Agensi Negeri	Tarikh Diterima
Badan Berkanun Negeri		
1.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	26.01.2016
2.	Yayasan Islam Terengganu	10.03.2016
3.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	22.03.2016
4.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	10.04.2016
5.	Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Terengganu	04.05.2016
6.	Yayasan Terengganu	08.05.2016
7.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	Belum Terima
8.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	Belum Terima
9.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	Belum Terima
Pihak Berkuasa Tempatan		
1.	Majlis Daerah Marang	29.02.2016
2.	Majlis Daerah Besut	06.03.2016
3.	Majlis Perbandaran Kemaman	27.03.2016
4.	Majlis Perbandaran Dungun	10.04.2016
5.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	28.04.2016
6.	Majlis Daerah Setiu	02.05.2016
7.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	31.05.2016

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Dan Pihak Berkuasa Tempatan

6.3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN

Pengauditan penyata kewangan Agensi Negeri dijalankan untuk memberi pendapat sama ada penyata kewangan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pendapat Audit yang dikeluarkan terhadap penyata kewangan adalah dijelaskan melalui persijilan iaitu sama ada Sijil Tanpa Teguran, Sijil Berteguran, Sijil Bertentangan atau Sijil Penafian. Penyata kewangan bagi tahun 2014 bagi 15 Agensi Negeri telah diberikan Sijil Tanpa Teguran dan satu Agensi telah diberikan Sijil Berteguran. Sijil Berteguran diberikan kepada LTAWNT kerana terdapat penyata kewangan subsidiari yang tertakluk kepada Pendapat Penafian dalam tahun kewangan semasa.

6.4. PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan menyatakan Laporan Ketua Audit Negara mengenai penyata kewangan Agensi Negeri yang disahkan hendaklah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Sehingga 31 Mei 2016, penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2014 bagi 15 Agensi Negeri telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri

Terengganu. Manakala penyata kewangan Majlis Sukan Negeri Terengganu (MSN) pula tidak perlu dibentangkan mengikut peraturan penubuhannya.

6.5. PRESTASI KEWANGAN BADAN BERKANUN NEGERI

Analisis prestasi kewangan BBN tahun 2015 adalah berdasarkan 5 penyata kewangan tahun 2015 yang telah dikemukakan iaitu Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu (PPAT), Lembaga Muzium Negeri Terengganu (LMNT), Yayasan Islam Terengganu (YIT) dan Majlis Sukan Negeri Terengganu (MSN) dan Yayasan Terengganu (YT); dan 3 draf penyata kewangan iaitu Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu (LTAWNT) dan Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT) dan Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu (YPKT). Analisis bagi tahun 2014 pula adalah berdasarkan kepada 8 penyata kewangan yang telah disahkan dan dikeluarkan sijil Ketua Audit Negara.

6.5.1. Analisis Prestasi Kewangan BBN

6.5.1.1. Pada keseluruhannya, kedudukan kewangan tahun 2015 bagi 8 BBN adalah memuaskan berbanding tahun 2014. Pada tahun 2015, lebih pendapatan terkumpul meningkat sejumlah RM230.64 juta atau 7.3% manakala lebih pendapatan tahun semasa mengalami penurunan sejumlah RM35.22 juta atau 12.9% berbanding tahun 2014. Selain itu, jumlah aset meningkat sejumlah RM194.13 juta atau 4.8% dan aset semasa bersih juga meningkat sejumlah RM45.52 juta atau 3.0% berbanding tahun 2014. Manakala jumlah liabiliti mencatatkan penurunan sebanyak RM34.43 juta atau 5.8% berbanding tahun sebelumnya. Prestasi kewangan 8 BBN bagi tahun 2014 dan 2015 adalah seperti di **Jadual 6.2**.

Jadual 6.2
Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri Bagi Tahun 2014 Dan 2015

Bil.	Perkara	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Lebih Pendapatan Berkumpul	3,162.22	3,392.86	230.64	7.3
2.	Lebih Pendapatan Semasa	272.32	237.10	-35.22	-12.9
3.	Jumlah Aset	4,071.54	4,265.67	194.13	4.8
4.	Aset Semasa Bersih	1,503.16	1,548.68	45.52	3.0
5.	Jumlah Liabiliti	597.59	563.16	-34.43	-5.8

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.1.2. Analisis terhadap Penyata Pendapatan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 mendapati 6 daripada 8 BBN iaitu PMINT, YT, LMNT, MSN, YIT dan LTAWNT telah mencatatkan lebih pendapatan (surplus) berbanding perbelanjaan iaitu berjumlah RM244.37 juta. LTAWNT mencatatkan lebih pendapatan tertinggi iaitu sejumlah RM128.41 juta atau 52.5%. Manakala 2 BBN pula mencatatkan kurangan pendapatan (defisit) antara RM0.39 juta hingga RM6.88 juta. YPK telah mencatatkan kurangan pendapatan paling tinggi iaitu sejumlah RM6.88 juta disebabkan pengurangan caruman daripada Kerajaan Negeri serta peningkatan dalam perbelanjaan mengurus.

6.5.1.3. Analisis terhadap Lembaran Imbangan pada 31 Disember 2015 mendapati 7 daripada 8 BBN berada dalam kedudukan stabil di mana aset semasa melebihi liabiliti semasa antara RM4.32 juta hingga RM1,160.95 juta. LTAWNT mencatatkan aset semasa bersih paling tinggi iaitu berjumlah RM1,160.95 juta di mana aset semasa berjumlah RM1,195.55 juta berbanding liabiliti semasa yang berjumlah RM34.60 juta. Sementara itu, PPAT mengalami aset semasa bersih yang negatif sejumlah RM0.62 juta. Prestasi kewangan BBN bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 seperti di **Jadual 6.3**.

Jadual 6.3
Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015

Bil.	Agensi	Penyata Pendapatan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2015		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ Defisit (RM Juta)	Aset Semasa (RM Juta)	Liabiliti Semasa (RM Juta)	Aset Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	137.95	9.54	128.41	1,195.55	34.60	1,160.95
2.	Yayasan Terengganu	131.71	79.59	52.12	35.46	6.28	29.18
3.	Yayasan Islam Terengganu	133.41	93.37	40.04	142.51	99.02	43.49
4.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	73.37	53.79	19.58	513.31	234.04	279.27
5.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	25.63	22.78	2.85	5.45	1.13	4.32
6.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	13.77	12.40	1.37	17.58	0.64	16.94
7.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	15.46	15.85	-0.39	0.51	1.13	-0.62
8.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	33.40	40.28	-6.88	38.13	22.98	15.15
Jumlah		564.70	327.60	237.10	1,948.50	399.82	1,548.68

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

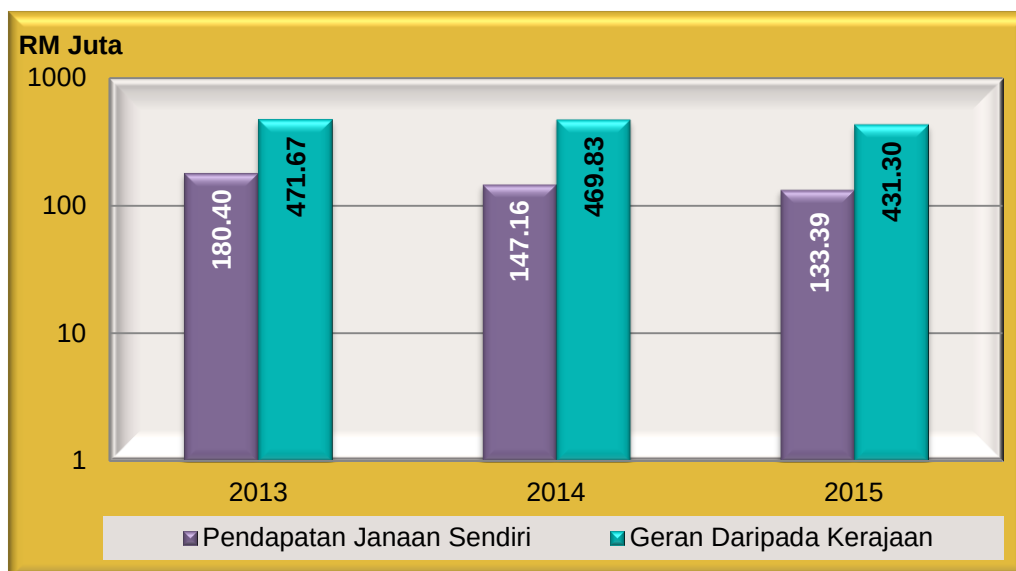
6.5.2. Analisis Pendapatan BBN

6.5.2.1. Pendapatan janaan sendiri yang diperoleh oleh 8 BBN pada tahun 2015 ialah RM133.39 juta berbanding dengan RM147.16 juta pada tahun 2014. Analisis Audit mendapati 5 daripada 8 BBN mengalami penurunan pendapatan janaan sendiri antara RM0.05 juta hingga RM6.71 juta. YT mengalami penurunan tertinggi iaitu berjumlah RM6.71 juta atau 69.4% berbanding tahun 2014. LTAWNT pula dengan penurunan sejumlah RM6.61 juta atau 14.8%, YIT dengan penurunan sejumlah RM4.37 juta atau 42.7%, PPAT dengan penurunan sejumlah RM0.13 juta atau 23.2% dan YPK dengan penurunan sejumlah RM0.05 juta atau 0.4%. Manakala PMINT mengalami peningkatan

pendapatan janaan sendiri tertinggi bagi tahun 2015 iaitu sejumlah RM4.0 juta atau 5.8%. LMNT pula dengan peningkatan pendapatan janaan sendiri sejumlah RM0.08 juta atau 9.9% dan MSN dengan peningkatan pendapatan janaan sendiri sejumlah RM0.02 juta atau 40.0%.

6.5.2.2. Selain daripada pendapatan janaan sendiri, 7 BBN juga menerima geran daripada Kerajaan Negeri, Kerajaan Persekutuan serta sumbangan lain sejumlah RM431.30 juta pada tahun 2015 berbanding RM469.83 juta pada tahun 2014. Jumlah geran ini meliputi geran operasi dan pembangunan untuk membantu BBN melaksanakan program serta aktiviti BBN dan juga menguruskan projek pembangunan. Trend jumlah pendapatan janaan sendiri dan geran yang diterima bagi tahun 2013 hingga 2015 adalah seperti di **Carta 6.1**.

Carta 6.1
Trend Pendapatan Janaan Sendiri Dan Geran Daripada Kerajaan
Untuk Badan Berkanun Negeri Terengganu
Bagi Tahun 2013 Hingga 2015

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.3. Analisis Lebihan Pendapatan Terkumpul BBN

Pada keseluruhannya, 8 BBN memperoleh lebihan pendapatan (surplus) terkumpul sejumlah RM3,392.86 juta pada tahun 2015 iaitu meningkat sejumlah RM230.64 juta atau 7.3% berbanding RM3,162.22 juta pada tahun 2014. Jumlah lebihan pendapatan terkumpul BBN bagi tahun 2014 dan 2015 adalah seperti di **Jadual 6.4**.

Jadual 6.4
Jumlah Lebihan Pendapatan Terkumpul Badan Berkanun Negeri
Bagi Tahun 2014 Dan 2015

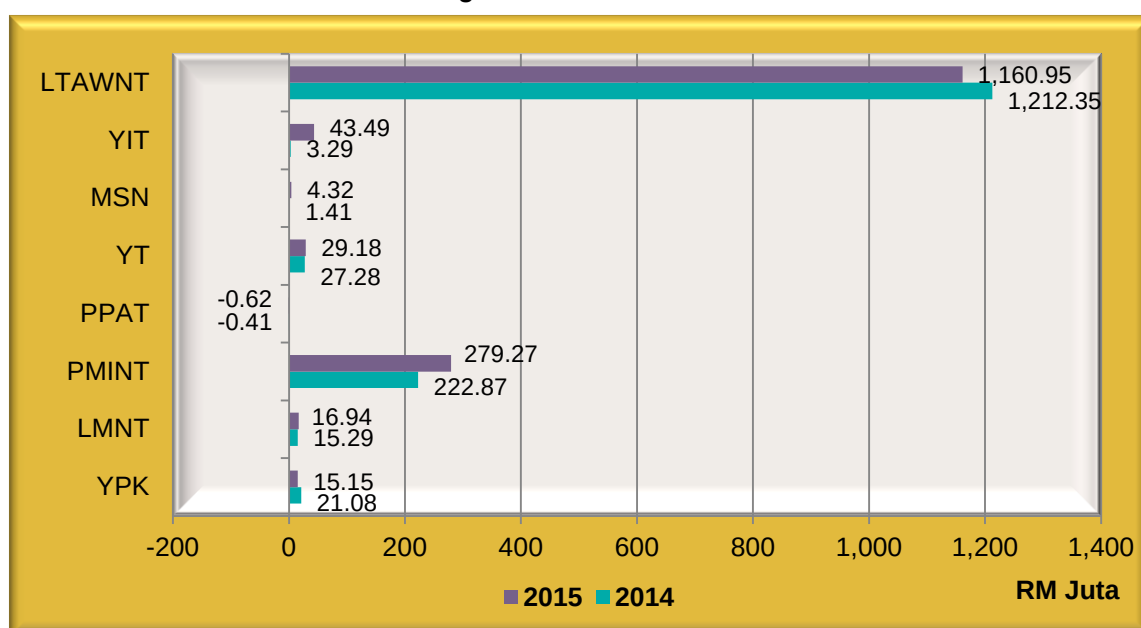
Bil.	Agensi	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	1,953.28	2,081.72	128.44	6.6
2.	Yayasan Terengganu	509.86	561.98	52.12	10.2
3.	Yayasan Islam Terengganu	49.19	90.31	41.12	83.6
4.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	610.01	621.86	11.85	1.9
5.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	2.03	4.88	2.85	140.4
6.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	23.27	24.64	1.37	5.9
7.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	2.26	1.81	-0.45	-19.9
8.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	12.32	5.66	-6.66	-54.1
Jumlah		3,162.22	3,392.86	230.64	7.3

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.4. Analisis Aset BBN

Kedudukan aset bagi 8 BBN pada tahun 2015 adalah RM4,265.67 juta berbanding RM4,071.54 juta pada tahun 2014 iaitu peningkatan sejumlah RM194.13 juta atau 4.8%. Daripada jumlah aset tersebut, jumlah aset semasa pada akhir tahun 2015 ialah RM1,948.50 juta berbanding RM2,048.01 juta pada tahun 2014. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, nilai aset semasa bersih telah meningkat daripada RM1,503.16 juta pada tahun 2014 kepada RM1,548.68 juta pada tahun 2015 iaitu peningkatan sejumlah RM45.52 juta atau 3.0%. Bagi peningkatan dalam aset semasa bersih, PMINT mencatatkan peningkatan tertinggi iaitu sejumlah RM56.40 juta atau 25.3% kerana pertambahan dalam kos pembangunan hartanah dan terhutang daripada subsidiari. Selain itu, YIT mencatatkan peningkatan aset semasa bersih sejumlah RM40.20 juta atau 1,221.9%, MSN mencatatkan peningkatan sejumlah RM2.91 juta atau 206.4%, YT mencatatkan peningkatan sejumlah RM1.90 juta atau 7.0% dan LMNT mencatatkan peningkatan sejumlah RM1.65 juta atau 10.8%. Penurunan aset semasa bersih yang ketara pula dialami oleh LTAWNT iaitu menurun sejumlah RM51.40 juta atau 4.2% kerana pengurangan dalam pendahuluan diberi, pinjaman diberi serta deposit dan prabayar pada tahun 2015. Perbandingan aset semasa bersih antara BBN mengikut tahun 2014 dan 2015 adalah seperti di **Carta 6.2**.

Carta 6.2
Perbandingan Aset Semasa Bersih Antara Badan Berkanun Negeri
Mengikut Tahun 2014 Dan 2015

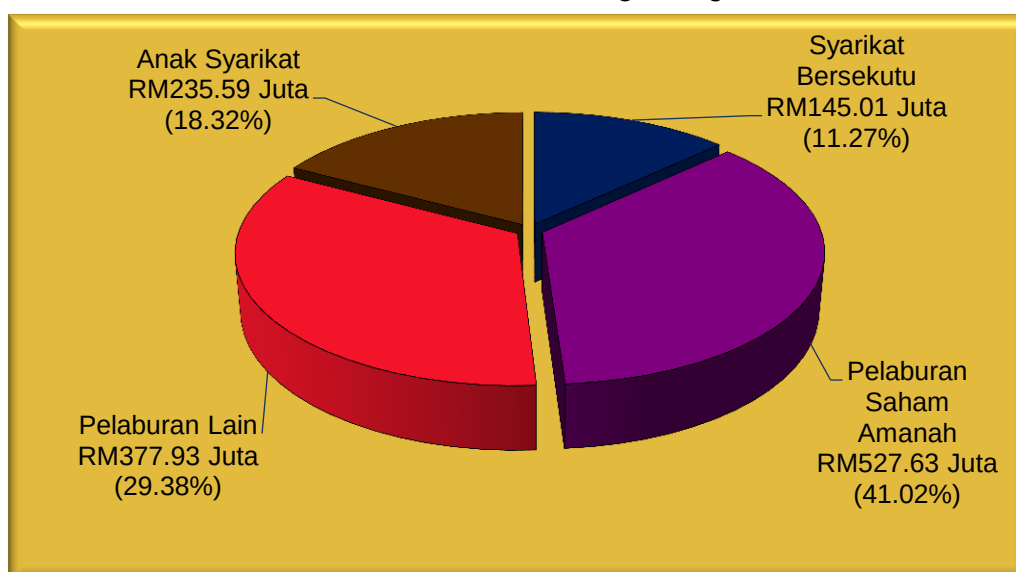

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.5. Analisis Pelaburan BBN

Pada tahun 2015, jumlah pelaburan bagi 6 BBN iaitu PMINT, YIT, YT, YPK, PPAT dan LTAWNT ialah RM1,286.16 juta. Pelaburan ini terdiri daripada pelaburan dalam anak syarikat, syarikat bersekutu, pelaburan saham amanah dan pelaburan lain. Penilaian pelaburan adalah berdasarkan nilai sejarah. Analisis Audit mendapati pada keseluruhannya, jumlah pelaburan telah meningkat sejumlah RM29.25 juta atau 2.3% berbanding RM1,256.91 juta pada tahun 2014. Jenis pelaburan BBN bagi tahun 2015 adalah seperti di **Carta 6.3**.

Carta 6.3
Jenis Pelaburan Badan Berkanun Negeri Bagi Tahun 2015

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.6. Analisis Liabiliti BBN

Sehingga akhir tahun 2015, jumlah liabiliti bagi 8 BBN ialah RM563.16 juta berbanding RM597.59 juta pada tahun 2014 iaitu penurunan sejumlah RM34.43 juta atau 5.8%. Empat daripada 8 BBN berjaya mengurangkan jumlah liabiliti antara RM0.13 juta hingga RM26.98 juta. Manakala 4 BBN telah menambah jumlah liabiliti antara RM0.33 juta hingga RM11.35 juta. PMINT telah mengurangkan jumlah liabiliti tertinggi iaitu sejumlah RM26.98 juta berbanding tahun 2014 yang berjumlah RM424.18 juta. Manakala LTAWNT mencatatkan peningkatan liabiliti tertinggi iaitu sejumlah RM11.35 juta atau 48.8% kerana peningkatan dalam deposit diterima. YPK mencatatkan peningkatan liabiliti sejumlah RM7.42 juta atau 47.7% kerana peningkatan dalam pelbagai pemiutang dan akruan serta bayaran kemajuan projek usaha sama. MSN juga mempunyai liabiliti yang meningkat sejumlah RM1.12 juta atau 11,200% kerana peningkatan dalam belanja terakru. Selain itu, PPAT mempunyai liabiliti yang meningkat sejumlah RM0.33 juta atau 40.7% kerana peningkatan dalam pelbagai amanah. Jumlah liabiliti BBN bagi tahun 2014 dan 2015 adalah seperti **Jadual 6.5**.

Jadual 6.5
Jumlah Liabiliti Badan Berkanun Negeri Bagi Tahun 2014 Dan 2015

Bil.	Agensi	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	23.25	34.60	11.35	48.8
2.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	15.56	22.98	7.42	47.7
3.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	0.01	1.13	1.12	11,200.0
4.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	0.81	1.14	0.33	40.7
5.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	0.77	0.64	-0.13	-16.9
6.	Yayasan Terengganu	12.33	6.45	-5.88	-47.7
7.	Yayasan Islam Terengganu	120.68	99.02	-21.66	-17.9
8.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	424.18	397.20	-26.98	-6.4
Jumlah		597.59	563.16	-34.43	-5.8

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.7. Analisis Nisbah Dan Kestabilan BBN

6.5.7.1. Nisbah semasa digunakan bagi menilai keupayaan kecairan agensi untuk menjelaskan hutang jangka pendek. Berdasarkan pengiraan Audit, kadar nisbah semasa bagi 7 daripada 8 BBN lebih daripada satu iaitu aset semasa melebihi liabiliti semasa. Ini menunjukkan 7 BBN tersebut berkemampuan untuk mendapatkan tunai bagi membayar segala hutang semasa pada tahun 2015. Nisbah cepat pula mengukur kemampuan agensi untuk membayar hutang jangka pendek tanpa bergantung pada inventori. Pengiraan nisbah cepat mendapati 7 BBN mempunyai kecairan yang mencukupi dan tidak bergantung kepada inventori untuk menjelaskan liabiliti jangka pendek. Manakala nisbah hutang digunakan bagi mengukur peratus dana dibiayai daripada sumber selain ekuiti. Analisis nisbah hutang menunjukkan hanya satu daripada 8 BBN iaitu YIT di mana

lebih daripada 50% jumlah asetnya dibiayai oleh jumlah hutang. Penilaian terhadap analisis nisbah BBN bagi tahun 2015 adalah seperti **Jadual 6.6**.

Jadual 6.6
Analisis Nisbah Badan Berkanun Negeri Bagi Tahun 2015

Bil.	Agensi	Nisbah Semasa	Nisbah Cepat	Nisbah Hutang (%)
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	2.19	1.80	38.3
2.	Yayasan Terengganu	5.64	5.64	0.8
3.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	1.66	1.66	32.2
4.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	27.46	27.46	2.5
5.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	4.84	4.84	17.8
6.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	0.45	0.45	11.4
7.	Yayasan Islam Terengganu	1.44	1.44	51.7
8.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	34.55	34.55	1.6

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.7.2. Bagi menilai/mengukur kecairan dan kestabilan sesebuah Agensi, Jabatan Audit menggunakan 2 kaedah/analisis iaitu Modal Kerja dan Aliran Tunai Bersih. Modal kerja bertujuan untuk mengukur keupayaan aset semasa untuk menampung liabiliti semasa dalam sesuatu tempoh. Modal kerja yang positif adalah penting untuk memastikan agensi mampu melaksanakan aktiviti semasa dengan sumber kewangan yang mencukupi. Analisis mendapati 7 daripada 8 BBN mempunyai modal kerja yang mencukupi manakala satu BBN iaitu PPAT tidak mempunyai modal kerja yang mencukupi. Sementara itu, aliran tunai bersih menunjukkan nilai kesetaraan tunai yang dimiliki oleh agensi dalam tahun semasa. Pada tahun 2015, 2 BBN iaitu YT dan LMNT mempunyai nilai kesetaraan tunai yang negatif masing-masing berjumlah RM1.89 juta dan RM2.40 juta. Penilaian terhadap analisis kecairan dan kestabilan BBN bagi tahun 2015 adalah seperti di **Jadual 6.7**.

Jadual 6.7
Analisis Kecairan Dan Kestabilan BBN Bagi Tahun 2015

Bil.	Agensi	Modal Kerja (RM Juta)	Aliran Tunai Bersih (RM Juta)
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	279.27	4.69
2.	Yayasan Terengganu	29.18	-1.89
3.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	15.15	3.85
4.	Lembaga Muzium Negeri Terengganu	16.94	-2.40
5.	Majlis Sukan Negeri Terengganu	4.32	2.78
6.	Perbadanan Perpustakaan Awam Terengganu	-0.62	0.12
7.	Yayasan Islam Terengganu	43.49	3.95
8.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	1,160.95	TM

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

Nota: TM - Tiada Maklumat

6.5.8. Analisis Prestasi Anak Syarikat Badan Berkanun Negeri

6.5.8.1. Analisis Pelaburan Dalam Syarikat

Pada tahun 2015, PMINT melabur sejumlah RM83 juta dalam 13 syarikat, YT melabur sejumlah RM12.60 juta dalam 7 syarikat, LTAWNT melabur sejumlah RM172.59 juta dalam 6 syarikat dan YPK melabur sejumlah RM1.20 juta dalam 2 syarikat. Bagi pelaburan dalam syarikat bersekutu, LTAWNT melabur paling tinggi dengan nilai pelaburan berjumlah RM133.91 juta terhadap Eastern Pacific Industrial Corporation Berhad (EPIC). Analisis pelaburan pada kos dalam anak syarikat dan syarikat bersekutu oleh BBN adalah seperti di **Jadual 6.8**.

Jadual 6.8
Analisis Pelaburan Pada Kos Dalam Anak Syarikat Dan Syarikat Bersekutu

Perkara	PMINT	YT	LTAWNT	YPK	Jumlah
Anak Syarikat (100%)	10	5	3	1	19
Anak Syarikat (>50%)	3	0	2	1	6
Syarikat Bersekutu (<50%)	0	2	1	0	3
Jumlah Syarikat	13	7	6	2	28
Pelaburan (RM Juta)	83.00	12.60	172.59	1.20	269.39

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.8.2. Status Anak Syarikat

Analisis Audit terhadap anak syarikat yang mana BBN memiliki ekuiti lebih daripada 50% mendapati 4 BBN telah melabur dalam 25 anak syarikat iaitu 17 anak syarikat berstatus aktif dan 8 anak syarikat berstatus tidak aktif. Daripada 4 BBN tersebut, PMINT mempunyai bilangan anak syarikat terbanyak iaitu 13 anak syarikat di mana 7 berstatus aktif dan 6 anak syarikat adalah berstatus tidak aktif. Manakala YT mempunyai 5 anak syarikat iaitu 4 daripadanya berstatus aktif dan satu anak syarikat berstatus tidak aktif. Bilangan anak syarikat yang aktif dan tidak aktif adalah seperti di **Jadual 6.9**.

Jadual 6.9
Bilangan Anak Syarikat Yang Aktif Dan Tidak aktif Bagi Tahun 2015

Bil.	BADAN BERKANUN NEGERI	Bilangan Anak Syarikat (Ekuiti lebih daripada 50%)		
		Status Aktif	Status Tidak aktif	Jumlah Syarikat
1.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	7	6	13
2.	Yayasan Terengganu	4	1	5
3.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	4	1	5
4.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	2	0	2
Jumlah		17	8	25

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

6.5.8.3. Analisis Keuntungan/Kerugian Terkumpul Syarikat

Pada 31 Disember 2015, sebanyak 7 anak syarikat yang aktif di bawah 4 BBN mempunyai keuntungan terkumpul secara keseluruhannya yang berjumlah RM90.03 juta. Analisis Audit menunjukkan 10 anak syarikat di bawah 4 BBN mempunyai kerugian terkumpul secara keseluruhannya berjumlah RM89.03 juta. Antara anak syarikat yang mempunyai keuntungan terkumpul tertinggi ialah TATIUC Sdn. Bhd., iaitu anak syarikat LTAWNT yang berjumlah RM47.81 juta dan Sterling Hectares Sdn. Bhd., iaitu anak syarikat YT berjumlah RM30.77 juta. Manakala anak syarikat yang mempunyai kerugian terkumpul tertinggi ialah Prima Kerteh Sdn. Bhd., iaitu anak syarikat PMINT berjumlah RM121.14 juta. Analisis keuntungan dan kerugian terkumpul anak syarikat BBN bagi tahun kewangan 2015 adalah seperti di **Jadual 6.10**.

Jadual 6.10
Analisis Keuntungan/Kerugian Terkumpul Anak Syarikat Badan Berkanun Negeri
Bagi Tahun Kewangan 2015

Bil.	BBN	Keuntungan Terkumpul		Kerugian Terkumpul		Keuntungan/ (Kerugian) Bersih (RM Juta)
		Bil. Anak Syarikat	Jumlah (RM Juta)	Bil. Anak Syarikat	Jumlah (RM Juta)	
1.	Lembaga Tabung Amanah Warisan Negeri Terengganu	2	50.32	2	67.20	-16.88
2.	Yayasan Terengganu	3	31.64	1	0.14	31.50
3.	Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu	1	4.99	6	20.50	-15.51
4.	Yayasan Pembangunan Keluarga Terengganu	1	3.08	1	1.19	1.89
Jumlah		7	90.03	10	89.03	1.00

Sumber: Penyata Kewangan Anak Syarikat

Pada pendapat Audit, Lembaga Pengarah Badan Berkanun Negeri yang berkenaan hendaklah sentiasa memantau prestasi kewangan anak syarikat dan mengkaji semula pelaburan dalam anak syarikat yang berstatus tidak aktif dan menghadapi kerugian terkumpul. Ini adalah untuk memastikan anak syarikat berdaya maju yang berterusan dan pelaburan dalam anak syarikat dapat memberi pulangan.

6.6. PRESTASI KEWANGAN PIHAK BERKUASA TEMPATAN

Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) di Negeri Terengganu terdiri daripada satu Majlis Bandaraya, 2 Majlis Perbandaran dan 4 Majlis Daerah. Analisis prestasi kewangan PBT tahun 2015 adalah berdasarkan penyata kewangan 7 PBT yang telah dikemukakan. Penyata kewangan 2 PBT telah siap diaudit iaitu Majlis Perbandaran Kemaman (MPK) dan Majlis Daerah Marang (MDM). Manakala penyata kewangan 5 PBT yang sedang diaudit adalah Majlis Bandaraya Kuala Terengganu (MBKT), Majlis Perbandaran Dungun (MPD), Majlis Daerah Hulu Terengganu (MDHT), Majlis Daerah Besut (MDB) dan Majlis Daerah Setiu

(MDS). Analisis prestasi kewangan PBT tahun 2014 pula adalah berdasarkan penyata kewangan tahun 2014 yang telah disahkan dan dikeluarkan sijil Ketua Audit Negara.

6.6.1. Analisis Prestasi Kewangan PBT

6.6.1.1. Pada keseluruhannya, kedudukan kewangan tahun 2015 bagi 7 PBT adalah memuaskan berbanding tahun 2014. Lebihan Pendapatan Berkumpul, Jumlah Aset, Aset Semasa Bersih dan Lebihan Pendapatan Semasa telah meningkat antara 4.0% hingga 25.9%. Prestasi kewangan 7 PBT bagi tahun 2014 dan 2015 adalah seperti di **Jadual 6.11**.

Jadual 6.11
Kedudukan Kewangan Tahunan PBT Di Negeri Terengganu

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Lebihan Pendapatan Berkumpul	233.09	242.34	9.25	4.0
2.	Jumlah Aset	610.23	638.01	27.78	4.6
3.	Aset Semasa Bersih	89.45	99.35	9.90	11.1
4.	Lebihan Pendapatan Semasa	6.13	7.72	1.59	25.9

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.1.2. Pada tahun 2015, secara keseluruhannya PBT memperoleh lebihan pendapatan semasa (surplus) sejumlah RM6.13 juta dengan 5 PBT memperoleh lebihan pendapatan semasa (surplus) dan 2 PBT mengalami kekurangan pendapatan (defisit). Selain itu juga, 6 PBT mencatatkan aset semasa bersih dan satu PBT mencatatkan aset semasa bersih yang negatif menjadikan keseluruhannya PBT mencatatkan aset semasa bersih yang berjumlah RM99.35 juta.

6.6.1.3. Analisis audit mendapati sebanyak 5 PBT memperoleh surplus dengan jumlah antara RM0.57 juta hingga RM5.02 juta. MDHT telah mencatatkan surplus paling tinggi iaitu RM5.02 juta hasil daripada pengurangan dalam perbelanjaan perkhidmatan & bekalan serta lain-lain perbelanjaan. Dua PBT iaitu MPK dan MDS mengalami defisit masing-masing dengan jumlah RM3.17 juta dan RM0.49 juta. Analisis Audit selanjutnya mendapati 6 PBT berada dalam kedudukan stabil di mana aset semasa melebihi liabiliti semasa antara RM1.53 juta hingga RM61.41 juta. MDHT mencatat aset semasa bersih paling tinggi iaitu berjumlah RM61.41 juta di mana aset semasa berjumlah RM63.86 juta berbanding liabiliti semasa yang berjumlah RM2.45 juta. Prestasi kewangan PBT bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 seperti di **Jadual 6.12**.

Jadual 6.12
Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Bagi Tahun 2015

Bil.	Agensi	Penyata Pendapatan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2015		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ Defisit (RM Juta)	Aset Semasa (RM Juta)	Liabiliti Semasa (RM Juta)	Aset/ Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	87.97	86.72	1.25	55.37	51.86	3.51
2.	Majlis Perbandaran Kemaman	68.69	71.86	-3.17	30.91	59.46	-28.55
3.	Majlis Perbandaran Dungun	22.46	20.17	2.29	29.67	11.39	18.28
4.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	16.43	11.41	5.02	63.86	2.45	61.41
5.	Majlis Daerah Besut	18.14	15.89	2.25	38.41	6.88	31.53
6.	Majlis Daerah Marang	13.09	12.52	0.57	15.17	3.53	11.64
7.	Majlis Daerah Setiu	16.23	16.72	-0.49	6.75	5.22	1.53
Jumlah		243.01	235.29	7.72	240.14	140.79	99.35

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.2. Analisis Lebihan Pendapatan PBT

6.6.2.1. MDHT telah mencatatkan peningkatan prestasi kewangan daripada surplus berjumlah RM3.01 juta pada tahun 2014 kepada surplus berjumlah RM5.02 juta pada tahun semasa dengan kenaikan sejumlah RM2.01 juta atau 66.8%. Ini adalah kerana terdapat pengurangan dalam perbelanjaan perkhidmatan bekalan serta lain-lain perbelanjaan. Manakala MDB telah mencatatkan peningkatan prestasi kewangan daripada surplus berjumlah RM1.81 juta pada tahun 2014 kepada surplus berjumlah RM2.25 juta pada tahun semasa dengan kenaikan sejumlah RM0.44 juta atau 24.3%. Ini adalah kerana terdapat peningkatan di dalam terimaan bukan hasil. Tiga PBT lain yang memperoleh lebihan pendapatan (surplus) pada tahun 2015 mencatatkan penurunan antara 10.7% hingga 52.9% berbanding surplus yang dicatatkan pada tahun 2014.

6.6.2.2. MDS mencatatkan kurangan pendapatan (defisit) sejumlah RM0.49 juta atau berkurang sebanyak 232.4% berbanding dengan surplus yang dicatatkan pada tahun 2014 iaitu RM1.21 juta. Ini disebabkan oleh penurunan dalam Terimaan Bukan Hasil sejumlah RM3.14 juta (18.7%) terutamanya Bantuan dan Caruman (17.3%). **Jadual 6.13** menunjukkan perbandingan surplus dan defisit PBT di Negeri Terengganu bagi tahun 2015 dan 2014.

Jadual 6.13
Perbandingan Surplus/Defisit PBT Di Negeri Terengganu Bagi Tahun 2015 Dan 2014

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	2014	2015	Perubahan	
		Surplus/ Defisit (RM Juta)	Surplus/ Defisit (RM Juta)		
				(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	1.40	1.25	-0.15	-10.7
2.	Majlis Perbandaran Kemaman	-4.80	-3.17	1.63	-34.0
3.	Majlis Perbandaran Dungun	3.13	2.29	-0.84	-26.8
4.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	3.01	5.02	2.01	66.8
5.	Majlis Daerah Besut	1.81	2.25	0.44	24.3
6.	Majlis Daerah Marang	1.21	0.57	-0.64	-52.9
7.	Majlis Daerah Setiu	0.37	-0.49	-0.86	-232.4
Jumlah		6.13	7.72	1.59	25.9%

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.3. Hasil Dan Perbelanjaan PBT

Hasil utama PBT adalah daripada cukai taksiran, sumbangan/terimaan daripada Kerajaan, faedah daripada pelaburan, lesen perniagaan dan perkhidmatan sewaan dan lain-lain bayaran perkhidmatan. Sumbangan/Terimaan daripada Kerajaan merangkumi terimaan tunai daripada Kerajaan Persekutuan dan Negeri serta pelunasan aset pemberian Kerajaan Negeri. Pada tahun 2015, PBT telah mengutip hasil sejumlah RM243.01 juta di mana cukai taksiran merupakan hasil tertinggi berjumlah RM99.11 juta atau 40.8% daripada keseluruhan hasil PBT. Manakala sejumlah RM235.29 juta telah dibelanjakan oleh PBT pada tahun 2015 yang meliputi perbelanjaan emolumen, perkhidmatan dan bekalan, perbelanjaan pembangunan/ infrastruktur dan lain-lain perbelanjaan. Jenis hasil PBT Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015 adalah seperti di **Jadual 6.14**.

Jadual 6.14
Jenis Hasil PBT Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2015

Kategori PBT	Cukai Taksiran (RM Juta)	Terimaan Daripada Kerajaan (RM Juta)	Pelbagai (RM Juta)	Lesen (RM Juta)	Faedah Pelaburan (RM Juta)	Jumlah (RM Juta)
Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	27.56	34.34	21.34	4.48	0.25	87.97
Majlis Perbandaran Kemaman	53.16	2.62	10.55	2.14	0.22	68.69
Majlis Perbandaran Dungun	8.98	4.85	7.21	1.00	0.42	22.46
Majlis Daerah Hulu Terengganu	5.99	7.23	2.89	0.27	0.05	16.43
Majlis Daerah Besut	1.31	11.69	3.68	0.49	0.97	18.14
Majlis Daerah Marang	1.57	7.35	3.55	0.43	0.19	13.09
Majlis Daerah Setiu	0.54	13.66	1.76	0.20	0.07	16.23
Jumlah	99.11	81.74	50.98	9.01	2.17	243.01

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.4. Aset Semasa Bersih PBT

6.6.4.1. Pada tahun 2015, kesemua 7 PBT di Negeri Terengganu mengamalkan perakaunan berasaskan akrual ubahsuaian. Mengikut perakaunan berasaskan akrual ubahsuaian, transaksi adalah direkod pada asas akrual kecuali sebahagian aset atau liabiliti yang tidak diambil kira dalam Lembaran Imbangan. Akaun Belum Terima hanya mengambil kira penghutang cukai taksiran dan sewa sahaja. Aset semasa bersih PBT di Negeri Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2014 dan 2015 adalah seperti di **Jadual 6.15**.

Jadual 6.15
Aset Semasa Bersih PBT Di Negeri Terengganu
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2014 dan 2015

PBT	Tahun 2014			Tahun 2015			Perubahan Aset Semasa Bersih	
	Aset Semasa	Liabiliti Semasa	Aset Semasa Bersih	Aset Semasa	Liabiliti Semasa	Aset Semasa Bersih		
	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(%)
MBKT	49.00	47.37	1.63	55.37	51.86	3.51	1.88	115.3
MPK	31.54	61.29	-29.75	30.91	59.46	-28.55	1.20	-4.0
MPD	22.80	7.23	15.57	29.67	11.39	18.28	2.71	17.4
MDHT	62.20	6.14	56.06	63.86	2.45	61.41	5.35	9.5
MDB	41.10	7.66	33.44	38.41	6.88	31.53	-1.91	-5.7
MDM	12.78	2.42	10.36	15.17	3.53	11.64	1.28	12.4
MDS	3.98	1.81	2.17	6.75	5.22	1.53	-0.64	-29.5
Jumlah	223.40	133.92	89.48	240.14	140.79	99.35	9.87	11.0

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.4.2. Analisis Audit terhadap aset semasa bersih PBT mendapati perkara seperti berikut:

- a. Aset semasa bersih PBT di Negeri Terengganu secara keseluruhan pada tahun 2015 telah meningkat sejumlah RM9.87 juta atau 11.0%. Aset semasa bersih pada tahun 2014 berjumlah RM89.48 juta manakala RM99.35 juta pada tahun 2015.
- b. MBKT telah mencatatkan aset semasa bersih berjumlah RM3.51 juta berbanding aset semasa bersih yang dicatatkan pada tahun 2014 iaitu sejumlah RM1.63 juta. Perubahan ini disebabkan oleh peningkatan dalam Tunai di Bank (134.0%) serta pengurangan dalam Pinjaman Semasa (53.5%).
- c. MPK mengalami penurunan dalam aset semasa bersih yang negatif pada tahun 2015 sejumlah RM1.2 juta atau 4.0% kepada RM28.55 juta berbanding RM29.75 juta pada tahun 2014. Aset semasa bersih yang negatif pada tahun 2014 adalah berjumlah RM29.75 juta manakala pada tahun 2015 berjumlah RM28.55 juta. Pengurangan ini disebabkan oleh peningkatan sejumlah RM3.02 juta (19.1%) dalam Akaun Belum Terima dan pengurangan dalam Akaun Belum Bayar sejumlah RM3.65 juta (56.1%). Manakala MPD menunjukkan peningkatan aset semasa bersih sejumlah RM2.71 juta atau 17.4% berbanding tahun sebelumnya. Ini adalah disebabkan pertambahan simpanan di Bank sejumlah RM5.94 juta.

- d. MDHT menunjukkan peningkatan aset semasa bersih sejumlah RM5.35 juta atau 9.5% berbanding tahun sebelumnya. Ini adalah disebabkan peningkatan dalam Akaun Belum Terima sejumlah RM5.71 juta. Manakala MDM mencatatkan kenaikan aset semasa bersih sejumlah RM1.28 juta atau 12.4% berbanding tahun sebelumnya. Dua PBT yang lain, iaitu MDB dan MDS mengalami penurunan aset semasa bersih antara RM0.64 juta hingga RM1.91 juta atau 5.7% hingga 29.5% berbanding tahun sebelumnya.

6.6.5. Tunggakan Hasil Cukai Taksiran

6.6.5.1. Cukai taksiran adalah cukai tahunan yang dikenakan terhadap harta pegangan di bawah kawasan pentadbiran PBT mengikut Akta Kerajaan Tempatan 1976. Cukai taksiran adalah merupakan penyumbang utama kepada pendapatan PBT. Cukai taksiran dikenakan ke atas pegangan seperti rumah kediaman, harta perdagangan (kedai, kilang, hotel dan sebagainya), harta industri (kilang, pelabuhan dan sebagainya) dan tanah. Caruman bantu kadar merupakan cukai tahunan yang dikenakan ke atas bangunan milik Kerajaan. Sehingga akhir tahun 2015, sejumlah RM99.11 juta cukai taksiran telah dikutip oleh PBT di Negeri Terengganu. Hasil cukai taksiran ini meningkat sejumlah RM3.21 juta atau 3.3% berbanding hasil cukai taksiran pada tahun 2014. Perbandingan hasil cukai taksiran PBT bagi tahun 2015 dan tahun 2014 adalah seperti di **Jadual 6.16**.

Jadual 6.16
Perbandingan Hasil Cukai Taksiran PBT Bagi Tahun 2015 Dan 2014

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	27.50	27.56	0.06	0.2
2.	Majlis Perbandaran Kemaman	50.28	53.16	2.88	5.7
3.	Majlis Perbandaran Dungun	8.76	8.98	0.22	2.5
4.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	5.93	5.99	0.06	1.0
4.	Majlis Daerah Besut	1.21	1.31	0.10	8.3
5.	Majlis Daerah Marang	1.74	1.57	-0.17	-9.8
6.	Majlis Daerah Setiu	0.48	0.54	0.06	12.5
Jumlah		95.90	99.11	3.21	3.3

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.5.2. Secara keseluruhannya, analisis Audit terhadap tunggakan cukai taksiran mendapati jumlah tunggakan telah meningkat daripada RM107.86 juta pada tahun 2014 kepada RM117.46 juta pada tahun 2015 di mana berlaku pertambahan sejumlah RM9.60 juta atau 8.9%. Semua PBT di Negeri Terengganu menunjukkan peningkatan jumlah tunggakan cukai taksiran antara RM0.11 juta hingga RM5.08 juta atau 2.2% hingga 19.3%. Perubahan tunggakan cukai taksiran bagi tahun 2015 berbanding tahun 2014 adalah seperti di **Jadual 6.17**.

Jadual 6.17
Perubahan Tunggakan Cukai Taksiran
Bagi Tahun 2015 Berbanding 2014

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tahun		Perubahan	
		2014 (RM Juta)	2015 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	27.84	28.46	0.62	2.2
2.	Majlis Perbandaran Kemaman	15.23	17.63	2.40	15.8
3.	Majlis Perbandaran Dungun	5.62	6.31	0.69	12.3
4.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	52.89	57.97	5.08	9.6
5.	Majlis Daerah Besut	2.99	3.33	0.34	11.4
6.	Majlis Daerah Marang	2.72	3.08	0.36	13.2
7.	Majlis Daerah Setiu	0.57	0.68	0.11	19.3
Jumlah		107.86	117.46	9.60	8.9

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.5.3. Berdasarkan penyata kewangan bagi tahun 2015, pendapatan bagi semua PBT adalah berjumlah RM243.01 juta. Manakala tunggakan cukai taksiran pula adalah berjumlah RM117.46 juta. Tunggakan cukai taksiran adalah sebanyak 48.3% daripada pendapatan dan keadaan ini perlulah diberi perhatian serius oleh PBT terlibat. Tindakan lebih tegas untuk mengutip tunggakan hasil hendaklah diambil. Tunggakan cukai taksiran berbanding jumlah pendapatan tahun 2015 adalah seperti di **Jadual 6.18**.

Jadual 6.18
Tunggakan Cukai Taksiran Berbanding Pendapatan Tahun 2015

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tunggakan Cukai Taksiran (RM Juta)	Pendapatan (RM Juta)	Tunggakan Berbanding Pendapatan (%)
1.	Majlis Bandaraya Kuala Terengganu	28.46	87.97	32.4
2.	Majlis Perbandaran Kemaman	17.63	68.69	25.7
3.	Majlis Perbandaran Dungun	6.31	22.46	28.1
4.	Majlis Daerah Hulu Terengganu	57.97	16.43	352.8
5.	Majlis Daerah Besut	3.33	18.14	18.4
6.	Majlis Daerah Marang	3.08	13.09	23.5
7.	Majlis Daerah Setiu	0.68	16.23	4.2
Jumlah		117.46	243.01	48.3

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

6.6.5.4. MDHT mempunyai peratus tunggakan cukai taksiran berbanding pendapatan tertinggi iaitu 352.8%. Tunggakan cukai taksiran yang tinggi di PBT tersebut merupakan tunggakan oleh sebuah Syarikat disebabkan pertikaian mengenai kadar yang dikenakan oleh pihak MDHT kepada Syarikat berkenaan. Pertikaian ini telah diselesaikan melalui mahkamah dan Syarikat berkenaan telah menjelaskan tunggakan cukai taksiran pada tahun 2016. Manakala 6 PBT mempunyai tunggakan cukai taksiran berbanding pendapatan kurang daripada 50% di mana perbandingan tunggakan cukai taksiran berbanding pendapatan bagi MDS adalah yang paling rendah iaitu 4.2%.

6.7. SYOR AUDIT

6.7.1. Untuk memastikan prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri bertambah kukuh, Badan Berkanun Negeri adalah disyorkan mengambil langkah seperti berikut:

6.7.1.1. Ketua Eksekutif/Pengurus Besar/Pengarah Badan Berkanun Negeri perlu bertindak proaktif dan tegas dalam melaksanakan program dan aktiviti Agensi yang dapat menjana pendapatan Badan Berkanun Negeri dan mencapai matlamat pembangunan Negeri Terengganu.

6.7.1.2. Ketua Eksekutif/Pengurus Besar/Pengarah Badan Berkanun Negeri perlu mengambil tindakan tegas terhadap tunggakan hutang daripada penghutang Badan Berkanun Negeri supaya dapat mengukuhkan kedudukan tunai untuk menjalankan operasi dengan lebih lancar.

6.7.1.3. Bagi anak syarikat Badan Berkanun Negeri yang mengalami kerugian berterusan dan berstatus tidak aktif, Lembaga Pengarah hendaklah mengkaji semula kedudukan syarikat berkenaan sama ada untuk meneruskan operasi atau menamatkannya demi menjaga kesempurnaan pengurusan yang lestari.

6.7.2. Untuk memastikan prestasi kewangan Pihak Berkuasa Tempatan bertambah kukuh, adalah disyorkan mengambil tindakan seperti berikut:

6.7.2.1. Mengambil langkah yang lebih berkesan serta proaktif dan inovatif untuk mengurangkan tunggakan cukai taksiran.

6.7.2.2. PBT yang mengalami defisit dan mempunyai aset semasa bersih yang negatif perlu mempertingkatkan prestasi kewangannya supaya pendapatan yang diperolehi dapat menampung perbelanjaan mengurus.

BAHAGIAN U

PEMBENTANGAN LAPORAN
KETUA AUDIT NEGARA
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

BAHAGIAN V

PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

7. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI; DAN AKTIVITI JABATAN/AGENSI DAN PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan menghendaki Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Tahun 2014 Siri 1 dan Siri 2 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 8 September 2015 manakala Siri 3 pula dibentangkan pada 8 Mac 2016. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Terengganu bagi tahun 2014 telah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri Terengganu pada 8 Mac 2016.

8. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

Pada tahun 2015, Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri (Jawatankuasa) telah membincangkan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2013 dan Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Negeri Terengganu Tahun 2013 Siri 1, 2 dan 3. Jawatankuasa telah mengadakan mesyuarat sebanyak 4 kali pada tahun 2015 untuk membincangkan isu-isu yang berbangkit dalam Laporan tersebut dan perkara-perkara lain yang di bawah bidang kuasa Jawatankuasa. Butiran ringkas perkara yang dibincangkan oleh Jawatankuasa sepanjang tahun 2015 adalah seperti di **Jadual 8.1**.

Jadual 8.1
Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri Terengganu Sepanjang Tahun 2015

Bil.	Tarikh	Jabatan/Agensi	Perkara
1.	3 Februari 2015	1. Jabatan Kerja Raya 2. Pejabat Tanah Dan Galian	Membincangkan Laporan Kejadian Tanah Runtuh Dan Jalan Terputus Akibat Banjir Di Jalan Air Putih ke Chukai, Kemaman di Kampung Machang Setahun, Kemaman.
2.	5 Mac 2015	1. Jabatan Kerja Raya 2. Jabatan Pengairan dan Saliran 3. Pejabat Tanah Dan Galian 4. Jabatan Alam Sekitar 5. Jabatan Mineral dan Geosains	1. Lawatan Ke Tapak Tanah Runtuh Dan Jalan Terputus Di Jalan Air Putih Ke Chukai, Kampung Machang Setahun, Kemaman 2. Membincangkan hasil lawatan Ke Tapak Tanah Runtuh Dan Jalan Terputus Di Jalan Air Putih Ke Chukai, Kampung Machang Setahun, Kemaman

Bil.	Tarikh	Jabatan/Agensi	Perkara
3.	18 Mei 2015		Membincangkan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Kerajaan Negeri Terengganu Tahun 2013 dan Aktiviti Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Negeri Terengganu Tahun 2013 Siri 1, 2 dan 3.
4.	28 Jun 2015	1. Jabatan Kerja Raya 2. Jabatan Mineral dan Geosains 1. Jabatan Kerja Raya 2. Unit Perancang Ekonomi Negeri	1. Sesi pendengaran/penjelasan mengenai kejadian tanah runtuh dan jalan terputus di Jalan Air Putih ke Chukai, di Kampung Machang Setahun, Kemaman. 2. Sesi pendengaran/penjelasan mengenai "Pembinaan Kompleks Pusat Sains Dan Kreativiti Terengganu" – Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2013 Siri 3.

Sumber: Minit Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri Terengganu

PENUTUP

PENUTUP

Pada umumnya, tahap penyediaan dan penyerahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri adalah baik. Prestasinya kewangan Kerajaan Negeri pada 31 Disember 2015 adalah memuaskan manakala Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan masing-masing pada tahap baik dan memuaskan. Prestasi pelaksanaan projek dan perbelanjaan pembangunan (2011 hingga 2015) adalah baik. Prestasi kewangan kerajaan negeri masih boleh dimantapkan lagi dan disyorkan tindakan penambahbaikan seperti berikut:

- a. Kerajaan Negeri disarankan meneruskan usaha mengurangkan tunggakan bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut dan hutang awam supaya kedudukan kewangan Kerajaan Negeri berada dalam keadaan yang lebih kukuh.
- b. Ketua Jabatan/Ketua Agensi perlu mempertingkatkan penglibatan secara *hands on* dalam urusan kewangan.
- c. Jabatan/Agensi perlu mempertingkatkan keberkesanan fungsi Unit Audit Dalam (UAD). Antaranya ialah dengan memastikan anggota UAD mendapat latihan dan bimbingan yang secukupnya, perancangan audit tahunan disediakan supaya pengauditan dapat dilaksanakan mengikut keutamaan, penilaian dibuat secara objektif dan bebas bukan sahaja berkaitan dengan aspek kawalan dalaman malahan pengurusan risiko dan tadbir urus organisasi, melaporkan penemuan yang signifikan serta mengesyorkan cadangan yang memberi impak kepada organisasi.

JABATAN AUDIT NEGARA

Putrajaya

29 Jun 2016

LAMPIRAN

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI TERENGGANU
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2015**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Terengganu bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 telah diaudit atas arahan saya selaras dengan Akta Audit 1957. Pihak pengurusan Kerajaan Negeri adalah bertanggungjawab terhadap Penyata Kewangan ini dan tanggungjawab saya adalah mengaudit dan memberi pendapat terhadap Penyata Kewangan tersebut. Pengauditan telah dilaksanakan dengan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan.

Pada pendapat saya, Penyata Kewangan ini memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Terengganu pada 31 Disember 2015; hasil operasi serta aliran tunainya bagi tahun tersebut berdasarkan piawaian perakaunan yang diluluskan. Rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

(TAN SRI HAJI AMBRIN BIN BUANG)

Ketua Audit Negara
Malaysia.

Putrajaya
19 Mei 2016

**PERNYATAAN PEGAWAI KEWANGAN NEGERI
DAN BENDAHARI NEGERI TERENGGANU**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Nota kepada Penyata Kewangan disediakan:

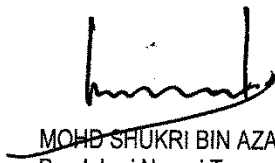
- (a) mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*; dan
- (b) dengan menyatukan maklumat kewangan daripada semua Jabatan dan Pusat Tanggungjawab di bawah Kerajaan Negeri Terengganu.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan dan Penyata Akaun Memorandum berserta Nota kepada Penyata Kewangan menunjukkan kedudukan yang benar dan saksama pada 31 Disember 2015.

Pada masa pernyataan ini ditandatangani, mengikut sebaik-baik pengetahuan kami, tidak wujud apa-apa keadaan yang boleh menjejaskan ketepatan dan kesahihan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri 2015.

DATO' WAN NAWAWI BIN HAJI WAN ISMAIL
Pegawai Kewangan Negeri Terengganu
4 Februari 2016

MOHD SHUKRI BIN AZAM
Bendahari Negeri Terengganu
4 Februari 2016

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN
pada 31 Disember 2015

		<u>2015</u>	<u>2014</u>
	<u>Nota</u>	<u>RM</u>	<u>RM</u>
WANG AWAM			
WANG TUNAI	3	136,558,205.71	187,945,185.08
PELABURAN	4	101,300,000.00	450,300,000.00
		237,858,205.71	638,245,185.08
DIPEGANG BAGI:			
KUMPULAN WANG DISATUKAN			
AKAUN HASIL DISATUKAN	5	166,850,027.09	303,534,475.05
AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	6	-	-
AKAUN AMANAH DISATUKAN	7	71,008,178.62	334,710,710.03
		237,858,205.71	638,245,185.08

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI

bagi tahun berakhir 31 Disember 2015

		<u>2015</u>		<u>2014</u>	
	<u>Nota</u>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
TERIMAAN					
Hasil	5				
Hasil Cukai		51,655,979.80		51,933,060.62	
Hasil Bukan Cukai		210,526,209.60		174,387,284.85	
Terimaan Bukan Hasil		1,952,647,493.08		2,358,932,293.50	
		<u>-</u>	<u>2,214,829,682.48</u>	<u>-</u>	<u>2,585,252,638.97</u>
Pinjaman	6				
Pinjaman Dalam Negeri		-		-	
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Bantuan Luar Negeri	6				
Pinjaman Multilateral		-		-	
Pinjaman Bilateral		-		-	
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Terimaan Modal	7				
Pelbagai Terimaan Modal		43,377,397.96		18,537,267.58	
Jualan Instrumen Kewangan		349,000,000.00		-	
		-		-	
		<u>-</u>	<u>392,377,397.96</u>	<u>-</u>	<u>18,537,267.58</u>
Terimaan Lain	7				
Terimaan Amanah		-		-	
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Jumlah Terimaan			2,607,207,080.44		2,603,789,906.55

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI (sambungan)

bagi tahun berakhir 31 Disember 2015

		<u>2015</u>		<u>2014</u>	
		<u>RM</u>	<u>RM</u>	<u>RM</u>	<u>RM</u>
BAYARAN	<u>Nota</u>				
Perbelanjaan Mengurus	5				
Emolumen		(255,173,407.28)		(243,740,785.33)	
Perkhidmatan dan Bekalan		(210,965,990.30)		(192,444,596.29)	
Aset		(30,699,064.45)		(30,122,355.45)	
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap		(1,007,613,565.63)		(1,117,260,786.93)	
Perbelanjaan Lain		<u>(101,502,456.98)</u>	<u>(1,605,954,484.64)</u>	<u>(2,137,874.22)</u>	<u>(1,585,706,498.22)</u>
Perbelanjaan Pembangunan	7				
Langsung		(905,076,736.29)		(1,071,398,511.69)	
Pinjaman		<u>-</u>	<u>(905,076,736.29)</u>	<u>-</u>	<u>(1,071,398,511.69)</u>
		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Perbelanjaan Modal					
Peibagai Perbelanjaan Modal		-		-	
Pembelian Instrumen Kewangan	4	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(250,000,000.00)</u>	<u>(250,000,000.00)</u>
Bayaran Balik Pinjaman	6				
Pinjaman Dalam Negeri		(6,642,836.80)		(48,917,405.44)	
Pinjaman Kepada Agensi		-	(6,642,836.80)	-	(48,917,405.44)
Bantuan Luar Negeri	6				
Pinjaman Multilateral		-		-	
Pinjaman Bilateral		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Bayaran Lain					
Bayaran Amanah	7	<u>(140,920,002.08)</u>	<u>(140,920,002.08)</u>	<u>(19,483,485.78)</u>	<u>(19,483,485.78)</u>
Jumlah Bayaran		<u>(2,658,594,059.81)</u>		<u>(2,975,505,901.13)</u>	
Tambahan / (Kurangan) Wang Tunai			(51,386,979.37)		(371,715,994.58)
Wang Tunai Pada 1 Januari 2015			<u>187,945,185.08</u>		<u>559,661,179.66</u>
WANG TUNAI PADA 31 DISEMBER 2015			<u>136,558,205.71</u>		<u>187,945,185.08</u>

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA PRESTASI KEWANGAN

bagi tahun berakhir 31 Disember 2015

	<i>Nota</i>	<u>2015</u>		<u>2014</u>
		<u>Anggaran</u>	<u>Sebenar</u>	<u>Sebenar</u>
		<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
HASIL	5	2,400,000,000.00	2,214,829,682.48	2,585,252,638.97
<u>Tolak:</u>				
Belanja Mengurus	5	2,473,293,479.94	1,606,704,809.40	1,585,706,498.22
LEBIHAN HASIL		(73,293,479.94)	608,124,873.08	999,546,140.75
<u>Tolak:</u>				
Belanja Pembangunan	7	1,217,120,610.00	905,076,736.29	1,071,398,511.69
(KURANGAN)/LEBIHAN KESELURUHAN		(1,290,414,089.94)	(296,951,863.21)	(71,852,370.94)
(KURANGAN DIBIYAI OLEH) / LEBIHAN DISOKONG OLEH:				
Pinjaman	6		(6,642,836.80)	(48,917,405.44)
Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan	7		43,377,397.96	18,537,267.58
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah	7		260,217,302.05	102,232,508.80
JUMLAH PEMBIAYAAN			296,951,863.21	71,852,370.94

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA AKAUN MEMORANDUM

pada 31 Disember 2015

		<u>2015</u>	<u>2014</u>
	<u>Nota</u>	<u>RM</u>	<u>RM</u>
MEMORANDUM ASET	8		
Pinjaman Boleh Dituntut		260,781,466.12	312,661,757.12
Pelaburan		130,568,584.00	130,568,584.00
MEMORANDUM LIABILITI	9		
Hutang Awam		930,045,928.63	933,102,324.09

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN

bagi tahun berakhir 31 Disember 2015

DASAR DAN KAEDAH PERAKAUNAN YANG SIGNIFIKAN

1. DASAR DAN PRINSIP PERAKAUNAN

Dasar dan prinsip perakaunan diguna secara konsisten dalam penyediaan penyata kewangan kecuali dinyatakan sebaliknya.

- a) Dasar perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Negeri.
- b) Perakaunan Kerajaan Negeri adalah berasaskan Kumpulan Wang Disatukan selaras dengan:
 - i) Perkara 97 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa segala hasil diterima kecuali Zakat, Fitrah, dan Baitulmal atau lain-lain hasil agama Islam seumpamanya, dikumpulkan menjadi satu kumpulan wang.
 - ii) Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa tiada wang boleh dikeluarkan dari Kumpulan Wang Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Parlimen, kecuali untuk perbelanjaan tanggungan tertentu.
 - iii) Seksyen 7 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] memperuntukkan Kumpulan Wang Disatukan dibahagi kepada Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.
- c) Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai. Semua urusan niaga bayaran dan terimaan diakaunkan apabila bayaran dibuat dan terimaan diperolehi dengan pengubahsuaian seperti berikut:
 - i) Bayaran bagi kerja yang telah dijalankan, bekalan dan perkhidmatan yang telah diterima sehingga 31 Disember tahun kewangan semasa boleh dibayar dalam bulan Januari tahun berikutnya dan dikenakan kepada peruntukan tahun kewangan semasa.
 - ii) Terimaan wang tunai yang belum dibankan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai pejabat perakaunan pada 31 Disember tahun kewangan semasa merupakan wang tunai dalam perjalanan dan diakaunkan sebagai hasil tahun kewangan semasa.
 - iii) Mengakaun urusan niaga bukan tunai tertentu seperti pindahan peruntukan daripada Akaun Hasil Disatukan ke Akaun Amanah Disatukan, Untung Rugi Pelaburan, Hapuskan Pinjaman Amanah, Penukaran Pinjaman Kepada Ekuiti dan seumpamanya.
- d) Entiti perakaunan terdiri daripada semua jabatan Kerajaan Negeri.
- e) Tahun kewangan sebagaimana yang telah ditetapkan di bawah Seksyen 3 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] adalah satu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun.
- f) Mata wang yang digunakan dalam penyata kewangan ini adalah Ringgit Malaysia (RM).
- g) Penyata Kewangan disediakan mengikut asas yang sama dengan Anggaran Perbelanjaan bagi membolehkan perbandingan dibuat.
- h) Apabila berlaku perubahan ke atas persembahan atau klasifikasi butiran, angka perbandingan telah dinyatakan semula kecuali dinyatakan sebaliknya.

2. PERSEMBAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Persembahan Penyata Kewangan dan Nota yang disertakan bagi tahun 2011 dan seterusnya telah dibuat penambahbaikan bagi memudahkan pemahaman dan penganalisan.

Penyata Prestasi Kewangan adalah penyata baharu yang menunjukkan prestasi kewangan Kerajaan Negeri secara keseluruhan.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disedia mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard (IPSAS) - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting* mengandungi komponen berikut :

- a) Penyata Kedudukan Kewangan
- b) Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai
- c) Penyata Prestasi Kewangan
- d) Penyata Akaun Memorandum
- e) Nota Kepada Penyata Kewangan

3. WANG TUNAI

Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan.

Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan yang kurang dari 3 bulan.

Wang Tunai Dalam Perjalanan menunjukkan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai pejabat perakaunan pada akhir tahun kewangan.

Wang Tunai Dalam Tangan merupakan Panjar Wang Runcit.

Wang Tunai pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	2015 RM	2014 RM
Wang Tunai Dalam Bank	136,498,470.35	187,879,679.46
Wang Tunai Dalam Perjalanan	-	17,684.50
Wang Tunai Dalam Tangan	59,735.36	47,821.12
JUMLAH WANG TUNAI	136,558,205.71	187,945,185.08

4. PELABURAN

Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulan Wang Amanah dan Pelaburan Am dan dinyatakan pada nilai buku.

Pelaburan Kumpulan Wang Amanah ialah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang Amanah selaras dengan arahan amanah Seksyen 9 dan suratcara amanah Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] serta peraturan yang berkuatkuasa. Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebih Kumpulan Wang Disatukan.

Dalam tahun 2015, sejumlah RM101.30 juta telahpun dilaburkan sebagai pelaburan yang melebihi tempoh 3 bulan yang terdiri daripada Pelaburan Am sebanyak RM101.00 juta dan Pelaburan Kumpulan Wang Amanah sebanyak RM0.30 juta manakala sejumlah RM10.00 juta lagi merupakan pelaburan bagi tempoh 3 bulan atau kurang yang telah diklasifikasikan sebagai Wang Tunai Dalam Bank selaras dengan Para 1.2.3 Cash Basis IPSAS.

5. AKAUN HASIL DISATUKAN

Akaun Hasil Disatukan mengaakun semua urus niaga terimaan hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan selaras dengan Perkara 97 dan 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Lebih hasil tahun semasa sebanyak RM738.92 juta telahpun dipindahkan ke Kumpulan Wang Pembangunan.

Akaun Hasil Disatukan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

Perihal	2015			2014	
	Anggaran	Sebenar		Sebenar	
	RM	RM	%	RM	%
BAKI PADA 1 JANUARI		303,534,475.05		461,499,159.17	

HASIL

Hasil Cukai	51,434,400.00	51,655,979.80	100.43	51,933,060.62	102.30
Hasil Bukan Cukai	215,795,400.00	210,526,209.60	97.56	174,387,284.85	107.58
Terimaan Bukan Hasil	2,132,770,200.00	1,952,647,493.08	91.55	2,358,932,293.50	118.67
<i>Jumlah Hasil</i>	2,400,000,000.00	2,214,829,682.48	92.28	2,585,252,638.97	117.47

PERBELANJAAN MENGRUS

Emolumen	282,190,942.53	255,173,407.28	90.43	243,099,839.59	92.65
Perkhidmatan dan Bekalan	229,914,197.73	210,965,990.30	91.76	192,348,383.46	95.52
Aset	38,362,004.12	30,699,064.45	80.02	30,114,933.45	93.63
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	1,820,666,334.56	1,014,256,402.43	55.71	1,166,178,192.37	86.27
Perbelanjaan-perbelanjaan lain	102,160,000.00	101,502,456.98	99.36	2,137,974.22	93.67
<i>Perbelanjaan Mengurus (sebelum pindahan)</i>	2,473,293,478.94	1,612,597,321.44	65.20	1,633,879,323.09	57.25
<i>Pindahan Lebihan Hasil ke Kumpulan Wang Pembangunan</i>	700,000,000.00	738,916,809.00	-	1,109,338,000.00	-
<i>Jumlah Perbelanjaan Mengurus (selepas pindahan)</i>	3,173,293,478.94	2,351,514,130.44	97.97	2,743,217,323.09	97.32
<i>Lebihan/(Kurangan) bagi Tahun</i>		(136,684,447.96)		(157,964,684.12)	
BAKI PADA 31 DISEMBER		166,850,027.09		303,534,475.05	

(a) Hasil

Hasil diakaunkan secara jumlah kasar ke dalam Akaun Hasil kecuali diperuntukkan sebaliknya oleh mana-mana undang-undang. Selaras dengan Seksyen 111B Akta Cukai Pendapatan 1967 [Akta 53].

Hasil mengikut penjenisannya bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

Perihal	2015				2014	
	Anggaran	Anggaran	Sebenar		Sebenar	
	Asal	Disemak				
	RM	RM	RM	%	RM	%
HASIL CUKAI						
Cukai Tanah	28,700,100.00	28,700,100.00	28,528,195.10	99.40	29,008,563.48	101.78
Cukai Galian	330,000.00	330,000.00	165,200.50	50.06	538,084.25	118.00
Cukai Parit Dan Taliar	16,000.00	16,000.00	11,858.60	74.12	14,480.80	90.51
Royalti	21,500,000.00	21,500,000.00	22,008,337.13	102.36	21,379,452.89	102.29
Cukai Langsung Yang Lain	-	-	225.00	-	992,479.20	111.35
Cukai Hiburan	888,300.00	888,300.00	942,163.47			
<i>Jumlah Hasil Cukai</i>	51,434,400.00	51,434,400.00	51,655,979.80	100.43	51,933,060.62	98.72
HASIL BUKAN CUKAI						
Lesen, Bayaran Pendaftaran dan						
Pemiti	8,601,700.00	8,601,700.00	6,392,936.68	74.32	7,875,247.13	77.49
Perkhidmatan dan Bayaran						
Perkhidmatan	5,660,300.00	5,660,300.00	5,170,342.59	91.34	6,556,921.88	126.94
Perolehan daripada Jualan						
Barang-barang	163,598,000.00	163,598,000.00	140,656,768.96	85.98	121,510,346.67	98.66
Sewaan	2,099,000.00	2,099,000.00	2,343,845.64	111.66	2,522,553.90	113.12
Keuntungan Pembiayaan Dan						
Perolehan	23,900,000.00	23,900,000.00	40,525,280.78	169.56	27,408,202.04	240.42
Denda dan Hukuman	11,936,400.00	11,936,400.00	15,437,034.95	129.33	8,514,013.23	85.30
<i>Jumlah Hasil Bukan Cukai</i>	215,795,400.00	215,795,400.00	210,526,209.60	97.56	174,387,284.85	107.58
TERIMAAN BUKAN HASIL						
Pulangan Balik Perbelanjaan	6,153,510.00	6,153,510.00	10,343,559.90	168.09	3,653,851.50	41.13
Terimaan daripada Agensi-agensi Kerajaan	2,126,616,690.00	2,126,616,690.00	1,942,303,933.18	91.33	2,355,278,442.00	119.01
<i>Jumlah Terimaan Bukan Hasil</i>	2,132,770,200.00	2,132,770,200.00	1,952,647,493.08	91.55	2,358,932,293.50	118.67
JUMLAH HASIL	2,400,000,000.00	2,400,000,000.00	2,214,829,682.48	92.28	2,585,252,638.97	117.47

(b) Perbelanjaan Mengurus

Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dan Bekalan seperti emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaikan bayaran tetap dan perbelanjaan-perbelanjaan lain.

Perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan mengikut undang-undang Persekutuan selaras dengan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan.

Perbelanjaan bagi Maksud Bekalan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan berdasarkan kelulusan Dewan Undangan Negeri selaras dengan Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan.

Bagi maksud perbelanjaan yang telah melebihi peruntukan, suatu anggaran tambahan telah dibentangkan di sesi Dewan Undangan Negeri pada bulan Disember 2015 selaras dengan Perkara 101(b) Perlembagaan Persekutuan.

Perbelanjaan Mengurus mengikut Maksud Perbelanjaan bagi tahun berakhir 31 Disember 2015 adalah seperti berikut

2015				
	Anggaran	Anggaran		
Maksud Perbelanjaan	Asal	Dipinda	Sebenar	%
	RM	RM	RM	
PERBELANJAAN TANGGUNGAN				
T. 01 Pengelola Istana	37,500,000.00	37,500,000.00	36,955,998.12	98.55
T. 02 Menteri Besar & Setiauha Kerajaan	10.00	10.00	-	-
T. 03 Dewan Undangan Negeri	230,664.96	230,664.96	202,994.10	88.00
T. 04 Pejabat Perbendaharaan Negeri Terengganu	90,787,878.00	90,787,878.00	60,376,573.41	66.50
T. 05 Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri	360,620.00	360,620.00	358,161.81	99.32
Jumlah Perbelanjaan Tanggungan	128,879,172.96	128,879,172.96	97,893,727.44	75.96
PERBELANJAAN BEKALAN				
B. 02 Menteri Besar & Setiausaha Kerajaan	58,516,438.03	58,516,438.03	56,015,474.41	95.73
B. 03 Dewan Undangan Negeri	11,918,617.57	11,918,617.57	11,137,383.92	93.45
B. 04 Pejabat Perbendaharaan Negeri Terengganu	1,331,626,244.95	1,431,626,244.95	1,396,039,774.41	97.51
B. 05 Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri	889,920.85	889,920.85	799,544.78	89.84
B. 07 Pejabat Mineral Dan Geosains	210,010.00	210,010.00	193,892.09	92.33
B. 08 Jabatan Hal Ehwal Agama	63,470,000.38	63,470,000.38	63,297,787.26	99.73
B. 09 Jabatan Kebajikan Masyarakat	61,231,648.55	61,231,648.55	55,509,882.41	90.66
B. 10 Jabatan Kerja Raya	71,997,062.63	71,997,062.63	60,919,210.44	84.61
B. 11 Jabatan Pengairan Dan Saliran	25,956,685.33	25,956,685.33	24,622,687.04	94.86
B. 12 Pejabat Daerah Besut	11,300,000.48	11,300,000.48	11,222,058.44	99.31
B. 13 Pejabat Daerah Dungun	11,438,944.40	11,438,944.40	10,454,132.28	91.39
B. 14 Pejabat Daerah Hulu Terengganu	11,099,481.00	11,099,481.00	10,811,452.94	97.41
B. 15 Pejabat Daerah Kemaman	12,000,000.00	12,000,000.00	11,668,455.94	97.24
B. 16 Pejabat Daerah Kuala Terengganu	23,623,478.28	23,623,478.28	21,488,976.55	90.96
B. 17 Pejabat Daerah Marang	8,201,107.69	8,201,107.69	7,765,313.98	94.69
B. 18 Pejabat Daerah Setiu	8,350,012.76	8,350,012.76	7,337,704.99	87.88
B. 19 Pejabat Tanah Dan Galian	8,800,000.00	8,800,000.00	7,977,081.95	90.65
B. 20 Pejabat Tanah Besut	4,750,000.00	4,750,000.00	4,637,034.45	97.62

B. 21 Pejabat Tanah Dungun	4,700,000.00	4,700,000.00	4,343,642.83	92.42
B. 22 Pejabat Tanah Hulu Terengganu	4,814,414.29	4,814,414.29	4,481,133.67	93.08
B. 23 Pejabat Tanah Kemaman	5,100,000.00	5,100,000.00	4,676,587.97	91.70
B. 24 Pejabat Tanah Kuala Terengganu	7,537,698.70	7,537,698.70	6,420,200.79	85.17
B. 25 Pejabat Tanah Marang	4,250,452.46	4,250,452.46	3,788,602.73	89.13
B. 26 Pejabat Tanah Setiu	4,590,000.00	4,590,000.00	3,565,579.56	77.68
B. 27 Jabatan Kehakiman Syariah	8,287,301.42	8,287,301.42	8,194,550.07	98.88
B. 28 Pejabat Perancang Bandar & Desa	3,885,767.64	3,885,767.64	3,408,960.49	87.73
B. 29 Jabatan Perhutanan Negeri	28,578,288.41	28,578,288.41	24,017,086.98	84.04
B. 30 Jabatan Perkhidmatan Haiwan	15,400,010.00	15,400,010.00	13,167,778.92	85.51
B. 31 Jabatan Pertanian	21,800,000.00	21,800,000.00	19,805,709.06	90.85
B. 32 Pelbagai Perkhidmatan	404,564,115.20	404,564,115.20	391,562,212.13	96.79
B. 34 Pejabat Muffti Negeri	2,233,126.02	2,233,126.02	2,086,463.66	93.43
B. 35 Pejabat Daerah Kuala Nerus		1,644,200.00	810,772.76	49.31
B. 36 Pejabat Tanah Kuala Nerus		1,649,278.94	1,393,273.10	84.48
<i>Jumlah Perbelanjaan Bekalan</i>	2,241,120,827.04	2,344,414,305.98	2,253,620,403.00	96.13
PERBELANJAAN MENURUS (sebelum pindahan)	2,370,000,000.00	2,473,293,478.94	2,351,514,130.44	95.08
PINDAHAN LEBIHAN HASIL KE KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN			738,916,809.00	
PERBELANJAAN MENURUS (selepas pindahan)			1,612,597,321.44	

6. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan mengakaun semua terimaan dan bayaran balik pinjaman di bawah kuasa undang-undang Persekutuan. Pinjaman ini terdiri pinjaman Dalam Negeri.

Semua baki Pinjaman dipindah ke Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun.

Akaun Pinjaman Disatukan pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	2015	2014
	<i>(Debit)/Kredit</i>	<i>(Debit)/Kredit</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
PINJAMAN		
Dalam Negeri		
Baki pada 1 Januari	-	-
Terimaan	-	-
Bayaran	-	-
Baki pada 31 Disember	-	-
<i>Jumlah Pinjaman pada 31 Disember</i>	-	-

Tiada pinjaman yang diterima dalam tahun kewangan 2015.

7. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan mengaakaun semua terimaan dan bayaran wang amanah mengikut kehendak undang-undang, akta-akta amanah, suratcara amanah, arahan amanah dan perjanjian. Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit.

Akaun Amanah Disatukan pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Baki pada 01.01.2015 (Debit)/Kredit</i>	<i>Debit</i>	<i>Kredit</i>	<i>Baki pada 31.12.2015 (Debit)/Kredit</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN				
Kumpulan Wang Pembangunan	(574,159,004.71)	905,076,736.29	782,294,206.96	(696,941,534.04)
Kumpulan Wang Bekalan Air	81,144,013.46	4,821,978.77	-	76,322,034.69
Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	515,973,863.76	10,995,622,004.59	10,876,029,524.72	396,381,383.89
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	22,958,872.51	11,905,520,719.65	11,658,323,731.68	(224,238,115.46)
KUMPULAN WANG AMANAH AWAM				
Kumpulan Wang Amanah Khas	4,043,914.77	8,506,526.62	7,443,059.15	2,980,447.30
Kumpulan Wang Amanah Am	65,549,426.85	47,813,120.33	48,941,929.61	66,678,236.13
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	69,593,341.62	56,319,646.95	56,384,988.76	69,658,683.43
AKAUN DEPOSIT				
Deposit Am	242,158,495.90	74,422,837.42	57,851,952.17	225,587,610.65
<i>Jumlah Akaun Deposit</i>	242,158,495.90	74,422,837.42	57,851,952.17	225,587,610.65
JUMLAH AKAUN AMANAH DISATUKAN	334,710,710.03	12,036,263,204.02	11,772,560,672.61	71,008,178.62

Bayaran Amanah di Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai sebanyak (RM140,920,002.08) merupakan baki bersih Akaun Amanah.

Kurangan pembiayaan berjumlah RM296,951,863.21 di Penyata Prestasi Kewangan dibiayai oleh Pinjaman dan Perubahan dalam Tunai, Pelaburan dan Amanah.

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan mengaun terimaan dari peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

(a) Kumpulan Wang Pembangunan

- (i) Kumpulan Wang Pembangunan mengaun terimaan dan bayaran pembangunan seperti yang diperuntukkan oleh Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [Akta 406].

Terimaan utama bagi kumpulan wang ini terdiri daripada pindahan dari Akaun Hasil Disatukan, pinjaman yang diambil bagi maksud pembangunan dan terimaan bayaran balik pinjaman yang dikeluarkan daripada kumpulan wang ini.

Bayaran kumpulan wang ini adalah perbelanjaan pembangunan secara langsung atau pinjaman.

Kumpulan Wang Pembangunan pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

	2015	2014
<i>Perihal</i>	<i>(Debit)/Kredit</i>	<i>(Debit)/Kredit</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
BAKI PADA 1 JANUARI	(574,159,004.71)	(630,635,760.60)
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	738,916,809.00	1,109,338,000.00
	-	-
Bayaran Balik Pinjaman Daripada Agensi Kerajaan	43,377,397.96	11,123,162.37
Akaun Bayaran Balik Pinjaman Oleh Badan Berkanun	-	7,414,105.21
Jumlah Terimaan	782,294,206.96	1,127,875,267.58
BAYARAN		
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	905,076,736.29	1,071,398,511.69
Pinjaman	-	-
Jumlah Bayaran	905,076,736.29	1,071,398,511.69
Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun	(122,782,529.33)	56,476,755.89
BAKI KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN PADA 31 DISEMBER	(696,941,534.04)	(574,159,004.71)

(b) Kumpulan Wang Bekalan Air

Kumpulanwang Bekalan Air ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Bekalan Air (Tatacara Kewangan & Perakaunan) 1980. Terimaan Kumpulan Wang ini terdiri daripada caruman dari Kerajaan Negeri dan pindahan daripada Akaun Pinjaman. Wang dalam kumpulanwang ini hanya boleh dibelanja untuk maksud-maksud seperti tertentu dalam (Tatacara Kewangan & Perakaunan) 1980 termasuk perbelanjaan mengurus dan pembangunan.

Kumpulan Wang Bekalan Air pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	2015	2014
	<i>(Debit)/Kredit</i>	<i>(Debit)/Kredit</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
BAKI PADA 1 JANUARI	81,144,013.46	93,060,910.50
TERIMAAN		
Pindahan Dari Akaun Pinjaman	-	-
<i>Jumlah Terimaan</i>	-	-
BAYARAN		
Perbelanjaan Mengurus	750,324.76	744,580.57
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	3,184,520.58	4,578,227.10
Pinjaman	887,133.43	6,594,089.37
<i>Jumlah Bayaran</i>	4,821,978.77	11,916,897.04
<i>Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun</i>	(4,821,978.77)	(11,916,897.04)
BAKI KUMPULAN WANG BEKALAN AIR PADA 31 DISEMBER	76,322,034.69	81,144,013.46

(c) Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pemiagaan, Akaun Pinjaman, Kumpulan Luar Jangka dan Pelbagai Kumpulan Wang yang ditubuhkan di bawah Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61) bagi maksud tertentu. Sumber dari kumpulan wang ini merupakan kumpulan wang pusingan manakala yang lain adalah bagi bayaran langsung.

Bagi tahun berakhir 2014, Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri (MARRIS) diklasifikasikan semula daripada Kumpulan Wang Amanah Awam ke Kumpulan Wang Amanah Kerajaan di bawah Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61).

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

	2015	2014
	<i>(Debit)/Kredit</i>	<i>(Debit)/Kredit</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
AKAUN PENYELESAIAN		
Akaun Penyelesaian Utama Perbendaharaan	50,000.00	50,000.00
Pelbagai Penyelesaian	13,008,137.00	358,150.00
Akaun Penyelesaian (Akaun Kawalan)	-	-
Akaun Penyelesaian Cek Terbatal	2,606,938.29	2,705,793.55
Akaun Penyelesaian EFT Terbatal	537,913.48	918,122.23
Gaji Kredit Terus ke Bank	(3,226,666.64)	-

Pinjaman Perumahan Perbendaharaan Negeri
Potongan Skim Pinjaman Perumahan Kementerian Perumahan
Mahkamah Kadi Kuala Terengganu
JUMLAH AKAUN PENYELESAIAN
AKAUN PERNIAGAAN
Peruntukan Kira-Kira Workshop
Akaun Worksop Jabatan Kerja Raya
JUMLAH AKAUN PERNIAGAAN
AKAUN PINJAMAN
Peruntukan Pinjaman Perumahan Perbendaharaan Negeri
Kira-Kira Pinjaman Perumahan Perbendaharaan Negeri Suffian
Pinjaman Perumahan ADUN-Akaun Peruntukan
Pinjaman Perumahan ADUN-Akaun Urusniaga
Pendahuluan Membeli Kenderan Jabatan- Akaun Peruntukan
Pendahuluan Membeli Kenderan Jabatan- Akaun Urusniaga
Pendahuluan Membeli Kenderan Lain-Lain Jabatan
Pendahuluan Membeli Kenderan ADUN- Akaun Peruntukan
Pendahuluan Membeli Kenderan ADUN - Akaun Urusniaga
Pendahuluan Diri Pegawai Awam-Akaun Peruntukan
Pendahuluan Bayaran Terlebih Emolumen
Pendahuluan Diri Pegawai Awam-Pelbagai
Pendahuluan Diri Bukan Pegawai Awam-Akaun Peruntukan
Pendahuluan Diri Bukan Pegawai Awam-Akaun Urusniaga
Pendahuluan Perkara Dalam Penyiasatan/Penyelesaian
Peruntukan Kumpulan Wang Membeli Komputer
Pendahuluan Membeli Komputer
Pinjaman Kepada Badan Berkanun Dan Badan Lain-Akaun Peruntukan
Peruntukan Amanah Tabung Pusingan Pinjaman ASN
Kira-Kira Amanah Tabung Pusingan Pinjaman ASN
Pendahuluan Membeli Motosikal Jabatan - Akaun Peruntukan
Pendahuluan Membeli Motosikal Jabatan - Akaun Urusniaga
JUMLAH AKAUN PINJAMAN
KUMPULAN WANG LUAR JANGKA
Peruntukan Belanja Mengejut
JUMLAH KUMPULAN WANG LUAR JANGKA
PELBAGAI KUMPULAN WANG
Kumpulan Wang Pusingan Perumahan Awam Kos Rendah-Akaun Peruntukan
Kumpulan Wang Pinjaman Perumahan Rakyat Negeri Terengganu-Akaun Peruntukan
Kumpulan Wang Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri
Akaun Kena Bayar
JUMLAH PELBAGAI KUMPULAN WANG
JUMLAH PELBAGAI KUMPULANWANG AMANAH KERAJAAN

-	-
-	-
-	-
12,976,322.13	4,032,065.78
1,000,000.00	1,000,000.00
(892,125.27)	(891,870.56)
107,874.73	108,129.44
11,220,391.89	11,220,391.89
(12,433.50)	(15,383.98)
4,300,000.00	4,300,000.00
(2,334,630.50)	(2,454,630.50)
15,000,000.00	15,000,000.00
(12,743,446.23)	(13,499,199.85)
1,566,711.64	1,566,711.64
1,500,000.00	1,500,000.00
(545,981.25)	(561,621.48)
4,400,000.00	4,400,000.00
-	-
(400.00)	(105,764.95)
7,880,000.00	7,880,000.00
(119,673.50)	(119,673.50)
-	-
2,000,000.00	2,000,000.00
(345,734.84)	(360,399.33)
435,000.00	435,000.00
22,237,904.77	22,237,904.77
515,764.98	514,797.48
1,850,000.00	1,850,000.00
(168,825.58)	(404,205.51)
56,634,647.88	55,383,926.68
5,000,000.00	5,000,000.00
-	-
5,000,000.00	5,000,000.00
20,000,000.00	20,000,000.00
30,000,000.00	30,000,000.00
221,046,028.15	238,985,088.30
50,616,511.00	162,464,653.56
321,662,539.15	451,449,741.86
396,381,383.89	515,973,863.76

(d) Kumpulan Wang Amanah Awam

Kumpulan Wang Amanah Awam mengaun terimaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Akta Khas atau Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Awam terdiri daripada Amanah Khas yang diwujudkan di bawah aktanya sendiri dan Amanah Am yang diwujudkan di bawah Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Sumber kewangan kumpulan wang ini adalah daripada badan-badan atau orang perseorangan untuk tujuan tertentu.

Kumpulan Wang Amanah Awam pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

Kumpulan Wang Amanah Awam

AMANAH KHAS

Amanah Penyelenggaraan Jalan-Jalan Negeri
Kumpulan Wang Pembangunan Hutan

Jumlah Amanah Khas

AMANAH AM

Akaun Amanah Pembangunan Antara Sempadan Terengganu, Kelantan & Pahang
Akaun Amanah Pembinaan Muzium Sutra Terengganu
Akaun Amanah Pengurusan Elaun JKKK
Akaun Amanah Pengurusan Peperiksaan
Akaun Amanah Tabung Kebajikan Anak-Anak Yatim
Akaun Amanah Tabung Pemeliharaan Penyus
Akaun Amanah Tabung Peralatan Jantung HBKT
Akaun Amanah Tabung TATI
Akaun Amanah Tabung TESDEC
Akaun Amanah Tabung Tukun Tiruan
Akaun Amanah Program Penyelenggaraan Perumahan
Tabung Amanah Penyakit Kronik
Tabung Darul Iman (TDI)
Tabung Darul Iman 2 (TDI 2)
Akaun Amanah Tabung Bantuan Bencana/Malapetaka
Akaun Amanah Jab. Perpaduan Negara Dan Integrasi Nasional Negeri Terengganu
Akaun Amanah Pengurusan SPEKS
Akaun Amanah Tabung Pengurusan Gajah Liar
Amanah Dana Khas
Wang Amanah PAKSR Padang Hiliran
Akaun Amanah Projek Padang Hiliran Fasa 1
Akaun Amanah Dana Masjid Negeri Terengganu
Akaun Amanah Modul Bersepadu Kursus Pra Perkahwinan Islam
Akaun Amanah Program Pusat Pembangunan Keluarga Islam & Pembangunan Sosial
Akaun Amanah SPAIT
Akaun Amanah Bantuan 1 hb JKM
Tabung Khas Bantuan Pemulihan Kebajikan, Marang
Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalanraya
Akaun Amanah Cukai Tanah Ansuran Maybank 2U
Akaun Amanah Bhg. Sokongan Keluarga Trg. (Jab. Kehakiman Syariah Trg)
Akaun Amanah Penyelesaian Antara Kerajaan Negeri & Jabatan Mengaun Sendiri
Akaun Amanah Tabung Pusingan Projek Ternakan
Akaun Amanah Ubat-Ubat dan Klinik
Akaun Amanah Skim Galakan Jentera Pertanian
Tabung Wang Amanah Tenaga Nasional Berhad
Tabung Amanah Majlis Keselamatan Jalanraya Negeri Terengganu

2015 (Debit)/Kredit RM	2014 (Debit)/Kredit RM
-	-
2,980,447.30	4,043,914.77
2,980,447.30	4,043,914.77

2,545,999.20	2,670,999.20
64,440.91	64,440.91
1,591,850.00	640,350.00
1,229.00	3,729.00
205,351.11	192,321.30
274,904.75	262,404.75
-	-
150,808.00	150,808.00
-	-
301,123.80	301,123.80
6,109,724.00	6,109,724.00
8,292.59	92.59
3,043,936.46	1,290,012.48
46,999.20	38,239.20
238,696.05	70,832.90
121,825.00	119,725.00
772,503.19	778,971.19
95,248.26	171,716.38
35,641,594.66	39,374,239.11
122,982.94	88,310.29
60,100.00	60,100.00
888,787.18	837,724.80
1,998,991.80	2,078,711.10
99,433.00	293,273.00
309,180.19	120,347.10
-	-
381,308.21	381,931.21
4,640,821.21	2,966,556.21
-	-
1,095,590.41	910,806.44
140.00	130.00
1,225,516.03	1,165,361.01
3,269,725.30	3,075,464.50
616,245.62	576,693.32
500,000.00	500,000.00
1,033.61	433.61

Amanah Pelaburan Negeri Terengganu

253,854.45	253,854.45
66,678,236.13	65,549,426.85
69,658,683.43	69,593,341.62

Jumlah Amanah Am

JUMLAH KUMPULAN WANG AMANAH AWAM

(e) Akaun Deposit

Akaun Deposit terdiri daripada Deposit Am. Deposit Am adalah wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang atau perjanjian dan perlu dibayar balik apabila maksud telah tercapai.

Akaun Deposit yang dipegang bagi setiap kategori Deposit pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

	2015 (Debit)/Kredit RM	2014 (Debit)/Kredit RM
<i>Perihal</i>		
DEPOSIT AM		
Deposit Am Jabatan	150,183,411.03	165,908,043.82
Wang Jaminan Perlaksanaan	75,404,199.62	76,250,452.28
<i>Jumlah Deposit Am</i>	225,587,610.65	242,158,495.90
JUMLAH AKAUN DEPOSIT	225,587,610.65	242,158,495.90

8. MEMORANDUM ASET

Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan kerajaan iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus atau pembangunan, tetapi tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

Pinjaman Boleh Dituntut

Pinjaman Boleh Dituntut adalah baki pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi Kerajaan Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan Badan Berkanun.

Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

	<i>Baki Belum Selesai pada</i>	
	2015	2014
<i>Perihal</i>		
	RM	RM
Pihak Berkuasa Tempatan	-	337,500.00
Badan Berkanun	260,781,466.12	312,324,257.12
JUMLAH PINJAMAN BOLEH DITUNTUT	260,781,466.12	312,661,757.12

Maklumat terperinci Pinjaman Boleh Dituntut dapat dirujuk di Lampiran 3 - Penyata Akaun Memorandum Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2015.

Pelaburan

Pelaburan yang telah dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan tidak dilaporkan di dalam Penyata Kedudukan Kewangan tetapi dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum Pelaburan. Pelaburan yang ditunjukkan dalam penyata tersebut adalah berdasarkan Piawaian Perakaunan Kerajaan (PPK) yang berkaitan iaitu PPK2, PPK6 dan PPK 8. Pada 1 Mac 2007, Perbadanan Menteri Besar Terengganu (MB Inc) telah menandatangani Perjanjian Penyusunan Semula Organisasi (Reorganisation Exercise Agreement) dengan Terengganu Incorporated (Terengganu Inc). Proses penyusunan semula organisasi ini melibatkan pindahmilik saham-saham syarikat berkaitan dari MB Inc. kepada Terengganu Inc. yang telah dilaksanakan dalam tahun 2007.

Pelaburan MB Inc. dalam Terengganu Inc. pada tahun 2014 telah dinyatakan semula kerana pengelasan geran yang diberikan mulai tahun 2006 hingga 2008 dan juga 2014 kepada saham.

Maklumat terperinci Pelaburan dapat dirujuk di Lampiran 4 - Penyata Akaun Memorandum Pelaburan pada 31 Disember 2015.

9. MEMORANDUM LIABILITI

Memorandum Liabiliti menunjukkan sebahagian liabiliti kerajaan iaitu Hutang Awam yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

(a) Hutang Awam

Mulai tahun kewangan 2010, Hutang Awam diklasifikasi sebagai Pinjaman dan Bantuan Luar Negeri selaras dengan Para 1.10. *Cash Basis* IPSAS. Baki Hutang Awam pada tahun 2015 adalah merangkumi baki pokok dan tunggakan faedah pada 31 Disember 2015.

Hutang Awam pada 31 Disember 2015 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	2015	2014
	RM	RM
PINJAMAN		
Dalam Negeri		
Kerajaan Negeri	851,809,581.15	851,927,072.96
Badan Berkanun	78,236,347.48	81,175,251.13
<i>Jumlah Pinjaman</i>	930,045,928.63	933,102,324.09
JUMLAH HUTANG AWAM	930,045,928.63	933,102,324.09

Maklumat terperinci Hutang Awam dapat dirujuk di Lampiran 5 - Penyata Akaun Memorandum Hutang Awam pada 31 Disember 2015.

10. AKAUN BELUM TERIMA

Akaun Belum Terima pada tahun 31 Disember 2015 berjumlah RM 80,862,401.83 Berdasarkan rekod jabatan dilaporkan sebagai maklumat tambahan walaupun Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai.

www.audit.gov.my

JABATAN AUDIT NEGARA MALAYSIA
No. 15, Aras 1-5
Persiaran Perdana, Presint 2
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62518 Wilayah Persekutuan Putrajaya